

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه انجمن صنایع نساجی ایران

مروری اجمالی بر تجارت خارجی کشورهای عضو در پیمان منطقه‌ای
که ایران در آن حضور دارد و با تمرکز بر صنعت نساجی

اتحادیه اقتصادی اوراسیا

۱۲۸

(جزوه دوم)

تهیه، تنظیم و گردآوری: نگین سادات همتی

پاییز ۱۴۰۴

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

مقدمه

موافقت‌نامه تجارت آزاد میان جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) یکی از مهم‌ترین گام‌های کشور در مسیر گسترش روابط اقتصادی و تجاری در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود. این توافق‌نامه، که پس از چندین سال مذاکره در قالب رژیم تعرفه‌های ترجیحی و در ادامه به صورت تجارت آزاد تنظیم شد، با هدف تسهیل جریان کالا، رفع موانع غیرتعرفه‌ای و افزایش رقابت‌پذیری تولیدکنندگان ایرانی در بازارهای منطقه‌ای به امضا رسیده است. جایگاه ژئواقتصادی ایران در اتصال خلیج فارس به حوزه اوراسیا، این موافقت‌نامه را به ابزاری راهبردی برای تنوع‌بخشی به شرکای تجاری کشور و کاهش وابستگی به مسیرهای سنتی تجارت تبدیل کرده است.

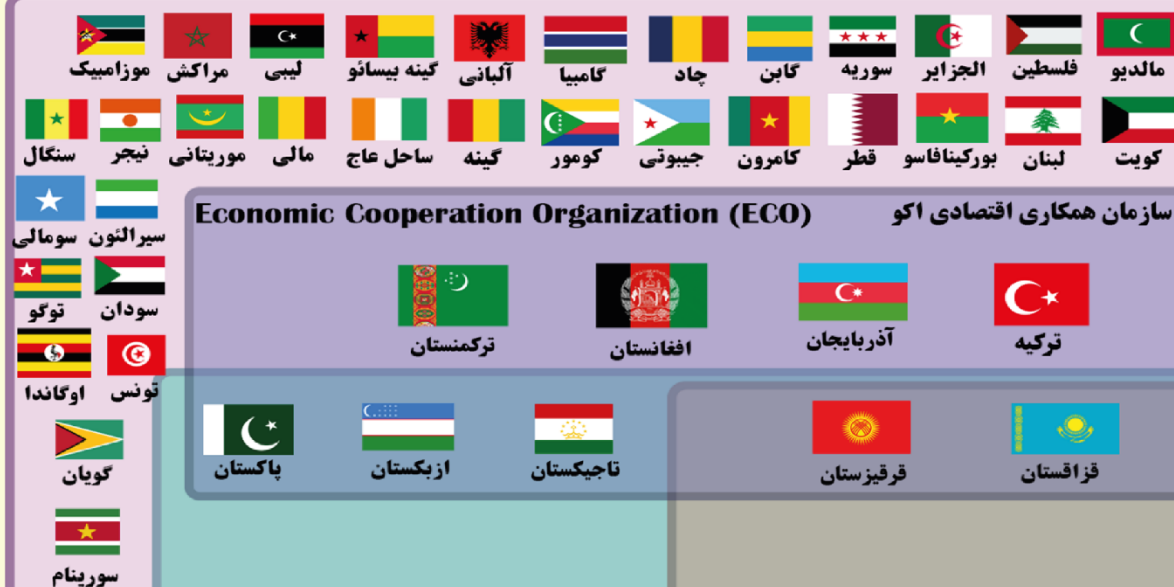
از منظر سیاست تجاری، این توافق می‌تواند دروازه‌ای برای ورود ایران به زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای و جهانی باشد. کاهش یا حذف تعرفه‌های گمرکی برای صدها قلم کالا، علاوه بر فراهم آوردن فرصت‌هایی جدید برای صادرات کالاهای صنعتی و کشاورزی ایران، انگیزه‌ای برای جذب سرمایه‌گذاری مشترک در صنایع تبدیلی و ترانزیتی به وجود می‌آورد. هم‌زمان، هماهنگی مقررات فنی، بهداشتی و گمرکی با استانداردهای اتحادیه اوراسیا موجب ارتقای کیفیت تولید و افزایش شفافیت تجاری خواهد شد؛ عاملی که در بلندمدت می‌تواند اعتماد متقابل اقتصادی میان ایران و شرکای منطقه‌ای را نیز تقویت کند.

در نهایت، موافقت‌نامه ایران و اوراسیا نه تنها یک سند اقتصادی، بلکه بخشی از راهبرد کلان کشور در جهت «دیپلماسی اقتصادی فعال» و گسترش پیوندهای منطقه‌ای است. این همکاری می‌تواند مسیر توسعه پایدار صادرات غیرنفتی، ارتقای زیرساخت‌های ترانزیتی و دسترسی به بازارهای نوظهور شمال و شرق را هموار کند. با اجرای دقیق تعهدات و استفاده از ظرفیت‌های داخلی، این توافق‌نامه توانایی آن را دارد که به یکی از پایه‌های اصلی بازتعریف نقش ایران در نقشه تجارت بین‌المللی تبدیل شود.

این مطالعه، دومین جزوه از مجموعه جزواتی است که تحت عنوان "مجموعه پیمان‌های منطقه‌ای ایران" گردآوری شده‌اند و با استفاده از آمار به روز تجارت ایران و جهان، به بررسی فرصت‌هایی که هر کدام از این پیمان‌ها در اختیار صنعت و تجارت ایران قرار داده‌اند، می‌پردازند. شکل ۱، تمامی پیمان‌هایی که ایران در آنها عضویت داشته و یا با آنها موافقت‌نامه تجاری در دست دارد، آورده شده است. در این نوشتار نگاهی اجمالی به کلیات و مفاد موافقت‌نامه تجارت آزاد اوراسیا با ایران انداخته و روابط تجاری ایران در حوزه صنایع نساجی، پوشاک و کفش در سال‌های اخیر با کشورهای عضو این پیمان بررسی می‌شود.

Organization Islamic Conference (OIC)

سازمان همکاریهای اسلامی

ASEAN
آسه آن

سازمان همکاری شانگهای[^]

اتحادیه اوراسیا

BRICS
سازمان بریکس

*Association of Southeast Asian Nations
^Shanghai Cooperation Organization

شکل ۱- روابط بین سازمان های مختلف منطقه ای آسیا که ایران با هر کدام به نحوی مرتبط است

بخش اول: کلیات و شرح مفاد موافقت‌نامه اوراسیا و جمهوری اسلامی ایران

۱-۱- شکل‌گیری اتحادیه اقتصادی اوراسیا

اتحادیه‌های منطقه‌ای از مشخصه‌های مهم نظام اقتصاد جهانی می‌باشند که علاوه بر اهداف اقتصادی، اهداف سیاسی/امنیتی را نیز دنبال می‌کنند. اتحادیه اروپا، پیمان تجاری نفتا، آسه‌آن، پیمان شانگهای، اتحادیه همکاری‌های منطقه جنوب‌آسیا (سارک) و شورای همکاری‌های خلیج‌فارس از جمله اتحادیه‌های منطقه‌ای نام آشنا هستند.

جدول ۱- کشورهای عضو و شرکای گفتگو در پیمان اوراسیا [۱۷]

عنوان کشور	کشورها
اعضا	روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، ارمنستان
کشورهای ناظر	ایران، کوبا، مولداوی، ازبکستان

اتحادیه اقتصادی اوراسیا، یا به اختصار^۱ EAEU، یک اتحاد اقتصادی میان‌دولتی است که در تاریخ ۲۹ ماه می ۲۰۱۴ با امضای معاهده تشکیل آن توسط **بلاروس، قزاقستان و روسیه** پایه‌گذاری شد و از اول ژانویه ۲۰۱۵ به طور رسمی فعالیت‌های خود را آغاز کرد. کمی بعد، **ارمنستان** در دوم ژانویه ۲۰۱۵ و **قرقیزستان** نیز در ششم اوت ۲۰۱۵ به عضویت کامل این اتحادیه درآمدند. هدف اصلی اتحادیه اوراسیا ایجاد یک منطقه اقتصادی مشترک بود که از طریق کاهش موانع تجاری و افزایش همکاری‌های اقتصادی، فرصت‌های تجاری را برای اعضای خود فراهم می‌کند.

"**شورای عالی اقتصادی اوراسیا**"^۲ مهم‌ترین رکن اتحادیه به شمار می‌رود که از سران کشورهای عضو تشکیل شده است. پس از آن، "**شورای بین دولتی اوراسیا**"^۳ دومین رکن این اتحادیه می‌باشد که اعضای آن، نخست وزیران کشورهای عضو هستند و دوبار در سال با یکدیگر در این قالب ملاقات می‌کنند. "**کمیسیون اقتصادی اوراسیا**"^۴ نیز رکن اجرایی اتحادیه می‌باشد که مقر آن به عنوان سازمانی نظارتی بر اتحادیه گمرکی، در مسکو قرار دارد. ریاست هیئت مدیره این اتحادیه بر عهده میخائیل میاسنیکوویچ است و ایران در حال حاضر در کنار کشورهای کوبا، مولداوی و ازبکستان، به عنوان **عضو ناظر** و نه یک عضو رسمی در این اتحادیه حضور دارد؛ در نتیجه، مزایایی که کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا به طور انحصاری به یکدیگر اعطا می‌کنند، به جمهوری اسلامی ایران عطا نخواهد شد.

timesca.com

^۱ Eurasian Economic Union

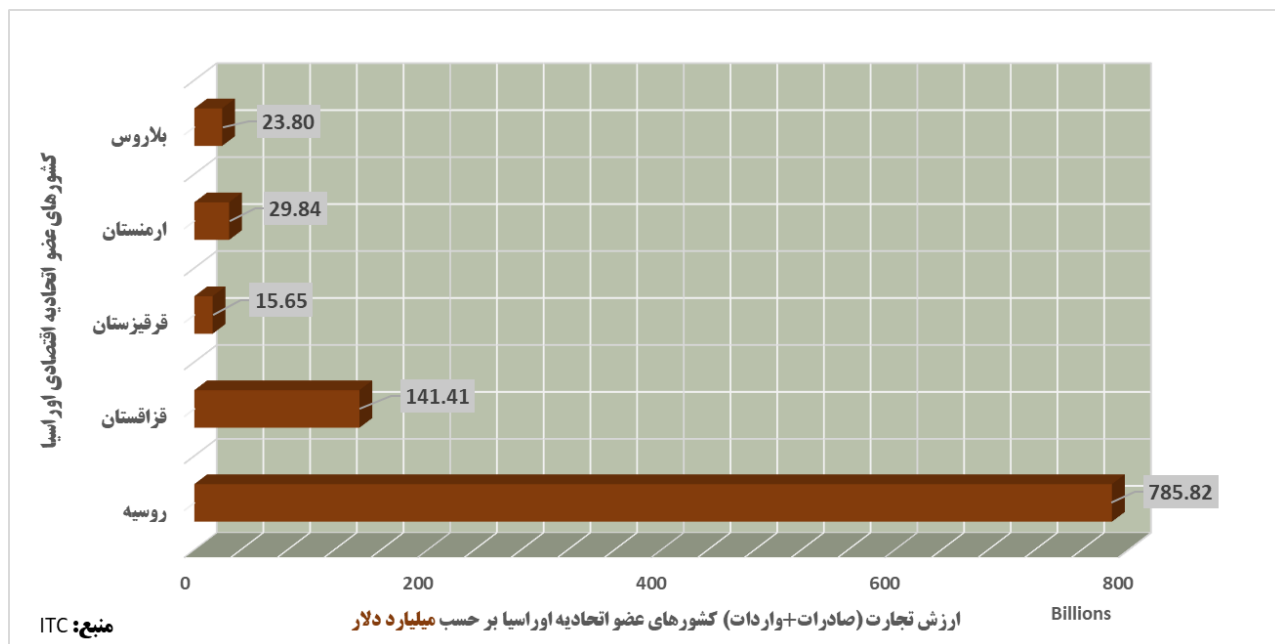
^۲ Supreme Eurasian economic council

^۳ Eurasian intergovernmental council

^۴ Eurasian Economic commission (EEC)

اهداف و اولویت‌های این اتحادیه گمرکی، با تولید ناخالص داخلی بیش از ۳/۲٪ از GDP جهانی (۲۳۹۱/۹ تریلیون دلار) و در دست داشتن ۲/۲٪ تولیدات صنعتی جهان در سال ۲۰۲۳ (که نسبت به سال ۲۰۲۲ بیش از ۱۰۳/۷٪ رشد داشته است)، شامل ایجاد فضای واحد اقتصادی، توسعه بازار مشترک و دستیابی به حرکت آزاد سرمایه، خدمات و نیروی کار در بازار واحد کشورهای عضو، کاهش قیمت کالاها با کاهش هزینه‌های حمل و نقل مواد اولیه و ترویج رقابت سالم در بازار مشترک می‌باشد [۱۷ و ۱۸].

شکل ۲، حجم تجارت خارجی (جمع واردات و صادرات) کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا را در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد. همانطور که در نمودار این شکل نشان داده شده است، روسیه با ۷۸۵/۸۲ میلیارد دلار، بیشترین حجم تجارت خارجی را در میان اعضای این اتحادیه دارا بوده است. لازم به ذکر است که آمار مرتبط با بلاروس و روسیه در سایت‌های آماری از سال ۲۰۲۱ به بعد موجود نمی‌باشد و این نمودار بر اساس آمار آیینی ای موجود در سایت معتبر آماری ITC به دست آمده است.

شکل ۲- حجم تجارت خارجی (جمع واردات و صادرات) کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال ۲۰۲۴

۱-۲- شکل گیری موافقتنامه تجارت آزاد میان ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا

موافقتنامه تجارت آزاد مابین ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا، یعنی کشورهای جمهوری ارمنستان، جمهوری بلاروس، جمهوری قزاقستان، جمهوری قرقیزستان و فدراسیون روسیه، ابتدا در ۲۷ آرم اردیبهشت ماه ۱۳۹۷، در قالب یک موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دو طرف امضا شد که تا تاریخ ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ اعتبار داشت. موافقتنامه تجارت آزاد بین ایران و اوراسیا، پس از نزدیک به هفت سال مذاکره، به دنبال تصویب قانون مرتبط با آن توسط مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۶ بهمن ماه ۱۴۰۳ و تایید شورای نگهبان در ۱۲ آرم اسفند همان سال، از تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴، جایگزین موافقتنامه تجارت ترجیحی موقت بین طرفین شد. این توافقنامه، نخستین و بزرگترین تجربه تجارت آزاد در تاریخ ایران می باشد [۳و۴].

cdn.ecoiran.com

به گفته میرهادی سیدی، مشاور امور بین الملل و توافقی های تجاری سازمان توسعه تجارت ایران، بیش از نصف تبادلات تجاری کنونی جهان از طریق توافقی هایی مشابه انجام می شود که به حذف یا کاهش تعرفه ها بین کشورها منجر می شود. این موافقتنامه که عملاً شامل پنج موافقتنامه میان طرفین می باشد، با صفر کردن تعرفه ۸۷ درصد از کالاهای صادراتی ایران به این کشورها، معبری امن و کم هزینه تر برای عبور کالاهای تجاری فراهم می آورد. سیدی همچنین از امکان انتقالات مالی میان ایران و کشورهای مختلف، به ویژه روسیه، به دلیل سوئیفت ریالی و روبلی ایجاد شده و فراهم آمدن تحولات قابل توجهی در انتقالات مالی، به دلیل تأسیس بانک میر بیزنس در روسیه توسط بانک ملی خبر داده است [۵]. علاوه بر منافعی که این موافقتنامه برای تجار ایرانی به همراه آورده است، اعضای این اتحادیه اقتصادی، تصمیماتی داخلی نیز اتخاذ کرده اند که می توانند برای کشورهای عضو EAEU نیستند نیز فرصت ساز باشد. بعضی از این تصمیمات در ادامه به طور خلاصه آورده شده اند:

- در تاریخ ۱۸ اکتبر ۲۰۲۴، طبق تصمیم شورای EEC، حقوق گمرکی واردات الیاف ویسکوز مصنوعی (کد تعرفه ۵۵۰۴۱۰۰۰۰) که «شانه زنی یا آماده سازی برای ریسندگی نشده اند» از مقدار قبلی آن یعنی ۵٪ به صفر درصد کاهش یافت. این کاهش برای مدت سه سال (از تاریخ تصمیم تا ۳۰ سپتامبر ۲۰۲۷) تعیین شده است. طبق اعلام EAEU، محصولات مورد نظر برای تولید پارچه های بی بافت استفاده می شوند که دارای جذب بالا و قابلیت تنفس هستند و در تولید اقلام بهداشتی، پزشکی، آرایشی و غیره کاربرد دارند. دلیل اتخاذ این تصمیم، عدم تولید این نوع الیاف در قلمرو اتحادیه اوراسیا و تلاش برای جبران کمبود مواد اولیه و افزایش توان رقابتی محصولات نهایی داخلی و کاهش هزینه تولید عنوان شده است [۶].

- در تاریخ ۴ مارس ۲۰۲۴، شورای EEC اعلام کرد که واردات نخ ساخته شده از الیاف جوت یا سایر الیاف گیاهی بست با کدهای تعرفه ۵۳۰۷۱۰۰۰۰ و ۵۳۰۷۲۰۰۰۰ به کشورهای مانند ارمنستان تا سقف ۳ تن و به بلاروس تا سقف ۶۰۰۰ تن، مشمول «معافیت از حقوق گمرکی» شوند. مدت اعتبار این معافیت تا ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ تعیین شده و دلیل این اقدام، نبود تولید داخلی این نوع ماده اولیه در EAEU و نیاز به تأمین صنایع پایین دستی، به ویژه تولیدکنندگان فرش و طناب، اعلام شده است [۷].

- در تاریخ ۲۲ آوریل ۲۰۲۴، Eurasian Economic Commission (EEC)، تعرفه ۵۴۰۲۱۹۰۰۰۱ برای تولید پارچه «کُرد» (cord fabric) در صنعت تایر، به مدت سه سال (تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۷) معادل ۰٪ تعیین کند. این اقدام به منظور حمایت از تولیدکنندگان پارچه های فنی و صنعت تایر و کاهش هزینه ها و افزایش رقابت پذیری در کشورهای عضو EAEU اتخاذ شده است، چرا که تولید این نوع نخ ها در قلمرو اتحادیه وجود ندارد و واردات آن ها از کشورهای ثالث تأمین می شود [۸].

- در تاریخ ۳۰ اوت ۲۰۲۳، تعرفه واردات پارچه های تولید شده از نخ تخت یا مشابه پلی اتیلن/پلی پروپیلن (کد ۵۴۰۷۲۰۱۹۰۰) برای مدت دو سال از ۸٪ به ۰٪ کاهش یافت و هنوز اطلاعی قطعی درباره تمدید آن برای سال های پیش رو منتشر نشده است [۹].

لازم به ذکر است که این اتحادیه تا لحظه تنظیم این مطالعه، علاوه بر ایران، با کشورهای **چین، ویتنام، سنگاپور، صربستان، امارات متحده و مغولستان** نیز موافقت نامه های تجاری مشابهی امضا کرده است که بعضی به مرحله اجرا رسیده و بعضی همچنان در مراحل اولیه می باشند. اتحادیه اقتصادی اوراسیا همچنین در حال توسعه موافقت نامه هایی دیگر با کشورهای **نظیر هند، اندونزی و مصر** می باشد (شکل ۳). در ادامه اشاره کوتاهی به کلیات موافقت نامه های این اتحادیه با این کشورها شده است.

شکل ۳- توزیع موافقت نامه های تجارت آزاد حال حاضر اتحادیه اقتصادی اوراسیا [۱۰]

الف) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با چین

موافقت‌نامه همکاری اقتصادی و تجاری چین و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا، از ۲۵ اکتبر ۲۰۱۹ لازم‌الاجرا شده است. در متن توافق‌نامه میان طرفین، نوع این توافق‌نامه به صورت غیرترجیحی یا non-preferential اعلام شده است؛ به این معنا که در آن، تنها چهارچوب قانونی و اصول همکاری میان طرف‌ها تعریف شده است و معافیت تعرفه‌ای مشخص یا لیستی از کالاهایی که تعرفه گمرکیشان صفر شده باشد ارائه نمی‌دهد. همکاری‌های فنی، هماهنگی‌های مقرراتی، تسهیل تشریفات گمرکی، کاهش موانع غیرتعرفه‌ای، استانداردها و تبادل داده الکترونیکی از جمله مواردی می‌باشد که این موافقت‌نامه دنبال می‌کند.

در مجموع، این توافق‌نامه با آنکه از نظر سیاسی و نمادین اهمیت بالایی دارد اما در عمل، و از لحاظ اقتصادی و تعرفه‌ای، کاربردی یا ترجیحی نمی‌باشد و تنها منجر به کاهش موانع غیرتعرفه‌ای تجارت مابین طرفین شده است. در واقع هدف این موافقت‌نامه، آماده سازی مسیر برای دستیابی به یک موافقت‌نامه ترجیحی یا موافقت‌نامه آزاد تجاری در آینده می‌باشد [۱۱].

ب) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با ویتنام

توافق‌نامه تجارت آزاد بین اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کشورهای عضو آن از یک سو، و جمهوری سوسیالیستی ویتنام از سوی دیگر، در تاریخ ۵ اکتبر ۲۰۱۶ لازم‌الاجرا گردید. این موافقت‌نامه، نخستین توافق تمام‌عیار ترجیحی اتحادیه اوراسیا است که منجر به کاهش یا حذف تعرفه برای حدود ۹۰٪ از کالاهای تجاری میان دو طرف گردیده است. در این میان، بخش نساجی و پوشاک یکی از اصلی‌ترین ذی‌نفعان توافق به شمار می‌آیند، زیرا از هر دو جهت (تأمین مواد اولیه از اوراسیا و صادرات محصولات نهایی از ویتنام) مشمول معافیت یا کاهش قابل توجه تعرفه شده‌اند. در جدول ۲ به طور خلاصه به تسهیلات ارائه شده در بخش نساجی در این موافقت‌نامه اشاره شده است.

همانطور که ذکر شد، در این توافق‌نامه، ویتنام متعهد شده است که تا حدود ۹۰٪ خطوط تعرفه‌ای خود را طی زمان‌بندی کاهش تعرفه ده‌ساله باز کند؛ یعنی به مرور تعرفه‌های ترجیحی به آن‌ها اعطا کند. وجود قواعد منشأ خاص (PSR) و الزام دارا بودن گواهی منشأ Form EAV برای محصولات صادراتی ویتنام به منظور بهره‌برداری از تعرفه‌های ترجیحی، تأکیدی بر این موضوع است که فقط کالاهایی که واقعاً بخشی از روند تولیدشان در ویتنام یا (EAEU) انجام شده باشد می‌توانند از امتیاز تعرفه ترجیحی برخوردار باشند، این تدبیر، برای جلوگیری از آزادسازی بی‌رویه کالاهای خارجی‌ای که فقط نام ویتنام بر رویشان ثبت شده است، اتخاذ شده است. لازم به ذکر است بخش خدمات و سرمایه‌گذاری در این توافق، فقط برای کشورهای ویتنام و روسیه اجرا می‌شود [۱۲].

جدول ۲- خلاصه‌ای از توافقات ترجیحی انجام شده میان اتحادیه اقتصادی اوراسیا و ویتنام [۱۲]

ردیف	گروه کالایی	وضعیت تعرفه / دوره کاهش	جزئیات و مفاد اجرایی
۱	الیاف مصنوعی (ویسکوز، پلی‌استر، آکریلیک)	کاهش از ۸-۱۰٪ به ۰٪ در بازه ۳ تا ۵ سال	ویتنام متعهد شد تعرفه واردات الیاف مصنوعی از کشورهای عضو EAEU (به‌ویژه روسیه و بلاروس) را طی پنج سال حذف کند تا صنایع پایین‌دستی نساجی از مواد اولیه ارزان‌تر بهره‌مند شوند.
۲	نخ (Yarns)	حذف تعرفه برای حدود ۷۵٪ از خطوط تعرفه‌ای در مدت ۷ سال	طرفین موافقت کردند که برای نخ‌های تولیدی دارای منشأ معتبر در چارچوب قواعد منشأ (Form EAV)، تعرفه به‌صورت تدریجی به صفر کاهش یابد. این توافق شامل نخ‌های پنبه‌ای، مصنوعی و مخلوط است.
۳	پارچه‌های تارپودی (Woven Fabrics)	کاهش تدریجی از ۱۰-۱۲٪ به ۰٪ در طی ۸ سال	دامنه گسترده‌ای از پارچه‌های پنبه‌ای، پلی‌استری و ترکیبی مشمول این کاهش تعرفه شدند. این بخش در تجارت ویتنام با بلاروس و قزاقستان سهم قابل توجهی دارد.
۴	پارچه‌های کشاف و حلقوی (Knitted/Crocheted Fabrics)	کاهش از ۵-۷٪ به ۰٪ در بازه ۵ سال	این دسته از کالاها به دلیل تقاضای بالا در بازار روسیه و ارمنستان زودتر از موعد مقرر از کاهش تعرفه بهره‌مند شدند.
۵	پوشاک آماده (Apparel and Garments)	کاهش از میانگین ۱۵٪ به ۰٪ در بازه ۱۰ سال	یکی از اصلی‌ترین حوزه‌های امتیازدهی متقابل است. تا پایان دوره زمانی مقرر (۲۰۲۶)، عمده پوشاک ویتنامی بدون تعرفه وارد بازار EAEU خواهند شد.
۶	کفش و محصولات چرمی (Goods Footwear and Leather)	حذف کامل تعرفه در دوره ۷ تا ۹ سال	این تصمیم در راستای تسهیل صادرات ویتنامی‌ها و تأمین بازارهای مصرفی اوراسیا اتخاذ شد.
۷	منسوجات خانگی (Home Textiles)	کاهش از ۵-۸٪ به ۰٪ در مدت ۵ سال	شامل ملحفه، حوله، پرده و فرش‌های سبک است. روسیه یکی از مقاصد اصلی این گروه کالایی محسوب می‌شود.
نکته ۱	قواعد منشأ کالا (Rules of Origin)	اعمال اجباری «Certificate of Origin Form EAV –	کالاها باید حداقل درصد مشخصی از ارزش افزوده را در قلمرو تولید یکی از طرفین ایجاد کرده باشند تا مشمول تعرفه ترجیحی شوند.
نکته ۲	تسهیلات گمرکی و اداری (Customs Administrative Facilitation and	اجرای نظام «پنجره واحد» و تبادل داده الکترونیکی	توافق بر ایجاد هماهنگی دیجیتال میان گمرک‌های طرفین، با هدف تسریع ترخیص کالا، کاهش هزینه‌ها و جلوگیری از دوباره‌کاری‌های اداری.

پ) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با امارات متحده عربی

توافق‌نامه همکاری اقتصادی میان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) و امارات متحده عربی در تاریخ ۲۷ ژوئن ۲۰۲۵ به صورت رسمی امضا شد. این توافق‌نامه، نخستین چارچوب جامع همکاری اقتصادی میان دو طرف به شمار می‌آید و هدف آن گسترش تجارت دوجانبه، تسهیل جریان سرمایه، و کاهش موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای در حوزه‌های مختلف است.

با این حال، بر اساس اطلاعات منتشرشده در وبسایت رسمی کمیسیون اقتصادی اوراسیا (EEC)، این توافق‌نامه در حال حاضر در مرحله تصویب داخلی (ratification) قرار دارد. این بدان معناست که اگرچه متن نهایی به امضای طرفین رسیده است، اما هنوز برای اجرایی شدن نیازمند تأیید رسمی از سوی پارلمان امارات متحده عربی و نیز مراجع قانون‌گذاری پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا (روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان) است.

بنابراین، شرایط ترجیحی و فهرست دقیق اقلام مشمول کاهش یا حذف تعرفه‌های گمرکی هنوز نهایی و اعلام عمومی نشده‌اند. انتظار می‌رود پس از تکمیل روند تصویب، این توافق پوشش‌دهنده‌ی بیش از ۹۰ درصد از تجارت کالایی میان دو طرف باشد و حوزه‌هایی مانند انرژی، فلزات، مواد غذایی، و محصولات صنعتی سبک (از جمله منسوجات) در اولویت اجرای تعرفه‌های ترجیحی قرار گیرند [۱۳].

ت) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با سنگاپور

توافق‌نامه تجارت آزاد میان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) و جمهوری سنگاپور در تاریخ ۱ اکتبر ۲۰۱۹ به صورت رسمی در شهر مسکو امضا شد. این توافق‌نامه شامل دو بخش اصلی است: نخست، توافق تجارت آزاد (Free Trade Agreement) میان اتحادیه و سنگاپور، و دوم، توافق‌نامه همکاری جامع اقتصادی (Comprehensive Economic Cooperation Agreement) که زمینه‌ساز گسترش تعاملات اقتصادی در حوزه‌هایی چون سرمایه‌گذاری، خدمات، لجستیک، و فناوری‌های نوین است.

بر اساس اطلاعات منتشرشده در پایگاه رسمی کمیسیون اقتصادی اوراسیا (EEC)، این توافق در حال حاضر در مرحله‌ی اجرای تدریجی و تصویب داخلی کشورهای عضو اتحادیه قرار دارد. برخی اعضا، از جمله قزاقستان، مراحل قانونی تصویب را تکمیل کرده‌اند، در حالی که سایر کشورها (روسیه، بلاروس، ارمنستان و قرقیزستان) هنوز در فرآیند تصویب نهایی قرار دارند. پس از تکمیل این روند، مفاد تعرفه‌ای و گمرکی توافق‌نامه به طور کامل اجرایی خواهد شد.

توافق‌نامه مذکور، به منظور ایجاد مسیر تجاری آزادتر میان بازارهای آسیای شرقی و اوراسیا طراحی شده و انتظار می‌رود بیش از ۸۰ درصد از اقلام کالایی دو طرف را تحت پوشش تعرفه‌های ترجیحی قرار دهد. این اقلام شامل ماشین‌آلات، تجهیزات الکترونیکی، مواد پتروشیمی، محصولات نساجی و پوشاک است. افزون بر این، اجرای تدریجی تسهیلات گمرکی، کاهش موانع غیرتعرفه‌ای، و استانداردسازی فرایندهای ترخیص کالا نیز از مفاد اصلی این توافق به شمار می‌آیند [۱۴].

ج) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با صربستان

توافق تجارت آزاد میان EAEU و صربستان در تاریخ ۲۵ اکتبر ۲۰۱۹ امضا شده و از ۱۰ ژوئیه ۲۰۲۱ وارد مرحله اجرایی شده است. براساس اطلاعیه رسمی کمیسیون اقتصادی اوراسیا، این توافق شامل «لغو متقابل حقوق گمرکی واردات بر حدود ۹۳٪ از فهرست تعرفه کالایی میان طرفین» است. این توافق همچنین مفادی را شامل می‌شود که از استانداردهای بین‌المللی پیروی می‌کند: از جمله مقررات مربوط به منشأ کالا (rules of origin)، قوانین حمایت تجاری نظیر ضد دامپینگ و حقوق حفاظتی، و همچنین هماهنگ‌سازی مقررات فنی (TBT)، بهداشتی و قرنطینه‌ای (SPS) بین طرفین. در بخش حذف یا تسهیل موانع غیرتعرفه‌ای، در اطلاعیه‌ای آمده است که کمیسیون اقتصادی اوراسیا با مقامات صربستانی و بخش خصوصی در یک سمینار در ۲۱ مه ۲۰۲۵ «به شناسایی موانع تجاری صادرات‌کنندگان کشورهای EAEU به بازار صربستان» پرداخته و نتیجه این بوده که از تاریخ ۳ مارس ۲۰۲۵ «محدودیت‌های مقداری واردات روغن‌های نباتی و مارگارین از EAEU به صربستان» حذف شده است [۱۵].

(د) موافقت‌نامه تجاری اتحادیه اقتصادی اوراسیا با مغولستان

توافق‌نامه موقت تجارت میان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) و مغولستان در تاریخ ۲۷ ژوئن ۲۰۲۵ به امضا رسید و شامل فهرستی از ۳۶۷ زیرکالای تعهدشده است که حقوق گمرکی آن‌ها پس از اجرایی شدن توافق یا به صفر می‌رسد و یا کاهش می‌یابد. این توافق در حال حاضر به مرحله اجرا وارد نشده و هر دو طرف هنوز در فرآیند تصویب داخلی قرار دارند؛ بنابراین، مفاد آن پس از تکمیل مراحل قانونی داخلی لازم‌الاجرا خواهد شد. از منظر بخش‌های تجاری، توافق اشاره دارد که کالاهای صنعت سبک، از جمله پشم، نخ، و پوشاک نساجی از مغولستان به بازار اعضای EAEU با شرایط ترجیحی وارد خواهند شد و برخی اقلام از جمله محصولات پشمی و کشمیر به‌صورت معاف از حقوق گمرکی خواهند بود. افزون بر این، توافق تدابیری برای تسهیل موانع غیرتعرفه‌ای اتخاذ کرده است که شامل هماهنگی‌های فنی و قانونی، استانداردهای بهداشت گیاهی و دامپزشکی، و تسهیل روندهای گمرکی است، به‌گونه‌ای که فرآیند تجارت میان طرفین سریع‌تر، شفاف‌تر و کم‌هزینه‌تر شود [۱۶].

۱-۳- کلیات مفاد موافقت‌نامه اوراسیا و جمهوری اسلامی ایران

توافق‌نامه تجارت آزاد ایران با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا، شامل یک مقدمه، ۱۴۷ ماده و ۶ پیوست می‌باشد که اهداف آن به شرح زیر بیان شده‌اند:

الف) آزادسازی و تسهیل تجارت کالا بین طرفین، از جمله از طریق کاهش یا حذف موانع تعرفه‌ای و غیر تعرفه‌ای طبق مفاد این موافقت‌نامه

ب) حمایت از همکاری‌های اقتصادی و تجاری بین طرف‌ها

پ) تشویق توسعه و تنوع تجارت بین طرف‌ها

ت) افزایش همکاری نزدیک‌تر در زمینه‌های مورد توافق در این موافقت‌نامه و تسهیل ارتباطات بین طرف‌ها

در این موافقت‌نامه کشورها توافق کرده‌اند که مالیات‌ها، هزینه‌ها، قوانین و مقررات داخلی آن‌ها در مورد کالاهای وارداتی نباید با رفتارشان در برابر کالاهای داخلی تفاوت داشته باشد، تفاوتی که موجب شود این رویه به نفع محصولات داخلی و به ضرر محصولات وارداتی تمام شود. علاوه بر این، در این توافق‌نامه اصل کامله الوداد یا رفتار ملت کامل الوداد^۵ برقرار می‌باشد؛ به این معنا که کشورهای عضو این موافقت‌نامه تعهد می‌دهند تا در مورد مالیات گمرکی، سودهای بازرگانی و هر نوع هزینه یا امتیازی مربوط به واردات و صادرات کالا، هیچ کشوری را نسبت به دیگری ترجیح ندهد. یعنی اگر تخفیف گمرکی یا امتیاز ویژه‌ای برای کشوری قائل شود باید همان امتیاز را برای بقیه کشورهای عضو این توافق هم قائل شود. موارد زیر اما برای این مورد استثناء محسوب می‌شوند:

۱- اگر کشورها توافق‌های تسهیلی برای تجارت مرزی با همسایگان خود داشته باشند

۲- اگر کشوری عضو اتحادیه گمرکی یا منطقه آزاد تجاری باشد می‌تواند شرایط خاص خود را داشته باشد

۳- اگر امتیازات به کشورهای خیلی فقیر و در حال توسعه بدهند تا به آنها کمک کنند.

لازم به ذکر است که هر طرف می‌تواند برای حفظ وضعیت مالی و تراز پرداخت‌های خود، میزان یا ارزش واردات را محدود کند. این محدودیت‌ها فقط در حدی مجازند که برای جلوگیری از کاهش جدی ذخایر ارزی یا برای افزایش منطقی ذخایر پولی در صورت کمبود آن‌ها ضروری باشد.

طرف‌های این موافقت‌نامه (ایران و اتحادیه اوراسیا) کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان از هر طرف را تشکیل می‌دهد که ریاست آن به عهده دو نماینده از دو طرف می‌باشند. وظایف این کارگروه مشترک، بررسی عملکرد و اجرای این موافقت‌نامه، نظارت بر عملکرد تمامی کارگروه‌های فرعی، بررسی راه‌های گسترش بیشتر می‌باشد. این کارگروه جلسات منظم سالانه و همچنین جلسات ویژه‌ای که ظرف سه روز از زمان درخواست هر طرف صورت می‌گیرد خواهد داشت. کارگروه‌های موافقت‌نامه تجارت آزاد ایران و اوراسیا شامل موارد زیر می‌باشد:

- کمیته مشترک
- کارگروه تجارت کالا
- کارگروه اقدامات فنی فراراه تجارت
- کارگروه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی
- کارگروه فرعی قواعد مبدا
- کارگروه‌های همکاری‌های بخشی (در حوزه‌های حمل و نقل، پژوهش و نوآوری، بنگاه‌های کوچک و متوسط، انرژی، آموزش، خدمات درمانی، محیط زیست، ارتباطات، ساخت و ساز، صنایع خودرو سازی، مناطق ویژه اقتصادی)
- کارگروه حمل و نقل

^۵ Most-Favored-Nation Treatment

در صورت الحاق کشوری جدید به اتحادیه اقتصادی اوراسیا، ایران بلافاصله مطلع خواهد شد و این امکان وجود دارد که با توافق طرفین آن کشور هم به دامنه این موافقتنامه افزوده شود. لازم به ذکر است که هر طرف این موافقتنامه می‌تواند با ارسال اطلاعیه مکتوب، تمایل خروج خود را از آن، شش ماه زودتر به طرف‌های دیگر اعلام کند و سپس از توافق خارج شود.

در کنار مفاد ذکر شده و لیست پیوستی موافقتنامه اوراسیا، که در آن استثنائات تعرفه ترجیحی‌های صفر شده آمده است، چهار موافقتنامه دیگر نیز در این توافق امضا شده‌اند که به ترتیب به **تدابیر حمایتی و اقدامات ضدتقلب تجاری، موانع فنی تجارت و مقررات فنی (TBT)، مقررات بهداشتی و قرنطینه‌ای (SPS) و قواعد مبدأ** مرتبط می‌شوند. در ادامه، موارد ذکر شده در هریک از این موافقتنامه‌ها به طور خلاصه توضیح داده شده است.

۱- تدابیر حمایتی و اقدامات ضدتقلب تجاری در موافقتنامه تجاری اوراسیا با ایران^۶

هدف اصلی از اتخاذ این تدابیر، محافظت از صنایع داخلی در برابر واردات ناگهانی یا تخلف‌هایی تجاری از جمله واردات عمدی با قیمت ارزان‌تر از تولید داخل و یا یارانه‌های پنهان یا دامپینگ از سوی دولت است که می‌تواند موجب سوءاستفاده و تبعیض شود.

مکانیزم رسیدگی شفاف قانونی به این موارد به این صورت می‌باشد که هر کشور می‌تواند در صورت وجود شواهد کافی، تحقیق و بررسی رسمی در مورد ورود کالاهایی که به قیمت کمتر از هزینه تولید (دامپینگ) یا با حمایت یارانه دولتی (subsidy) وارد شده‌اند، آغاز کند. این بررسی‌ها باید مبتنی بر مدارک معتبر و بررسی تأثیرات آن بر قیمت بازار داخل و آسیب به تولید داخل باشد. زمان تحقیقات در شرایط عادی نهایتاً یک سال و در شرایط خاص تا ۱۸ ماه تعیین شده است در موارد اضطراری و به‌منظور جلوگیری از آسیب بیشتر، می‌توان اقدامات موقتی را (پیش از پایان تحقیق) به شرط رعایت شرایط قانونی و اطلاع‌رسانی مناسب، اعمال کرد؛ اما این اقدامات نمی‌توانند مانع ادامه روند تحقیق یا ایجاد محدودیت ناموجه شوند.

اقدامات محافظتی (Safeguard)

اقدامات محافظتی، در چارچوب قوانین سازمان تجارت جهانی (WTO) و موافقتنامه‌های منطقه‌ای مانند اتحادیه اقتصادی اوراسیا، به کشورها اجازه می‌دهند تا برای مدتی محدود و تحت شرایط مشخص، محدودیت‌های موقت روی واردات یک کالا اعمال کنند. هدف اصلی این اقدامات، محافظت از تولیدکنندگان داخلی در برابر افزایش ناگهانی و غیرمنتظره واردات است که می‌تواند ضرر جدی به صنعت داخلی وارد کند.

در صورت افزایش شدید واردات و شدت یافتن تهدید برای صنایع داخلی، امکان اعمال دستورات موقت یا تدابیر محدودسازی واردات برای مدتی تعیین شده وجود دارد. اما این تدابیر باید متناسب باشند، به ترانزیت معاملات آسیبی وارد نکنند و با مشورت و اطلاع‌رسانی به طرف دیگر انجام شوند. طبق قوانین، این اقدامات معمولاً برای ۴ سال یا کمتر اعمال می‌شوند و امکان تمدید دارند، اما همیشه با بررسی مجدد وضعیت بازار و پایش میزان صدمات داخلی همراه‌اند.

اقدامات ضد دامپینگ (Anti-Dumping)

به اقداماتی گفته می‌شود که کشورها برای جلوگیری از واردات کالاهایی که به طور عمدی به قیمتی کمتر از ارزش عادی‌شان، یعنی پایین‌تر از قیمتی که در بازار داخلی و حتی خارجی فروخته می‌شود، اعمال می‌کنند. هدف این اقدامات، محافظت از تولیدکنندگان داخلی در برابر زیان مالی ناشی از فروش ارزان خارجی است.

بنابراین این دست اقدامات در شرایطی صورت می‌گیرد که کالا به قیمت زیر قیمت بازار یا هزینه تولید در کشور صادرکننده فروخته شود و واردات ارزان آن کالا موجب آسیب یا تهدید جدی تولیدکنندگان داخلی شود. در این شرایط، کشور واردکننده می‌تواند حقوق گمرکی اضافی^۷ برای کالا اعمال کند. این اقدامات معمولاً پس از تحقیقات دقیق و جمع‌آوری شواهد اعمال می‌شوند و موقت هستند، اما می‌توانند تمدید شوند.

^۶ Safeguards, Anti-Dumping, Countervailing Measures

^۷ Anti-Dumping Duty

اقدامات مقابله با یارانه‌های خارجی یا به اختصار CVM به اقداماتی می‌باشند که علیه کالاهایی اعمال می‌شوند که از طریق یارانه‌ها یا کمک‌های مالی دولت صادرکننده، قیمتشان کاهش یافته، ارزان تر از حد نرمال می‌باشند و تولیدکننده داخلی را تهدید می‌کنند. کشور واردکننده می‌تواند مالیات جبرانی یا حقوق گمرکی اضافی برای جبران اثر یارانه اعمال کند. در این زمینه تحقیقات لازم انجام می‌شود تا میزان یارانه و آسیب وارد شده به صنعت داخلی محاسبه و اثبات شوند.

در زمینه اعمال این دست اقدامات، باید اصل تعادل و عدالت تجاری لحاظ شود و اقدامات ضد دامپینگ یا جبرانی، نباید بهانه‌ای برای حفاظت غیرمنصفانه شوند. همچنین صادرکنندگان باید فرصت دفاع داشته باشند و شفاف بودن کامل فرآیند، الزامی است. یک کمیته مشترک مسئول نظارت بر اجرای مقررات این بخش می‌باشد و می‌تواند پیشنهاد اصلاحات، توصیه به تصمیمات جدید و بررسی مشکلات اجرایی ارائه دهد.

۲- موانع فنی تجارت و مقررات فنی (TBT)

در فصل چهارم این موافقت‌نامه، به تسهیل تجارت از طریق کاهش موانع فنی و هماهنگ‌سازی استانداردها و مقررات فنی میان طرفین پرداخته می‌شود. در این بخش، درباره ماهیت، تصویب و نحوه به کارگیری مقررات فنی، استانداردها و روش‌های ارزیابی انطباق که ممکن است به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر تجارت کالا میان ایران و اعضای اوراسیا تأثیر بگذارد صحبت شده است. به طور کلی دو دسته اصلی برای مقررات فنی ذکر می‌شود:

۱- مقررات فنی: (Technical Regulations)

مقررات فنی به طور کلی به قوانین و استانداردهایی گفته می‌شوند که ویژگی‌های خاصی را برای کالاهای صادر یا وارد شده الزامی می‌کنند. از جمله مهم‌ترین این ویژگی‌ها می‌توان به الزامات ایمنی کالا (برای مثال استاندارد ولتاژ برای لوازم برقی)، الزامات کیفیت و بسته‌بندی، نحوه برچسب‌گذاری و اطلاعات محصول و ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی یا زیست‌محیطی کالا اشاره کرد. این مقررات معمولاً الزام آور بوده و نقض کردن آنها از سوی طرفین می‌تواند مانع ورود کالا به کشور مقصد شود.

۲- استانداردها: (Standards)

این دسته از قوانین که بیشتر به عنوان استانداردهای اختیاری از آنها یاد می‌شود، برخلاف مقررات فنی، الزام آور نیستند مگر اینکه در قانون یا مقررات فنی ذکر شوند. با این وجود همواره، هر یک از طرف‌ها تشویق می‌شوند تا استانداردهای خود را بر اساس استانداردهای بین‌المللی از جمله ISO, IEC, Codex Alimentarius تنظیم کنند. هدف از تعریف و به کارگیری این دسته از استانداردها تشویق به هماهنگی فنی و کیفیت میان کشورها است. "استاندارد ملی برای کیفیت پارچه، یا اندازه و جنس بطری‌های پلاستیکی" میتواند مثال مناسبی برای این دسته از استانداردها باشد.

در مورد تصویب استانداردهای جدید، روش‌های ارزیابی انطباق و به کارگیری این مقررات فنی و استانداردها نکاتی وجود دارد که به طور خلاصه در اینجا به آن اشاره می‌شود:

روش‌های ارزیابی انطباق^۹:

در تجارت دوجانبه میان ایران و کشورهای عضو پیمان اوراسیا، روش‌های ارزیابی انطباق رسمی‌ای تعریف شده‌اند که شامل بازرسی‌ها، آزمون‌ها، گواهی‌نامه‌ها، روش‌های کنترل کیفی و سایر روش‌هایی می‌باشد که برای تأیید انطباق کالا با مقررات یا استانداردهای تعیین شده انجام می‌شود. هدف از تعیین این روش‌ها، پذیرش سریع تر مدارک صادر شده از سوی طرف مقابل می‌باشد تا در حد امکان، از دوباره کاری جلوگیری شود.

^۸ Technical Barriers to Trade

^۹ Conformity Assessment Procedures

حق وضع مقررات ملی

هر یک از طرفین حق دارد مقررات فنی و استانداردهای خاص خود را تصویب کند تا منافع عمومی مانند ایمنی، محیط زیست و حقوق مصرف کننده خود را تأمین کند؛ تنها باید به این موضوع توجه شود که این مقررات موجب شکل گیری موانع غیر ضروری بر سر راه تجارت نشوند.

شفافیت و اطلاع رسانی

هر یک از طرفین موظف است مقررات فنی جدید یا اصلاح شده خود را تا حداقل **۹۰ روز پیش از اجرا** به طرف مقابل اطلاع دهد. متن کامل مقررات یا خلاصه آن‌ها نیز باید در صورت درخواست به زبان انگلیسی در دسترس طرف دیگر قرار گیرد.

مشاوره و حل اختلاف در سطح فنی

اگر اجرای مقررات فنی باعث بروز مشکلاتی در تجارت شود، یکی از طرفین می‌تواند درخواست مشاوره کند تا مسأله حل شود. اگر پس از مشاوره مشکل برطرف نشود، موضوع به گروه کاری «موانع فنی به تجارت» ارجاع می‌شود که باید راه‌حل‌های عملی پیشنهاد دهد.

همکاری فنی و آموزشی

طرفین متعهد می‌باشند که در زمینه استانداردها، مقررات فنی و ارزیابی انطباق با یکدیگر همکاری داشته باشند. برگزاری سمینارها، تبادل کارشناسان، پروژه‌های مشترک فنی، به اشتراک گذاشتن دانش، هماهنگی در اقدامات نظارتی بازار و ارتقاء کیفیت مقررات فنی از دیگر همکاری‌هایی است که این کشورها در این زمینه با یکدیگر خواهند داشت.

۳- مقررات بهداشتی و قرنطینه‌ای (SPS)^{۱۰}

بخش دیگری از مقررات، مربوط به شرایط بهداشت و سلامت کالاها و یا تاثیر احتمالی آنها بر بهداشت و سلامتی جامعه می‌باشد. هدف از برقراری این دسته از مقررات، این است که در عین تسهیل تجارت متقابل، تلاش شود از جان و سلامت انسان، جانوران و گیاهان در قلمرو هر یک از طرف‌ها حفظ و پاسداری شود. مقررات SPS، شامل تمامی اقدامات بهداشتی یا قرنطینه‌ای است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر تجارت کالا بین طرفین تأثیر می‌گذارند و اصول موافقتنامه مربوط به آن، بر مبنای استانداردهای سازمان تجارت جهانی (WTO) طراحی شده است. هر طرف مجاز است تدابیری را برای محافظت از سلامت انسان، حیوان یا گیاهان خود اتخاذ کند، به شرطی که این تدابیر با مقررات ذکر شده در این موافقتنامه سازگار باشند و باید صرفاً تا حدی که برای ملاحظات حفاظتی لازم است پیش بروند و نه بیش از آن. بنابراین "سطح مناسب حفاظت بهداشتی/ قرنطینه‌ای"^{۱۱} مفهومی است که هر طرف با در نظر گرفتن شرایط خود آن را تعیین می‌کند؛ اما باید توجه داشت که تدابیر SPS باید مبتنی بر اصول علمی و ارزیابی ریسک باشند، بین کالاهای مشابه در میان کشورهای عضو موافقتنامه و بین مناطق مختلف در داخل یک کشور تبعیض آمیز رفتار نکنند^{۱۲} و همچنین، نباید بهانه‌ای برای محدودسازی بی‌دلیل تجارت شوند. در نتیجه، طرف‌ها موظفند داده‌ها و شواهد کافی را برای توجیه تدابیر خود ارائه دهند. اگر شواهد کافی نباشد، می‌توان تدابیر موقتی اتخاذ کرد اما باید در دوره معقول بررسی و اصلاح شوند.

کشورها موظف هستند تا اطلاعات مربوط به مقررات SPS خود را به‌موقع به طرف مقابل ابلاغ کنند. این اطلاعات شامل مقررات جدید یا اصلاح شده، روش‌های کنترل و بازرسی، ارزیابی ریسک و سایر جزئیات مرتبط می‌باشند. اگر یکی از طرفین تصور کند که تدابیر SPS طرف دیگر، تجارت او را تحت تأثیر نامناسب قرار داده است، می‌تواند درخواست مشاوره کند و اگر مشاوره به حل موضوع منجر نشد، امکان ارجاع به مکانیسم حل اختلاف کلی توافق وجود دارد.

لازم به ذکر است که کمیته‌ای ویژه برای نظارت بر اجرای فصل SPS موافقتنامه و همچنین برای بحث و بررسی مسائل فنی، تسهیل هماهنگی بین طرف‌ها، و رسیدگی به مشکلات عملیاتی آن تشکیل می‌شود، که جلسات منظمی را برگزار خواهد کرد.

^{۱۰} Sanitary and Phytosanitary Measures

^{۱۱} appropriate level of protection

^{۱۲} مگر دلایل علمی یا شرایط منطقه‌ای موجه وجود داشته باشد.

در موافقت‌نامه تجارت ترجیحی میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، قواعد مبدأ نقشی اساسی در تعیین کالاهای مشمول تعرفه‌های ترجیحی دارند. بر اساس مفاد این موافقت‌نامه، تنها کالاهایی می‌توانند از نرخ‌های تعرفه‌ای کاهش‌یافته یا صفر بهره‌مند شوند که منشأ تولید آن‌ها در یکی از طرفین توافق و به‌صورت قابل‌اثبات باشد. برای این منظور، تولیدکنندگان باید اسناد و گواهی مبدأ معتبر (Form EAEU-Iran) ارائه دهند. معیار تعیین مبدأ شامل سه دسته اصلی است:

۱. کالاهایی که کاملاً در قلمرو طرفین تولید شده باشند^{۱۳}

کالاهایی که به صورت کامل و بدون استفاده از مواد خارجی در داخل قلمرو یکی از طرفین تولید شده‌اند، مانند محصولات کشاورزی، منابع طبیعی استخراج‌شده، گیاهان و حیوانات پرورش‌یافته، ضایعات داخلی، و غیره. کالاهای دسته‌بندی شده در زیر، کالاهایی شناخته خواهند شد که به طور کامل در هر طرف تولید شده‌اند. این کالاها به‌صورت خودکار مشمول تعرفه ترجیحی یا معافیت کامل از عوارض گمرکی می‌شوند، چون منشأ آن‌ها بدون تردید داخلی محسوب می‌شود.

الف) گیاهان و محصولات گیاهی، از جمله میوه، گل، سبزیجات، درختان، شلغم، علف‌ها، قارچ‌ها و گیاهان زنده که در سرزمین هر طرف پرورش داده یا برداشت یا جمع‌آوری شود؛

ب) حیوانات زنده متولدشده و پرورش‌یافته در سرزمین هر طرف؛

پ) کالاهای به‌دست‌آمده از حیوانات زنده در سرزمین هر طرف؛

ت) کالاهای به‌دست‌آمده از کشتزارهای درخت‌کاری، نخل‌کاری، ماهی‌گیری، پرورش ماهی، پرورش آبزیان و آب‌پروری در سرزمین هر طرف؛

ث) مواد معدنی و سایر مواد طبیعی که از هوای خاک، آب‌های آبی، بستر دریا یا زیرخاک در سرزمین هر طرف به‌دست آید؛

ج) تولیدات ناشی از صید یا ماهی‌گیری در دریا و سایر تولیدات دریایی، که از آب‌های آزاد بر اساس حقوق بین‌الملل توسط یک شناور ثبت‌شده در هر طرف که تحت پرچم آن طرف تردد کند به‌دست‌آمده‌اند؛

چ) کالاهای به‌دست‌آمده در یک کشتی کارخانه‌دار ثبت‌شده در هر طرف که تحت پرچم آن طرف تردد کند صرفاً از محصولات موضوع جزء (ج) این بند تولید شود؛

ح) ضایعات و اضافات ناشی از تولید یا مصرف انجام‌یافته در سرزمین هر طرف؛

خ) کالاهای مستعمل جمع‌آوری‌شده در سرزمین هر طرف، مشروط بر اینکه این کالاها فقط برای بازیافت مواد اولیه مناسب باشند؛

د) کالاهای تولیدشده در فضای خارج از جو در یک فضاپیما، مشروط بر اینکه این فضاپیما در یک طرف ثبت‌شده باشد؛

ذ) کالاهایی که در سرزمین هر طرف صرفاً از کالاهای موضوع جزءهای (الف) تا (د) این ماده تولید یا به‌دست آمده باشند.

۲. کالاهای دارای تغییر اساسی^{۱۴}

اگر کالایی در یکی از طرفین دستخوش دگرگونی شده باشد، به نحوی که در فرآیند تولید آن کد تعرفه کالا (HS Code^{۱۵}) در سطح چهاررقمی تغییر کرده باشد، این کالا دارای مبدأ آن طرف محسوب می‌شود. چنین کالاهایی نیز واجد شرایط دریافت تخفیف یا تعرفه ترجیحی تعیین‌شده در فهرست اقلام توافق‌نامه هستند.

لازم به ذکر است که برخی عملیات جزئی یا آماده‌سازی‌های سطح پایین به تنهایی کافی نیستند تا منشأ کالا را تغییر دهند؛ به این عملیات فرایندهای ناکافی یا غیرمعتبر^{۱۶} گفته می‌شود و شامل بسته‌بندی، شست‌وشو، برچسب‌گذاری، درج لوگو، برش ساده، رنگ‌آمیزی سطحی، و موارد مشابه می‌شوند.

^{۱۳} Wholly Obtained / Produced

^{۱۴} Substantial Transformation

^{۱۵} منظور از نظام هماهنگ یا اچ اس، نظام هماهنگ توصیف و شناسه کدگذاری کالا است که بر اساس معاهده بین‌المللی نظام هماهنگ توصیف و شناسه کدگذاری کالای آن مورخ ۱۴ ژوئن ۱۹۸۳ ایجاد شده است به نحوی که طرف‌ها طبق قوانین و مقررات خود آن را به تصویب رسانده‌اند و اجرا می‌نمایند.

^{۱۶} Insufficient Processing

برای کالاهایی که مواد اولیه وارداتی در تولید آنها به کار رفته است، شرط بر این است که ارزش مواد غیرمبدئی از ۴۰ تا ۵۰ درصد ارزش نهایی کالا تجاوز نکند (بسته به گروه کالایی). در این صورت، کالا به عنوان محصول با مبدأ یکی از طرفین شناخته می شود و می تواند از درصد تخفیف ترجیحی مربوط به گروه کالایی خود بهره مند گردد.

در مجموع، برخورداری از تعرفه ترجیحی تنها در صورتی اعمال می شود که کالا گواهی مبدأ رسمی (Form EAEU-IR) داشته باشد و از هر یک از این سه معیار عبور کند. این قواعد با هدف جلوگیری از ورود کالاهای کشورهای ثالث از مسیر یکی از طرفین و سوءاستفاده از مزایای تعرفه ای طراحی شده اند. گمرک هر دو طرف (ایران و EAEU) مسئول تأیید و کنترل صحت مبدأ هستند. سایر نکات مرتبط به قواعد مبدأ به شرح زیر است:

۱- حمل مستقیم^{۱۸}

کالایی که بخواهد از مزایای تعرفه ای استفاده کند باید به طور مستقیم از کشور صادرکننده به کشور واردکننده منتقل شود. اگر از کشوری ثالث عبور کند، باید ثابت شود که فقط عملیات نگهداری، تخلیه، بارگیری یا ذخیره سازی صورت گرفته و عملیات تولیدی اضافی در آن کشور ثالث انجام نشده است.

۲- مدارک اثبات منشأ^{۱۹}

دو نوع رایج اثبات منشأ وجود دارد: الف) **گواهی منشأ** (Certificate of Origin) و ب) **اظهاریات منشأ** (Declaration of Origin) گواهی منشأ باید توسط مرجع مجاز صادر شود و معمولاً تا ۱۲ ماه معتبر است. اگر در زمان اظهار گمرکی گواهی موجود نباشد، ممکن است تعرفه عادی (MFN) در نظر گرفته شود و بعداً در صورت اثبات منشأ درخواست ترجیح داده شود. همچنین برای محموله هایی با ارزش پایین (برای مثال کمتر از ۲۰۰ یورو یا معادل آن) ممکن است اثبات منشأ اجباری نباشد.

۳- بازرسی، تأیید و بررسی منشأ^{۲۰}

اگر مقامات گمرکی واردکننده به صحت منشأ شک کنند، می توانند درخواست بررسی از مرجع تأیید صادرکننده کنند. مرجع مربوط باید ظرف ۶ ماه پاسخ دهد و توضیح دهد که آیا کالا مطابق با معیارهای منشأ است یا خیر. همچنین اطلاعات ارائه شده باید محرمانه تلقی شوند.

۴- کمیته فرعی قواعد مبدأ^{۲۱}

برای نظارت بر اجرای این فصل، یک کمیته فرعی برای قواعد مبدأ تشکیل می شود که پیشنهادات تغییر، حل مشکلات اجرایی، اصلاحات فنی و بررسی اختلافات را ارائه می دهد. جلسات این کمیته به طور سالیانه برگزار می شود.

۵- کالاهای در مسیر یا ذخیره موقت^{۲۲}

کالاهایی که قبل از اجرای توافق در جریان حمل و نقل یا در انبار موقت در گمرک بوده اند، در صورتی که شرایط منشأ رعایت شده باشد، می توانند از ترجیحات تعرفه ای بهره مند شوند.

^{۱۷}Value Added Criteria

^{۱۸} Direct Consignment

^{۱۹} Proof of Origin

^{۲۰} Verification of Origin

^{۲۱} Subcommittee on Rules of Origin

^{۲۲} Transit / Storage in Transit

بخش دوم: پیوست‌های موافقت‌نامه ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا

همانطور که پیشتر به آن اشاره شد، این موافقت‌نامه در بخش انتهایی خود، شامل شش پیوست^{۲۳} می‌باشد که به ترتیب به جدول تعهدات تعرفه‌ای، قواعد کالاهای خاص، گواهی مبداء، اظهارنامه مبداء، قواعد ارزش‌گذاری گمرکی و انتشار قوانین و مقررات و اطلاعات تدارکات دولتی اختصاص دارند. از مهم‌ترین اهداف انتشار این پیوست‌ها (به خصوص پیوست ۶)، شفاف کردن مقررات گمرکی و تدارکاتی می‌باشد، که می‌تواند به کاهش موانع تجارت کمک کند و ریسک تخلف یا سوءتفاهم را پایین بیاورد. در ادامه برای هر یک از این پیوست‌ها، خلاصه‌ای اجمالی و مفید ارائه می‌شود.

۱-۲- پیوست اول: جدول تعهدات تعرفه‌ای

در متن این پیوست، به کرات به نرخ MFN اشاره شده است. نرخ MFN، نرخ از حقوق گمرکی می‌باشد که یکی از طرفین، برای یک کالای مشخص و برای همه کشورهای ثالث اعمال می‌کند. در واقع این نرخ MFN، نوعی تعرفه معمولی یا پیش فرض است که یک کشور برای یک کالا، از همه کشورهای دنیا که با آنها توافق ترجیحی مشخصی ندارد دریافت می‌کند. اتحادیه اقتصادی اوراسیا جدولی از تعرفه‌های ثابت خود ارائه کرده است که نرخ ثابت ارائه شده در آنها، همان نرخ MFN می‌باشد. اهمیت شناخت نرخ‌های MFN اوراسیا در این پیوست، در این می‌باشد که تمامی تعرفه‌های ترجیحی ارائه شده در این موافقت‌نامه، بر اساس نرخ‌های MFN اوراسیا محاسبه می‌شوند؛ به این معنا که تمامی این تعرفه‌های ترجیحی بسته به درصد کاهش اعلام شده برای هر یک از آنها، تا سطح مشخصی پایین‌تر از تعرفه عمومی MFN کاهش پیدا می‌کند.

$$\text{نرخ حقوق گمرکی و سود بازرگانی ترجیحی} = MFN \times \frac{(\text{کاهش} - 100\%)}{100\%}$$

در این فرمول، منظور از "کاهش"^{۲۴}، ارزش درج شده در ستون‌های ترجیحات تعرفه‌ای می‌باشد. همچنین منظور از "سقف تعرفه"^{۲۵} در ستون‌های ترجیحات تعرفه‌ای، بالاترین حدی می‌باشد که کشورها حق ندارند تعرفه خود را از آن بالاتر اعلام کنند. هنگام محاسبه نرخ حقوق گمرکی و سود بازرگانی ترجیحی، عوارض ارزش باید به یک رقم اعشار به پایین و عوارض خاص باید تا سه رقم اعشار به پایین گرد شود. با در دست داشتن فرمول مشخص و پایه MFN برای محاسبه، دو طرف توافق‌نامه شفافیت بیشتری در تعیین تعرفه ترجیحی دارند و احتمال اختلاف یا سوءتعبیر کاهش می‌یابد.

این پیوست حاوی دو قسمت می‌باشد که در هر کدام، فهرست‌های کالایی‌ای که هر کدام به نحوی شامل صفر شدن تعرفه نشده‌اند، ارائه شده است. در قسمت اول، به تعهدات تعرفه‌ای خاص اتحادیه اقتصادی اوراسیا پرداخته شده است. ابتدا فهرستی از ۷۰۰ قلم کالا در سطح دو رقمی (۷۹۵ قلم کالا در سطح سه رقم) ارائه شده است که تحت پوشش حذف تعرفه‌ها قرار نگرفته‌اند و با همان نرخ MFN لحاظ می‌شوند. علاوه بر این اقلام، فهرست کالایی دومی نیز شامل ۴۴ قلم (در سطح دو رقم) ارائه شده است که مشمول سهمیه تعرفه‌ای برای واردات به قلمرو گمرکی اتحادیه اقتصادی اوراسیا از جمهوری اسلامی ایران می‌شوند. به غیر از این دو فهرست، مابقی کدهای اچ اس، که نزدیک به ۸۰۰۰ قلم کالا می‌باشند، به ایران امتیاز صفر شدن تعرفه داده شده است. جدول نمایش داده شده در صفحات بعد، کد تعرفه‌های مربوط به صنایع منسوجات، پوشاک و کفش می‌باشند که واردات به قلمرو گمرکی اتحادیه اقتصادی اوراسیا از جمهوری اسلامی ایران (یعنی صادرات ایران) برای این کالاها، تحت پوشش حذف تعرفه‌ها قرار نگرفته‌اند و با همان نرخ MFN لحاظ می‌شوند. لازم به ذکر است که هیچ یک از کالاهای مرتبط با صنعت نساجی، پوشاک و کفش جزو کالاهایی که به آنها سهمیه تعلق گرفته شده است قرار نمی‌گیرند و برای مابقی کد تعرفه‌هایی که در لیست زیر قرار نگرفته‌اند، تعرفه صفر لحاظ می‌شود.

^{۲۳} Annex

^{۲۴} Reduction = درصد کاهش تعرفه نسبت به MFN

^{۲۵} Bound rate = سقف قانونی تعرفه که کشور متعهد است از آن تجاوز نکند

ترجیحات تعرفه‌ای	شرح کالا	شماره نظام هماهنگ (شناسه (كد) اچ اس)
ام اف ان	- آخال موی زیر حیوان	۵۱۰۳۳۰
ام اف ان	- حلاجی شده	۵۱۰۸۱۰
ام اف ان	- شانزده	۵۱۰۸۲۰
ام اف ان	نخ از موی زیر حیوان یا از موی یال و دم (از جمله نخ گپیّه از موی یال و دم)، حتی آماده شده برای خرده‌فروشی	۵۱۱۰۰۰
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی‌تکس بوده ولی از ۱۲۵ دسی‌تکس کمتر نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۱۴
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۲۵ دسی‌تکس باشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) متجاوز از ۸۰ باشد)	۵۲۰۵۱۵
ام اف ان	-- که اندازه آن حداقل ۷۱۴/۲۹ دسی‌تکس باشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) از ۱۴ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۲۱
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی‌تکس بوده ولی از ۱۹۲/۳۱ دسی‌تکس کمتر نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۲۳
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی‌تکس بوده ولی کم‌تر از ۱۲۵ دسی‌تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۲۴
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۲۵ دسی‌تکس بوده ولی کمتر از ۱۰۶/۳۸ دسی‌تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ بوده ولی از ۹۴ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۲۶
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۰۶/۳۸ دسی‌تکس بوده ولی کم‌تر از ۸۳/۳۳ دسی‌تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۹۴ بوده ولی از ۱۲۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۲۷
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۸۳/۳۳ دسی‌تکس باشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۲۰ باشد)	۵۲۰۵۲۸
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی‌تکس بوده ولی از ۱۹۲/۳۱ دسی‌تکس کمتر نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۳۳
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی‌تکس بوده ولی از ۱۲۵ دسی‌تکس کمتر نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۳۴
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۲۵ دسی‌تکس باشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ باشد)	۵۲۰۵۳۵
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن ۷۱۴/۲۹ دسی‌تکس یا بیشتر باشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) از ۱۴ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۴۱
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۷۱۴/۲۹ دسی‌تکس بوده ولی از ۲۳۲/۵۶ دسی‌تکس کمتر نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۴ بوده ولی از ۲۳ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵۴۲

ترجمه تعریفی	شرح کالا	شماره نظام هماهنگ (شناسه (كد) اچ اس)
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵ ۴۴
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۲۵ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۰۶/۳۸ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ بوده ولی از ۹۴ بیشتر نباشد)	۵۲۰۵ ۴۶
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۰۶/۳۸ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۸۲/۳۳ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۹۴ بوده ولی از ۱۲۰ فراتر نرود)	۵۲۰۵ ۴۷
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۱۴
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۲۵ دسی تکس باشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ باشد)	۵۲۰۶ ۱۵
ام اف ان	-- که اندازه آن ۷۱۴/۲۹ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۲۲
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس بوده ولی از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۲۳
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس بوده ولی از ۱۲۵ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۲۴
ام اف ان	-- که اندازه آن کمتر از ۱۲۵ دسی تکس باشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ باشد)	۵۲۰۶ ۲۵
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن ۷۱۴/۲۹ دسی تکس یا بیشتر باشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) از ۱۴ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۳۱
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۷۱۴/۲۹ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۳۲
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۳۳
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس بوده ولی از ۱۲۵ دسی تکس کمتر نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۳۴
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۲۵ دسی تکس باشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ باشد)	۵۲۰۶ ۳۵
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۷۱۴/۲۹ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۴۲
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۴۳
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۹۲/۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۵۲۰۶ ۴۴
ام اف ان	-- که اندازه هر نخ یک لای آن کمتر از ۱۲۵ دسی تکس باشد (نمره هر نخ یک لای آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۸۰ باشد)	۵۲۰۶ ۴۵
ام اف ان	-- کتان، خام یا خیس‌انده	۵۳۰۱ ۱۰
ام اف ان	-- از پلی پروپیلن	۵۴۰۲ ۳۴

ترجیحات تعرفه‌ای	شرح کالا	شماره نظام هماهنگ (شناسه (کد) اچ اس)
ام اف ان	-- سایر، از پلی پروپیلن	۵۴۰۲۴۸
ام اف ان	-- سایر	۵۴۰۲۴۹
ام اف ان	-- از ریون ویسکوز با تاب یا با تایی که از ۱۲۰ دور در متر بیشتر نباشد	۵۴۰۳۳۱
ام اف ان	-- از ریون ویسکوز، (با تایی) که از ۱۲۰ دور در متر بیشتر باشد	۵۴۰۳۳۲
ام اف ان	-- از استات سلولز	۵۴۰۳۳۳
ام اف ان	-- سایر	۵۴۰۴۱۹
ام اف ان	-- پارچه‌های تار و پود باف که از نخ بسیار مقاوم از ریون ویسکوز به دست می‌آیند	۵۴۰۸۱۰
ام اف ان	-- سفید نشده یا سفید شده	۵۴۰۸۲۱
ام اف ان	-- چاپ شده	۵۴۰۸۲۴
ام اف ان	-- سایر	۵۵۰۱۹۰
ام اف ان	-- از آرامیدها	۵۵۰۳۱۱
ام اف ان	-- یک لا	۵۵۰۹۴۱
ام اف ان	-- که عمدتاً یا منحصراً با پشم یا موی نرم (کرک) حیوان مخلوط شده باشند	۵۵۰۹۹۱
ام اف ان	-- که عمدتاً یا منحصراً با پنبه مخلوط شده باشند	۵۵۰۹۹۲
ام اف ان	-- یک لا	۵۵۱۰۱۱
ام اف ان	-- چند لا (تابیده) یا کابله	۵۵۱۰۱۲
ام اف ان	-- از الیاف سنتتیک غیر یکسره، که کمتر از ۸۵ درصد وزن آن از این الیاف باشد	۵۵۱۱۲۰
ام اف ان	-- از الیاف غیر یکسره پلی استر، سه نخ یا چهار نخ جناعی باف، همچنین جناعی مورب باف	۵۵۱۴۱۲
ام اف ان	-- سایر پارچه‌های تار و پود باف	۵۵۱۴۱۹
ام اف ان	-- از الیاف غیر یکسره پلی استر، سه نخ یا چهار نخ جناعی باف، همچنین جناعی مورب باف	۵۵۱۴۲۲
ام اف ان	-- سایر پارچه‌های تار و پود باف از الیاف غیر یکسره پلی استر	۵۵۱۴۲۳
ام اف ان	-- سایر پارچه‌های تار و پود باف	۵۵۱۴۲۹
ام اف ان	-- از الیاف غیر یکسره پلی استر، ساده باف	۵۵۱۴۴۱
ام اف ان	-- سایر پارچه‌های تار و پود باف از الیاف غیر یکسره پلی استر	۵۵۱۴۴۳
ام اف ان	-- دارای ۵ درصد وزنی یا بیشتر از نخ کشش پذیر ولی فاقد نخ‌های کائوچویی	۶۰۰۲۴۰
ام اف ان	-- سفید نشده یا سفید شده	۶۰۰۶۴۱
ام اف ان	-- از نخ‌هایی با رنگ‌های مختلف	۶۰۰۶۴۳
ام اف ان	-- از پنبه	۶۳۰۲۲۱
ام اف ان	-- شستنی‌های توالیت یا آشپزخانه، از پارچه‌های حوله باف اسفنجی (پرز حلقوی) همانند، از پنبه	۶۳۰۲۶۰
ام اف ان	-- ظروف (واسطه) نرم برای مواد به صورت فله	۶۳۰۵۳۲
ام اف ان	-- سایر، به دست آمده از نوار یا اشکال همانند از پلی اتیلن یا پلی پروپیلن	۶۳۰۵۳۳
ام اف ان	-- سایر	۶۳۰۵۳۹

قسمت دوم، مربوط به تعهدات تعرفه‌ای خاص جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و شامل لیستی از ۷۰۰ قلم کالا می‌شود که تحت پوشش حذف تعرفه‌ها قرار نگرفته‌اند. در این قسمت همچنین، لیست دومی از ۲۱ قلم ارائه شده است که مشمول سهمیه تعرفه‌ای برای واردات به قلمرو گمرکی جمهوری اسلامی ایران از هر یک از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا می‌شوند. به غیر از این دو، مابقی کدهای اچ اس (نزدیک به ۸۰۰۰ قلم کالا) از ردیف کدهای هشت رقمی توسط ایران به اعضای اتحادیه اوراسیا امتیاز صفر شدن تعرفه داده شده است. کد تعرفه‌های زیر مربوط به کاهایی در صنعت نساجی، پوشاک و کفش و غیره می‌باشد که تحت پوشش حذف تعرفه‌ها قرار نگرفته‌اند و یا مشمول سهمیه تعرفه‌ای برای واردات به قلمرو گمرکی جمهوری اسلامی ایران از هر یک از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا می‌شوند.

ترجیحات تعرفه‌ای	شرح کالا	شماره نظام هماهنگ (شناسه (کد) اچ اس)
ام اف ان	— سکه اندازه ان کمتر از ۷۱۴/۲۹ دسی تکس بوده لیکن کمتر از ۲۳۲/۵۶ دسی تکس نباشد (نمره آن در نظام سنجه (متریک) بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد).	۵۲۰۵ ۱۲
ام اف ان	— ساده باف، به وزن هر متر مربع بیش از ۱۰۰ گرم	۵۲۰۸ ۱۲
ام اف ان	— ساده باف، به وزن هر متر مربع بیش از ۱۰۰ گرم	۵۲۰۸ ۲۲
ام اف ان	— ساده باف، به وزن هر متر مربع بیش از ۱۰۰ گرم	۵۲۰۸ ۵۲
سقف تعرفه ۵٪	— نخ پلی‌آمید ۶ با دسی تکس ۹۰۰ الی ۲۴۰۰ و با مقاومت ۷۳/۵ الی ۹۰/۴	۵۴۰۲ ۱۹ ۱۰
ام اف ان	— نخ پلی‌آمید ۶/۶ با دسی تکس ۹۰۰ الی ۲۴۰۰ و با مقاومت ۷۳/۵ الی ۹۰/۴	۵۴۰۲ ۱۹ ۲۰
ام اف ان	— سایر:	۵۴۰۲ ۱۹ ۹۰
سقف تعرفه ۵٪	— آکریلیک یا مدآکریلیک	۵۵۰۳ ۳۰
ام اف ان	— چندلا (تابیده) یا کابله	۵۵۰۹ ۳۲
ام اف ان	— از الیاف سنتتیک یا مصنوعی	۵۶۰۱ ۲۲
ام اف ان	— از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی	۵۷۰۲ ۴۲
کاهش ۳۰٪/سقف تعرفه ۳۸٫۵٪	— از نایلون یا از سایر پلی‌آمیدها	۵۷۰۳ ۲۰
ام اف ان	— سایر	۵۷۰۳ ۲۰ ۹۰
ام اف ان	— از سایر مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی	۵۷۰۳ ۳۰
ام اف ان	— از سایر مواد نسجی	۵۷۰۳ ۹۰
ام اف ان	سایر فرش‌ها و کفپوش‌ها از مواد نسجی، درست شده یا درست نشده	۵۷۰۵ ۰۰
ام اف ان	— از پنبه	۶۱۰۵ ۱۰
ام اف ان	— از پنبه	۶۱۰۹ ۱۰
ام اف ان	— از سایر مواد نسجی	۶۱۰۹ ۹۰
ام اف ان	— از پشم	۶۱۱۰ ۱۱
ام اف ان	— از پنبه	۶۱۱۰ ۲۰
ام اف ان	— از الیاف مصنوعی	۶۱۱۰ ۳۰
کاهش ۳۰٪/سقف تعرفه ۳۸٫۵٪	— از پنبه	۶۱۱۵ ۹۵
ام اف ان	— آغشته، اندوده یا پوشانده شده با مواد پلاستیک یا کائوچو	۶۱۱۶ ۱۰
ام اف ان	— از الیاف مصنوعی (سنتتیک)	۶۱۱۶ ۹۳
ام اف ان	— از الیاف مصنوعی (سنتتیک)	۶۲۰۱ ۹۳
کاهش ۳۰٪/سقف تعرفه ۳۸٫۵٪	— از الیاف مصنوعی (سنتتیک)	۶۲۰۳ ۱۲

ترجیحات تعرفه‌ای	شرح کالا	شماره نظام هماهنگ (شناسه (کد) اچ اس)
ام اف ان	-- از الیاف مصنوعی (ستتیک)	۶۲۰۳ ۲۳
ام اف ان	-- از پشم یا موی نرم (کرک) حیوان	۶۲۰۳ ۳۱
ام اف ان	-- از پشم یا موی نرم (کرک) حیوان	۶۲۰۳ ۴۱
ام اف ان	-- از پنبه	۶۲۰۳ ۴۲
ام اف ان	-- از پنبه	۶۲۰۵ ۲۰
ام اف ان	-- از پارچه‌های مشمول شماره‌های ۰۲۵۶ یا ۵۶۰۳	۶۲۱۰ ۱۰
ام اف ان	-- از پنبه	۶۲۱۱ ۳۲
ام اف ان	-- از الیاف مصنوعی (ستتیک)	۶۲۱۱ ۳۳
ام اف ان	-- از پشم یا موی نرم (کرک) حیوان	۶۲۱۴ ۲۰
ام اف ان	- پتو و زیرانداز سفری (غیر از پتوی برقی)، از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۶۳۰۱ ۲۰
ام اف ان	- پتو و زیرانداز سفری (غیر از پتوی برقی) از الیاف مصنوعی (ستیک)	۶۳۰۱ ۴۰
ام اف ان	-- از پنبه	۶۳۰۲ ۲۱
ام اف ان	-- از سایر مواد نسجی	۶۳۰۲ ۳۹
ام اف ان	- شستنی‌های توالت یا آشپزخانه، از پارچه‌های حوله‌باف اسفنجی (پرز حلقوی) همانند، از پنبه	۶۳۰۲ ۶۰
ام اف ان	-- از سایر مواد نسجی	۶۳۰۳ ۹۹
ام اف ان	-- سایر، به دست آمده از نور یا اشکال همانند از پلی اتیلن یا پلی پروپیلن	۶۳۰۵ ۳۳
ام اف ان	- کف‌شور، قاب دستمال، قابشور، گردگیر و پارچه‌های همانند برای تمیز کردن	۶۳۰۷ ۱۰
ام اف ان	-- سایر	۶۳۰۷ ۹۰
ام اف ان	لباس و سایر اشیای مستعمل	۶۳۰۹ ۰۰
ام اف ان	-- جور شده	۶۳۱۰ ۱۰
ام اف ان	کلاه و سایر پوشش‌های سر، کشباف یا قلاب‌باف، یا تهیه شده از دانتل، نمد یا سایر پارچه‌های نسجی، به صورت توپ (ولی نه به صورت نوار)، حتی آستری شده یا تزئین شده، تور از هر ماده، حتی آستری شده یا تزئین شده	۶۵۰۵ ۰۰
ام اف ان	-- سایر	۹۴۰۴ ۹۰

۲-۲- پیوست دوم: قواعد کالاهای خاص

پیوست دوم توافق‌نامه ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا به "قواعد مخصوص کالا" می‌پردازد؛ منظور از قواعد مخصوص کالا، مقرراتی است که شرایط و الزامات لازم را برای تایید یک کالا، به عنوان کالایی تولید شده در خاک یکی از کشورهای عضو در موافقت‌نامه مشخص می‌کنند. در واقع این پیوست، مکمل قواعد عمومی مبدا می‌باشد، با این تفاوت که برای هر گروه کالایی، معیارهای دقیق‌تری ارائه می‌دهد تا اصالت کالا با دقت بیشتری تعیین شود. اساس این پیوست بر این اصل استوار است که تنها کالاهایی می‌توانند از ترجیحات تعرفه‌ای بهره‌مند شوند که بخش قابل توجهی از ارزش یا فرآیند تولید آنها در داخل قلمرو طرف‌های توافق ایجاد شده باشد.

در پیوست ۲، برای هر کد اچ اس در نظام هماهنگ کالایی، یکی از معیارهای مبدا تعیین شده است؛ این معیارها معمولاً شامل تغییر فصل یا تغییر ردیف تعرفه کالا^{۲۶} به موجب انجام فرآیند تولیدی مشخص بر روی آن، یا دستیابی به حداقل میزان «محتوای ارزش افزوده محلی یا به اختصار VAC هستند. در مواردی که VAC معیار تعیین‌کننده مبدا کالا است، تولیدکننده باید مطابق ماده ۶.۵ این موافقت‌نامه، درصد مشخصی از ارزش کالا را در داخل کشور ایجاد کرده باشد تا کالا «مبدا» محسوب شود. هدف از این بخش جلوگیری از ورود کالاهایی است که عمدتاً از اجزای خارجی تشکیل شده و تنها عملیات سطحی، مونتاژ ساده یا پردازش حداقلی در داخل آن کشور انجام شده است.

ماده ۶.۵ توافق‌نامه ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، به‌عنوان یکی از مقررات کلیدی در تعیین «محتوای ارزش افزوده محلی»^{۲۷} روش محاسبه میزان تولید داخل بودن یک کالا را مشخص می‌کند. بر اساس متن موافقت‌نامه، VAC از طریق کسر ارزش مواد غیرمبدا از ارزش نهایی کالا و سپس تقسیم شدن بر قیمت کالا در محل تولید^{۲۸} محاسبه می‌شود.

$$VAC(\%) = \frac{\text{ارزش مواد فاقد مبدا} - \text{ارزش کالا EXW}}{\text{ارزش کالا EXW}} \times 100$$

این پیوست همچنین بیان می‌کند که برخی کالاها باید به وسیله ترکیبی از این معیارها ارزیابی شوند؛ برای مثال ممکن است کالایی هم نیازمند یک «تغییر در ردیف تعرفه خود» باشد و هم به درصد مشخصی از VAC نیاز داشته باشد. به همین دلیل، پیوست دوم با ایجاد یک چارچوب دقیق و تفصیلی، مرجع اصلی تولیدکنندگان و صادرکنندگان برای تعیین وضعیت مبدا کالاها محسوب می‌شود.

در جدول کوچکی که در ادامه این پیوست آورده شده است، تنها کالاهای پیچیده یا محصولات که برای تولید آنها از مواد اولیه زیادی استفاده شده، آورده شده است؛ به علاوه، اثری از کالاهای مرتبط با صنایع نساجی، پوشاک یا کفش در آن وجود ندارد. این به این معنا است که برای صادرات منسوجات به اتحادیه اوراسیا، قواعد عمومی مبدا، که در متن موافقت‌نامه اصلی به آن اشاره شده است، کفایت می‌کند و معیار خاص و پیچیده‌ای برای اثبات تولید شدن کالا در ایران لازم نیست. صادرکننده ایرانی باید فرم CT-۳ را (فرم صفحه بعد) به عنوان گواهی مبدا برای کالای خود ارائه داده و در آن درصد دقیق VAC محصول را که بر اساس ماده ۶.۵ توافق‌نامه ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا محاسبه شده است ذکر کند. همچنین با وجود عدم ذکر حداقل میزان برای VAC، باید توجه داشت که پایین بودن این رقم می‌تواند باعث عدم دریافت گواهی مبدا و متعاقباً عدم دریافت تعرفه ترجیحی بر روی کالا شود.

به علاوه همانطور که در بخش مربوط به قواعد مبدا ذکر شد، باید برای اخذ گواهی مبدا به این موضوع توجه شود که کالای صادراتی کاملاً در خاک ایران تولید شده باشد (مانند الیاف پنبه یا سایر الیاف گیاهی که در درون ایران کشت شده‌اند) و یا تا حد قابل توجهی بر روی آن فرآوری یا عملیات تولید انجام شده باشد؛ تا حدی که کالای نهایی، کد اچ اس متفاوتی از مواد اولیه خود داشته باشد (مانند بافندگی برای پارچه، رنگرزی و چاپ روی پارچه، دوخت و برش نهایی لباس)، اما اگر فقط مونتاژ ساده یا اضافه کردن برچسب باشد، تغییر قابل توجهی بر روی کالا صورت نگرفته است و ممکن است کالا متعلق به آن مبدا محسوب نشود.

^{۲۶} Change in Tariff Classification

^{۲۷} Value Added Content – VAC

^{۲۸} EXW / Ex-Works

۲-۳- پیوست سوم: گواهی مبدا

در این پیوست، نمونه‌هایی از فرم‌های گواهی مبدا ارائه شده و توضیحات و شیوه استاندارد تکمیل هریک از بخش‌های آن توضیح داده شده است.

۱- صادرکننده (نام تجاری، نشانی و کشور)			۴- شماره موافقتنامه تجارت آزاد ایران - اوراسیا گواهی مبدا فرم سی‌تی-۳ صادر شده در:		
۲- واردکننده / گیرنده (نام تجاری، نشانی و کشور)			 (کشور) برای تسلیم به: (کشور)		
۳- وسایل حمل و مسبر (تا حدی که معلوم است)			۵- برای استفاده رسمی		
۶- تعداد اقلام	۷- تعداد و نوع بسته‌ها	۸- شرح کالا	۹- معیار مبدا	۱۰- مقدار کالاها	۱۱- شماره و تاریخ سبانه (فاکتور)
۱۲- تأییدیه براساس واپایش (کنترل)‌های انجام شده بدین وسیله تأیید می‌گردد که اظهارنامه متقاضی صحیح است.			۱۳- اظهاریه متقاضی: این جانب امضاکننده زیر اعلام می‌دارم که جزئیات فوق صحیح است؛ تمامی کالاها در کشور زیر تولید شده‌اند: (کشور) و این که آنها با قواعد مبدا موضوع فصل ۶ (قواعد مبدا) موافقتنامه تجارت آزاد ایران- اوراسیا مطابقت دارند.		
محل	تاریخ	امضا	مهر	محل	تاریخ

نمونه فرم ۳-CT لازم برای اخذ گواهی مبدا

برگه اضافی گواهی مبدأ فرم شماره سی-تی-۳					
۶- تعداد اقلام	۷- تعداد و نوع بسته ها	۸- شرح کالاها	۹- معیار مبدأ	۱۰- مقدار کالاها	۱۱- شماره و تاریخ سیاه خرید
۱۲- تأییدیه براساس واپایش (کنترل) های انجام شده بدین وسیله تأیید می گردد که اظهارنامه متقاضی صحیح است.			۱۳- اظهاریه متقاضی: اینجانب امضاکننده زیر اعلام می دارم که جزئیات فوق صحیح است؛ تمامی کالاها در کشور زیر تولید شده اند: (کشور) و این که آنها با قواعد مبدأ موضوع فصل ۶ (قواعد مبدأ) موافقتنامه تجارت آزاد ایران- اوراسیا مطابقت دارند.		
محل	تاریخ	امضا	مهر	محل	تاریخ

۲-۴- پیوست چهارم: اظهارنامه مبدا

یک نمونه متن اظهار نامه مبدا در این بخش قرار داده شده است.

اظهارنامه مبدأ

«تولیدکننده یا صادرکننده^۱ اعلام می کند که کشور مبدأ کالاهای مشمول این سند^۲ می باشد و مطابق با الزامات قواعد مبدأ موافقتنامه تجارت آزاد جمهوری اسلامی ایران- اتحادیه اوراسیا، مبدأ ترجیحی است، مگر در مواردی که به صراحت به نحو دیگری مشخص شده باشد.»

^۳

(نام امضاکننده، امضاء، تاریخ)

یادداشت ها:

۱- نام تجاری تولیدکننده یا صادرکننده کالا مطابق با اسناد همراه.

۲- نام کشور مبدأ کالا.

۳- نام خانوادگی، نام امضاکننده، امضا و تاریخ اظهارنامه مبدأ.

۲-۵- پیوست پنجم: قواعد ارزش گذاری گمرکی

پیوست پنجم موافقت نامه، اصول تعیین ارزش گمرکی کالاهای وارداتی میان ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا را مطابق ماده ۷.۱۴ مشخص می کند. مبنای اصلی این ارزش گذاری، «ارزش معامله» یا همان قیمت واقعی پرداخت شده یا قابل پرداخت برای کالا است. این مبلغ می تواند در صورت وجود شواهد معتبر و مستندات، تعدیل شود. چنانچه چندین معامله مشابه برای همان کالا وجود داشته باشد، کمترین ارزش قابل اتکا مبنای تعیین ارزش گمرکی قرار می گیرد.

اگر تعیین ارزش گمرکی از طریق ارزش معامله امکان پذیر نباشد، مقررات پیوست ۵، استفاده از روش های مبتنی بر کالاهای «یکسان یا مشابه» را پیش بینی می کند؛ به این معنا که قیمت کالاهای مشابه وارد شده به همان کشور، پس از انجام تعدیلات لازم و منطقی، معیار قرار می گیرد. در صورتی که این روش نیز امکان پذیر نباشد، گمرک کشور واردکننده مطابق مواد ۵ و ۶ پیوست، از روش های مبتنی بر قیمت فروش داخلی کالا یا سایر روش های جایگزین استفاده می کند. همچنین واردکننده می تواند در چارچوب قوانین ملی خود، درخواست تغییر ترتیب بررسی این روش ها را ارائه دهد.

این قواعد صادرکنندگان را ملزم می کند که در ارائه قیمت، فاکتورها، قراردادهای و سایر اسناد تجاری نهایت دقت و شفافیت را رعایت کنند، زیرا هرگونه عدم تطابق یا قیمت گذاری غیرواقعی می تواند منجر به تعدیل ارزش گمرکی در کشور واردکننده شود. در مواردی که از روش های مقایسه ای استفاده می شود، وجود مستندات کافی برای اثبات ارزش واقعی کالا اهمیت بیشتری پیدا می کند. رعایت دقیق این مقررات برای اطمینان از پذیرش ارزش گمرکی و جلوگیری از اختلاف با گمرکات کشورهای اوراسیا ضروری است.

بخش سوم: تجزیه تحلیل تجارت ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا

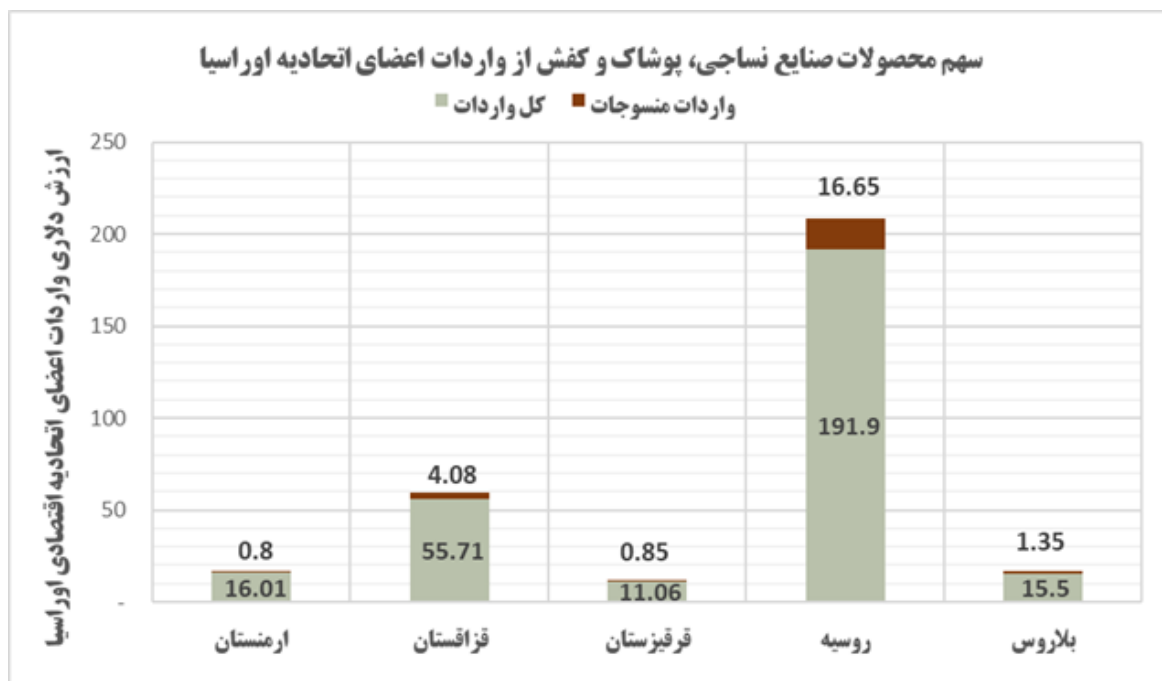
ایران در سال ۱۴۰۳، بیش از ۲ میلیارد دلار صادرات و بیش از ۱/۵ میلیارد دلار از اتحادیه اروپا واردات داشته است. این ارقام در بازه ۱۰ ساله، از سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۳، به ترتیب ۲۱۵/۶٪ در صادرات و ۶۲٪ در واردات رشد داشته اند (جداول ۴ و ۵). حجم کل واردات و صادرات منسوجات، پوشاک و کفش پنج کشور عضو در اتحادیه اوراسیا به همراه سهم این صنایع از تجارت خارجی هر یک از آنها در جدول ۳ آورده شده است. اشکال ۴ و ۵، توضیح این داده‌ها را از لحاظ بصری به نحوی گویاتر نشان می‌دهند. در جدول ۳ همچنین، کد تعرفه‌هایی در سطح دو رقم آورده شده است که بیشترین اقلامی می‌باشند که این کشورها در این صنایع واردات یا صادرات داشته‌اند. مشاهده این کد تعرفه‌ها، دید بهتری از تولیدات و نیازهای این کشورها در حوزه صنایع نساجی، پوشاک و کفش به دست می‌دهد.

جدول ۳- بزرگ‌ترین اقلام صادراتی / وارداتی مرتبط با صنایع نساجی، پوشاک و کفش کشورهای عضو موافقت‌نامه تجارت آزاد اوراسیا (منبع: itc)

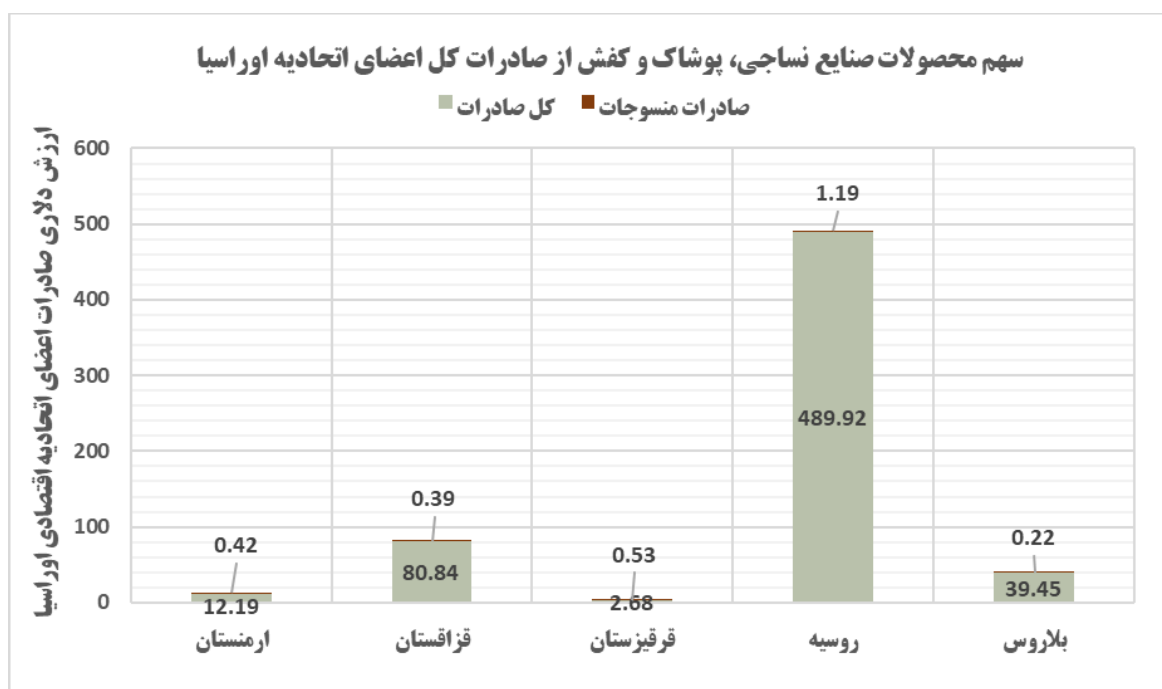
نام کشور	حجم کل واردات منسوجات، پوشاک و کفش این کشور (۲۰۲۴)	سهم از کل واردات کشور (%)	کد تعرفه بیشترین اقلام وارد شده (به ترتیب از راست به چپ)	حجم کل صادرات منسوجات، پوشاک و کفش این کشور (۲۰۲۴)	سهم از کل صادرات کشور (%)	کد تعرفه بیشترین اقلام صادر شده (به ترتیب از راست به چپ)
ارمنستان	۸۰۴/۹۲ میلیون دلار	۴/۸	۵۴۰۶۴۰۶۱ و ۵۴۰۶۴۰۶۲	۴۱۷ میلیون دلار	۳/۲	۶۴۰۶۱۰۶۲
قزاقستان	۴/۰۸ میلیارد دلار	۶/۸	۶۳۰۶۴۰۶۲ و ۶۳۰۶۴۰۶۱	۳۸۵/۶ میلیون دلار	۰/۴۷	(پنبه) ۵۲
قرقیزستان	۸۴۹ میلیون دلار	۷/۱	۵۵۰۵۴۰۶۴	۵۲۸/۴ میلیون دلار	۱۴/۱	۶۳۰۶۴
روسیه	۱۶/۶۵ میلیارد دلار	۵/۷	۶۳۰۶۲۰۶۴ و ۶۳۰۶۲۰۶۱	۱/۱۸۶ میلیارد دلار	۰/۲۴	۶۲۰۶۳۰۶۱
بلاروس	۱/۳۵ میلیارد دلار	۸/۰۱	۵۵۰۶۴۰۶۱ و ۵۵۰۶۴۰۶۰	۲۱۶/۱ میلیون دلار	۳/۱	(سایر الیاف طبیعی) ۵۳

همانطور که در جدول ۳ نیز مشاهده می‌شود، بیشترین اقلام وارداتی این حوزه برای تمامی کشورهای عضو این موافقت‌نامه، مربوط به انواع پوشاک اعم از کشباف یا قلاب‌باف (کد تعرفه ۶۱)، غیرکشباف و قلاب‌باف (کد تعرفه ۶۲) و کفش (کد تعرفه ۶۴) بوده است. با بررسی آمار اعلامی واردات و صادرات منسوجات و پوشاک این کشورها (کد تعرفه‌های ۵۰ تا ۶۴ که به طور کلی به منسوجات، پوشاک و کفش تعلق دارند) این موضوع ادراک می‌شود که تمامی اعضای این توافق‌نامه، فارغ از قابلیت‌های صادراتی آنها، یک واردکننده محصولات مرتبط با صنایع نساجی، پوشاک و کفش می‌باشند^{۲۹}. این موضوع نشان از امکان استفاده از ظرفیت‌های این توافق‌نامه جهت یافتن مقاصد جدید صادرات این اقلام برای ایران می‌دهد.

^{۲۹} منظور از واردکننده منسوجات در اینجا، بیشتر بودن حجم واردات منسوجات، پوشاک و کفش در این کشورها در مقایسه با میزان صادرات این اقلام از سوی آنهاست.

شکل ۴- سهم محصولات صنایع نساجی، پوشاک و کفش از واردات اعضای اتحادیه اوراسیا (ITC)

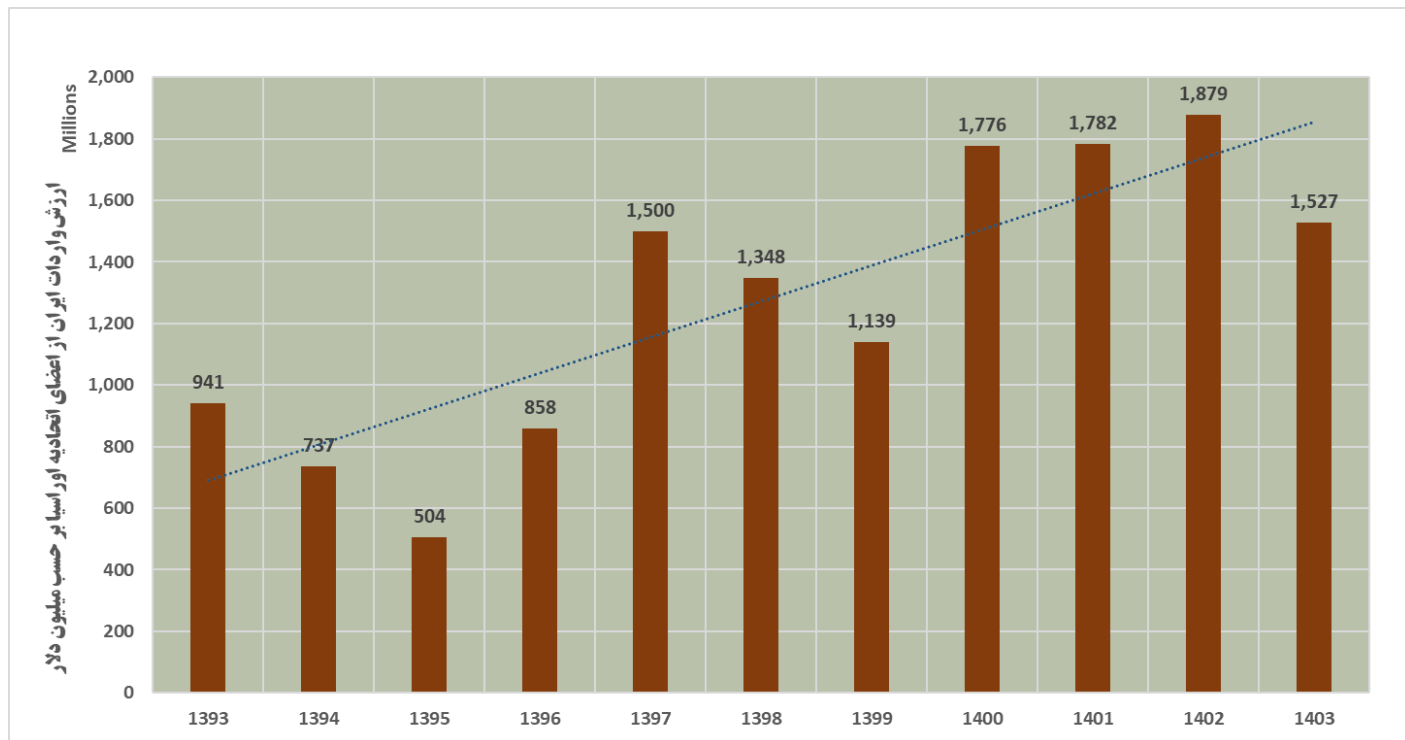
شکل ۵- سهم محصولات صنایع نساجی، پوشاک و کفش از صادرات اعضای اتحادیه اوراسیا (ITC)

جدول ۴- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به اتحادیه اوراسیا در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

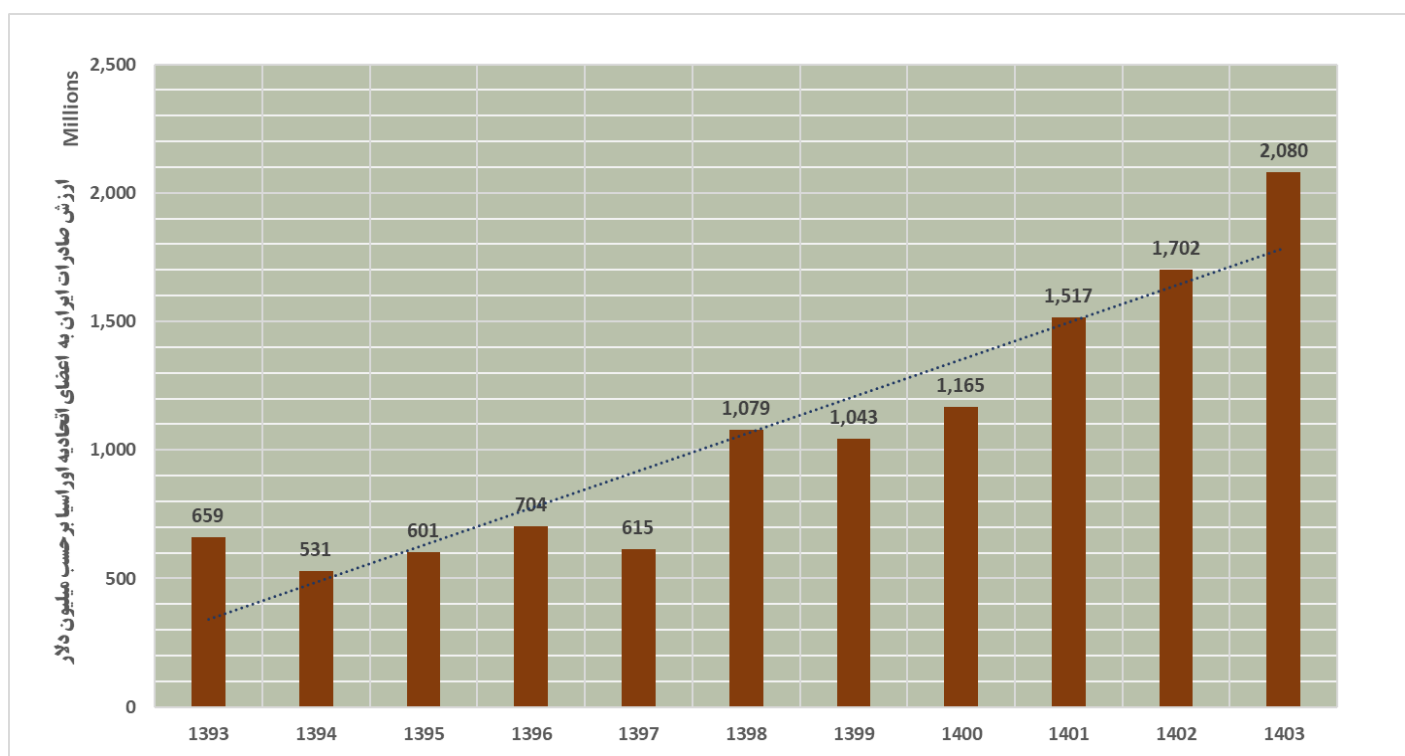
سال	صادرات به		سهم اوراسیا (%)	نرخ رشد صادرات به	
	اوراسیا	جهان		اوراسیا	جهان
۱۳۹۳	۶۵۹,۴۷۱,۹۹۲	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۱.۸	*	*
۱۳۹۴	۵۳۰,۵۴۳,۹۴۵	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	۱.۲۵	-۱۹.۵۵	۱۶.۰۷
۱۳۹۵	۶۰۰,۸۱۸,۴۴۳	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۱.۳۶	۱۳.۲۵	۳.۸۰
۱۳۹۶	۷۰۴,۳۳۴,۸۲۹	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۱.۵۰	۱۷.۲۳	۶.۶۸
۱۳۹۷	۶۱۴,۹۵۹,۹۲۸	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۱.۳۸	-۱۲.۶۹	-۴.۹۲
۱۳۹۸	۱,۰۷۸,۵۸۸,۴۴۴	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۲.۶۰	۷۵.۳۹	-۷.۲۷
۱۳۹۹	۱,۰۴۲,۷۸۷,۷۷۰	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۲.۹۹	-۳.۳۲	-۱۵.۸۴
۱۴۰۰	۱,۱۶۵,۴۰۲,۷۹۳	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۲.۲۰	۱۱.۷۶	۵۲.۰۲
۱۴۰۱	۱,۵۱۶,۷۴۹,۹۶۰	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	۲.۸۰	۳۰.۱۵	۲.۱۶
۱۴۰۲	۱,۷۰۲,۱۹۶,۸۲۶	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۳.۴۰	۱۲.۲۳	-۷.۴۲
۱۴۰۳	۲,۰۸۰,۴۵۲,۴۹۱	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۳.۵۵	۲۲.۲۲	۱۶.۸۴
متوسط دوره	۱,۰۶۳,۳۰۰,۶۷۵	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۲.۲۶	۱۴.۶۷	۶.۲۱

جدول ۵- میزان و نرخ رشد واردات ایران از اتحادیه اوراسیا در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

سال	واردات از		سهم اوراسیا (%)	نرخ رشد واردات به	
	اوراسیا	جهان		اوراسیا	جهان
۱۳۹۳	۹۴۱,۴۳۶,۳۲۴	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	۱.۷۶	*	*
۱۳۹۴	۷۳۶,۹۳۹,۴۵۶	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	۱.۷۷	-۲۱.۷۲	-۲۲.۴۶
۱۳۹۵	۵۰۳,۹۵۸,۹۲۶	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۱.۱۴	-۳۱.۶۱	۶.۰۳
۱۳۹۶	۸۵۸,۴۹۵,۴۳۵	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۱.۵۸	۷۰.۳۵	۲۳.۶۵
۱۳۹۷	۱,۴۹۹,۷۶۵,۳۴۱	۴۳,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	۳.۴۷	۷۴.۷۰	-۲۰.۷۳
۱۳۹۸	۱,۳۴۸,۱۷۱,۳۶۵	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	۳.۰۶	-۱۰.۱۱	۲.۱۴
۱۳۹۹	۱,۱۳۹,۳۷۴,۸۶۱	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	۲.۹۳	-۱۵.۴۹	-۱۱.۸۰
۱۴۰۰	۱,۷۷۵,۹۹۹,۲۵۰	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۳.۳۵	۵۵.۸۷	۳۶.۲۷
۱۴۰۱	۱,۷۸۱,۶۰۰,۶۶۲	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۲.۹۵	۰.۳۲	۱۳.۸۰
۱۴۰۲	۱,۸۷۸,۸۳۷,۹۱۶	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۲.۸۱	۵.۴۶	۱۰.۸۲
۱۴۰۳	۱,۵۲۷,۴۲۶,۲۷۷	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	۲.۰۸	-۱۸.۷۰	۹.۹۸
متوسط دوره	۱,۲۷۲,۰۰۰,۵۲۸	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۲.۴۵	۱۰.۹۱	۴.۷۷

شکل ۶- تغییرات ارزش واردات ایران از اعضای اتحادیه اوراسیا در بازه ده سال اخیر (کمرب)

شکل ۷- تغییرات ارزش صادرات ایران به اعضای اتحادیه اوراسیا در بازه ده سال اخیر (کمرب)

۱-ارمنستان

این کشور در سال ۲۰۲۵، با تولید ناخالص داخلی ۲۷/۸۶ میلیارد دلار و جمعیت بیش از ۳ میلیون نفری خود، تورمی معادل ۳/۳ درصد و نرخ بیکاری ۱۳/۵ درصدی را تجربه کرده است. طبق آمار ITC، ارمنستان در سال ۲۰۲۴، نزدیک به ۸۰۵ میلیون دلار واردات و ۴۱۷ میلیون دلار صادرات محصولات مربوط به صنایع نساجی، پوشاک و کفش داشته است. جزییات این آمار در جداول ۱۰ و ۱۱ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۶- نگاهی به سهم ارمنستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (دلار)
۱۶/۸۱ هزار میلیارد دلار	۱۲/۰۲ هزار میلیارد دلار	۸/۶۴ هزار میلیارد دلار	۵/۳۲ هزار میلیارد دلار	۴/۵۵ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل ارمنستان (دلار)
۰/۰۷	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۲	سهم واردات ارمنستان از واردات جهانی (%)
۹۶۳/۷۳ میلیارد دلار	۹۲۸/۳ میلیارد دلار	۱/۰۴ هزار میلیارد دلار	۹۳۷/۱۳ میلیارد دلار	۸۴۱/۵ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۸۰۴/۹۲ میلیون دلار	۷۵۴/۹۷ میلیون دلار	۴۶۶/۱۲ میلیون دلار	۳۵۶/۵۴ میلیون دلار	۲۸۵/۶۴ میلیون دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک ارمنستان (دلار)
۴/۸	۶/۳	۵/۳۹	۶/۷	۶/۳	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل ارمنستان (%)
۰/۰۸۴	۰/۰۸۱	۰/۰۴۵	۰/۰۳۸	۰/۰۳۴	سهم واردات منسوجات و پوشاک ارمنستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینده ای هستند

جدول ۷- نگاهی به سهم ارمنستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (دلار)
۱۳/۰۳ هزار میلیارد دلار	۸/۳۷ هزار میلیارد دلار	۵/۳۱ هزار میلیارد دلار	۲/۹۶ هزار میلیارد دلار	۲/۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات ارمنستان (دلار)
۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۱	سهم صادرات ارمنستان از صادرات جهانی (%)
۱/۰۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۵ هزار میلیارد دلار	۱/۱۳۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۶۱ هزار میلیارد دلار	۹۱۱/۷ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۴۱۷/۰۳ میلیون دلار	۳۹۵/۴ میلیون دلار	۲۲۳/۳۳ میلیون دلار	۱۸۶/۸۲ میلیون دلار	۱۳۵/۴ میلیون دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک ارمنستان (دلار)
۳/۲	۴/۷	۴/۲	۶/۳	۵/۴	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل ارمنستان (%)
۰/۰۳۹	۰/۰۳۸	۰/۰۲	۰/۰۱۸	۰/۰۱۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک ارمنستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینده ای هستند

جدول ۸- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات کشور ارمنستان در سال ۲۰۲۴

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۸۵ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۱
۵۱	پشم	۱/۵۵ میلیون دلار	۰/۰۰۹	۰/۲
۵۲	پنبه	۲۱/۲ میلیون دلار	۰/۱۳	۲/۶
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲۰۳ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۳
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۶۸ میلیون دلار	۰/۴	۸/۵
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۴۸/۳۵ میلیون دلار	۰/۳	۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳۴/۳ میلیون دلار	۰/۲	۴/۳
۵۷	فرش و کفپوش	۱۵/۳۸ میلیون دلار	۰/۰۹	۱/۹
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۹/۱ میلیون دلار	۰/۱۱	۲/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۳۷/۹ میلیون دلار	۰/۲۳	۴/۷
۶۰	پارچه حلقوی	۳۱/۱۲ میلیون دلار	۰/۲	۳/۹
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب‌باف)	۱۷۳/۲ میلیون دلار	۱/۰۳	۲۱/۵
۶۲	لباس (غیرکشپاف و قلاب‌باف)	۱۹۴/۲۷ میلیون دلار	۱/۲	۲۴/۱
۶۳	سایر منسوجات آماده	۴۸/۹۶ میلیون دلار	۰/۳	۶/۱
۶۴	کفش	۱۱۱/۳۴ میلیون دلار	۰/۷	۱۳/۸
جمع		۸۰۴/۹۲ میلیون دلار		

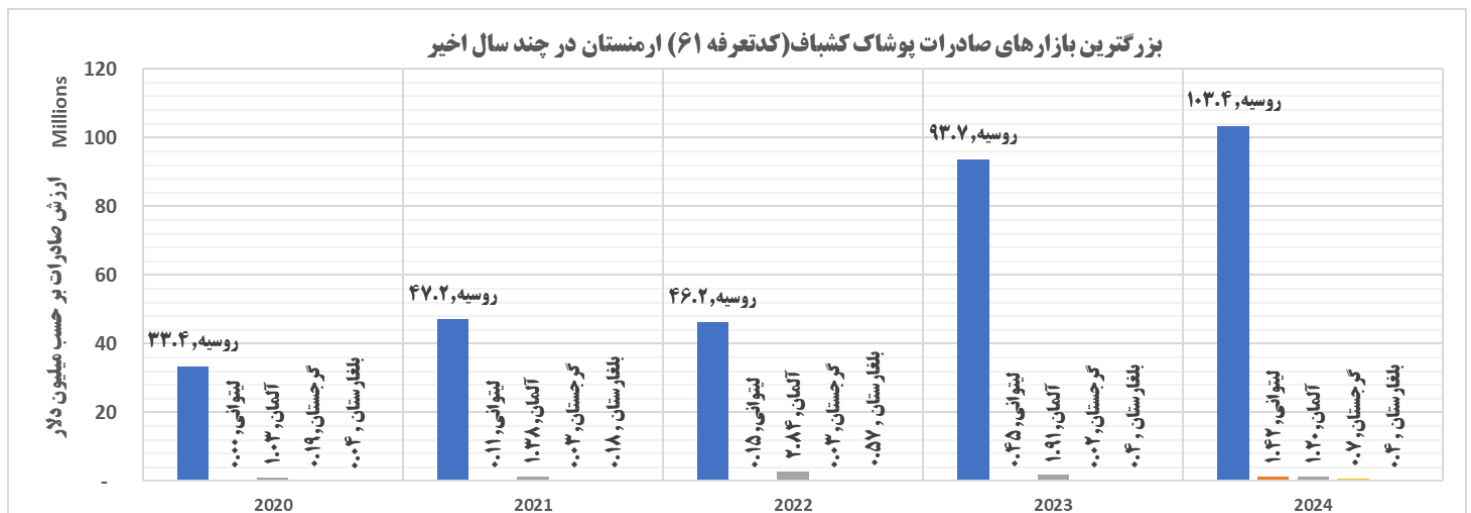
جدول ۹- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات کشور ارمنستان در سال ۲۰۲۴

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۸۳ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۲
۵۱	پشم	۳۲ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۱
۵۲	پنبه	۹۰۵ هزار دلار	۰/۰۰۷	۰/۲
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۷ هزار دلار	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۴
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۴۹۴ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۱
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۵/۴۳ میلیون دلار	۰/۱	۳/۷
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۳	۱
۵۷	فرش و کفپوش	۵/۸ میلیون دلار	۰/۰۴	۱/۴
۵۸	پارچه تار-پودی	۸۲ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۲
۵۹	منسوج صنعتی	۴۹۴ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۱
۶۰	پارچه حلقوی	۴۹۰ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۱
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب‌باف)	۱۰۸/۱ میلیون دلار	۰/۸	۲۵/۹
۶۲	لباس (غیرکشپاف و قلاب‌باف)	۲۲۰/۸ میلیون دلار	۱/۷	۵۲/۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۴/۳ میلیون دلار	۰/۱	۳/۴
۶۴	کفش	۴۵/۸ میلیون دلار	۰/۴	۱۱
جمع		۴۱۷ میلیون دلار		

همانطور که جداول ۸ و ۹ نشان می‌دهند، البسه کشپاف (کدتعرفه ۶۱)، غیرکشپاف (کدتعرفه ۶۲) و کفش (کدتعرفه ۶۴) بیشترین اقلام وارداتی ارمنستان و البسه کشپاف و غیرکشپاف در سال میلادی گذشته بوده‌اند. در ادامه به بررسی بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان و بازارها برای صادرات این اقلام ارمنستان می‌پردازیم.

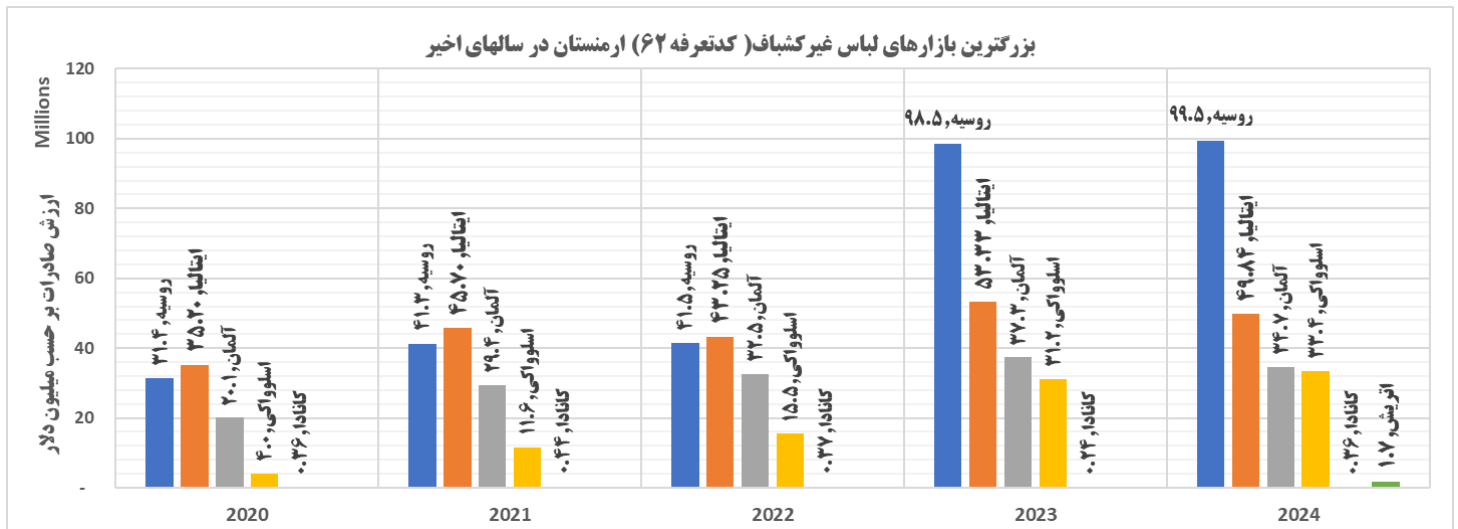
بزرگ‌ترین بازارهای صادراتی منسوجات و پوشاک ارمنستان

- **لباس کشپاف و قلاب‌باف (کدتعرفه ۶۱)**

شکل ۸- بزرگ‌ترین بازارهای صادرات پوشاک کشپاف (کدتعرفه ۶۱) ارمنستان در چند سال اخیر (ITC)

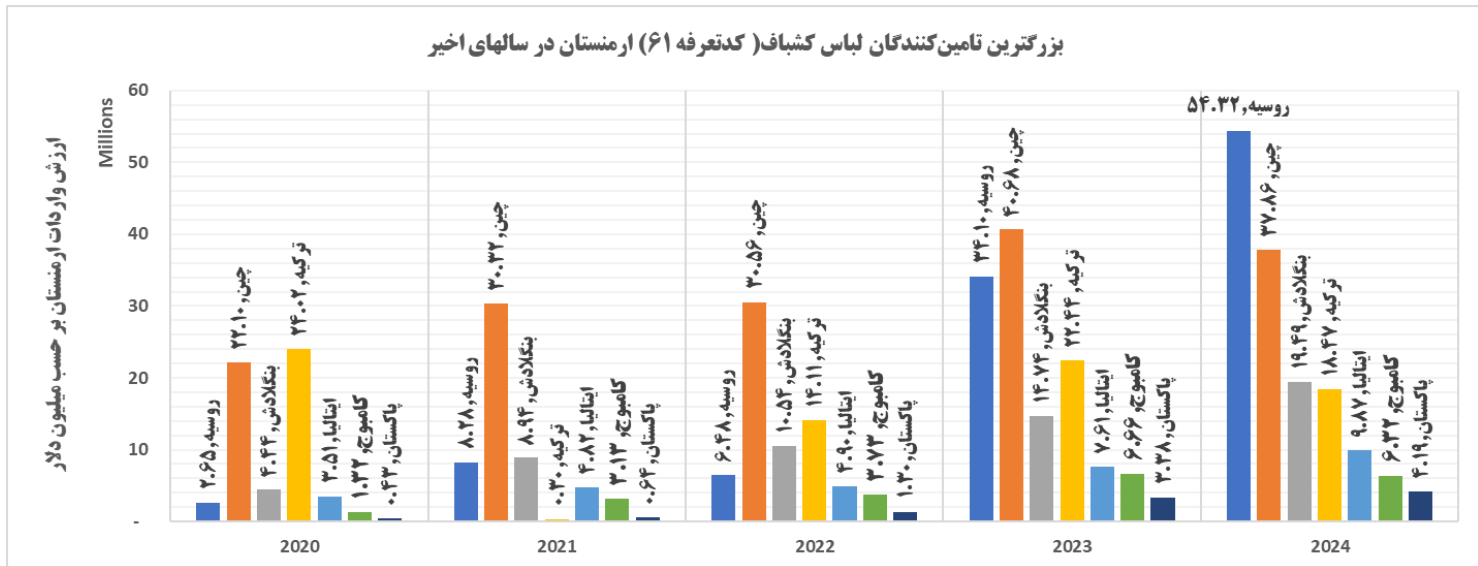
• لباس غیر کشیاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۲)

شکل ۹- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک غیر کشیاف (کد تعرفه ۶۲) ارمنستان در چند سال اخیر (ITC)

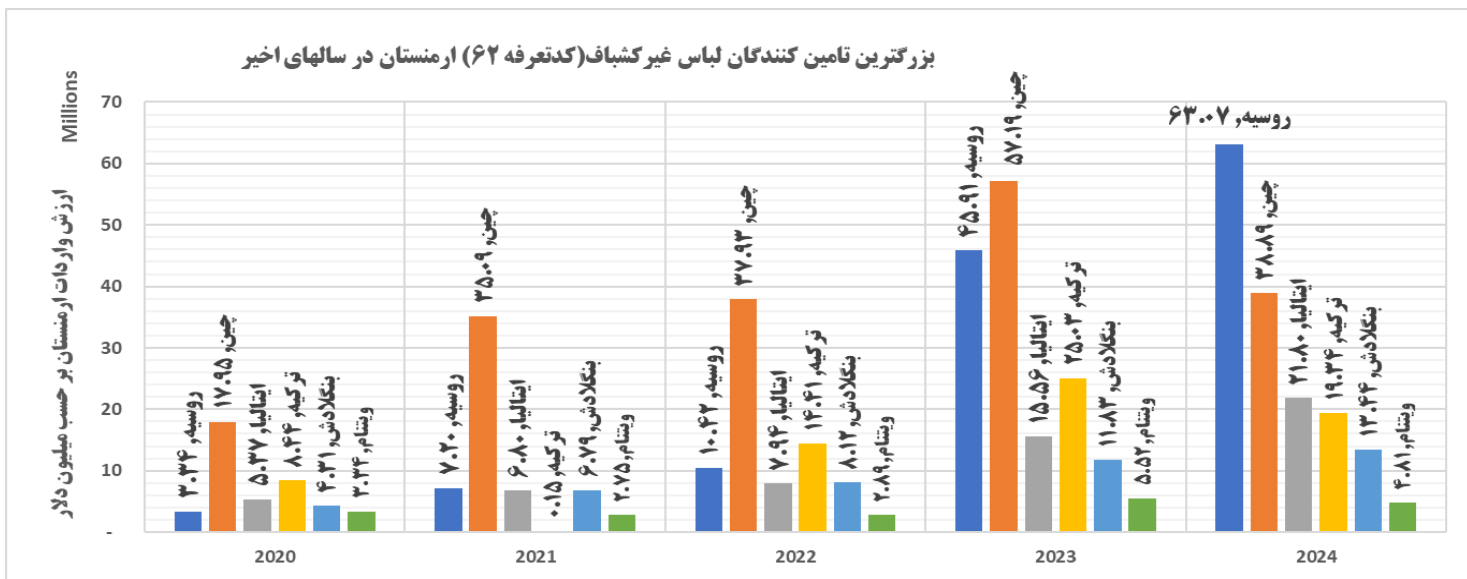
بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان

• لباس کشیاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۱)

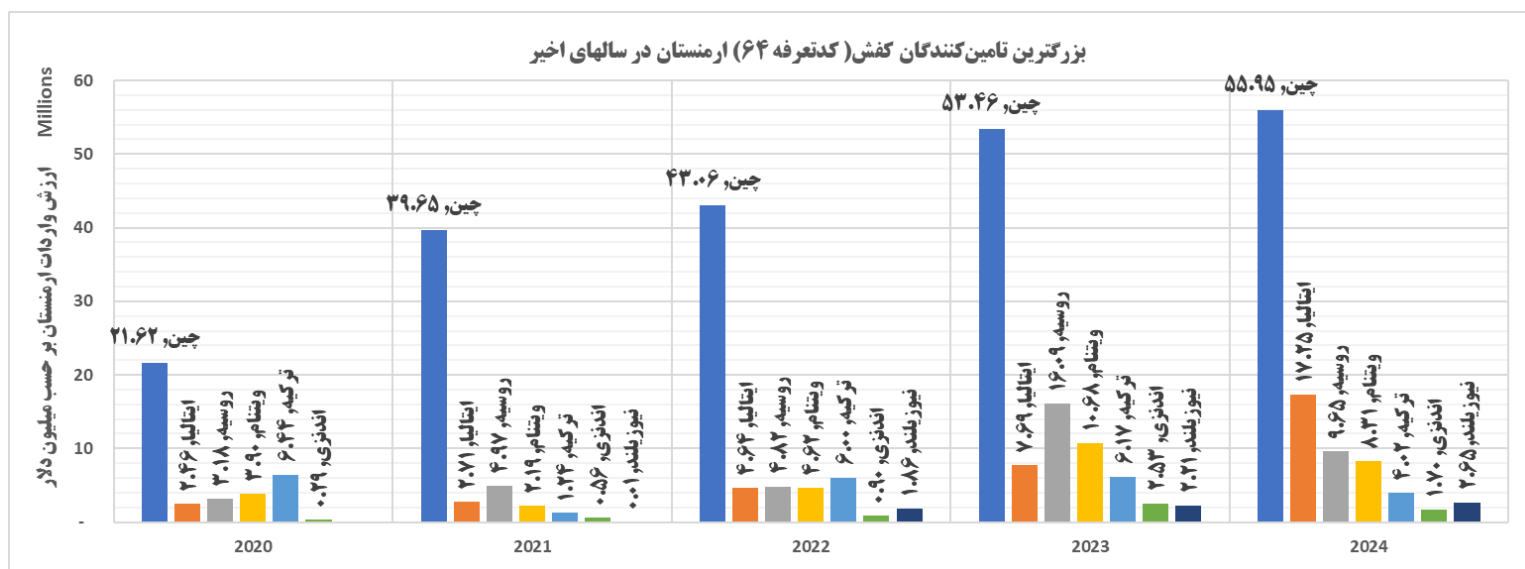

شکل ۱۰- بزرگترین تامین کنندگان صادرات پوشاک کشیاف (کد تعرفه ۶۱) ارمنستان در چند سال اخیر (ITC)

• لباس غیر کشیاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۲)

شکل ۱۱- بزرگترین تامین کنندگان صادرات پوشاک غیر کشیاف (کد تعرفه ۶۲) ارمنستان در چند سال اخیر (ITC)

شکل ۱۲- بزرگترین تامین کنندگان کفش (کد تعرفه ۶۴) ارمنستان در سالهای اخیر (ITC)

تعاملات تجاری ایران و ارمنستان

میزان صادرات ایران به ارمنستان در بازه ده سال اخیر، از سال ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۳، ۳۲۲/۷ درصد رشد و میزان واردات ایران از این کشور در این بازه زمانی، ۱۸۳/۴ درصد افزایش داشته است. جزییات مربوط به این آمار در جداول ۱۰ و ۱۱ آورده شده است. همچنین روند این تغییرات به صورت نمودار در شکل‌های ۱۳ و ۱۴ آورده شده است.

جدول ۱۰- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به ارمنستان در ده سال اخیر

سال	صادرات به		نرخ رشد صادرات به
	ارمنستان	جهان	
سهم	ارمنستان (%)	جهان	ارمنستان
۱۳۹۳	۱۲۲,۸۱۲,۵۴۹	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۰.۳
۱۳۹۴	۱۹۷,۳۴۴,۶۹۵	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	۰.۴۷
۱۳۹۵	۱۷۹,۲۲۸,۰۶۸	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۰۱
۱۳۹۶	۲۰۲,۵۶۵,۸۳۱	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۰.۴۳
۱۳۹۷	۱۶۰,۷۷۳,۱۶۲	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۰.۳۶
۱۳۹۸	۳۷۶,۲۳۱,۸۳۰	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۰.۹۱
۱۳۹۹	۳۰۴,۵۱۸,۳۳۵	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۰.۸۷
۱۴۰۰	۳۰۴,۱۰۳,۸۲۴	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۵۷
۱۴۰۱	۴۸۱,۷۶۶,۵۶۵	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	۰.۸۹
۱۴۰۲	۴۱۶,۱۸۰,۰۶۳	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۰.۸۳
۱۴۰۳	۵۱۹,۱۱۱,۸۷۸	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۰.۸۹
متوسط دوره	۲۹۶,۷۸۵,۱۶۴	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۰.۶۰

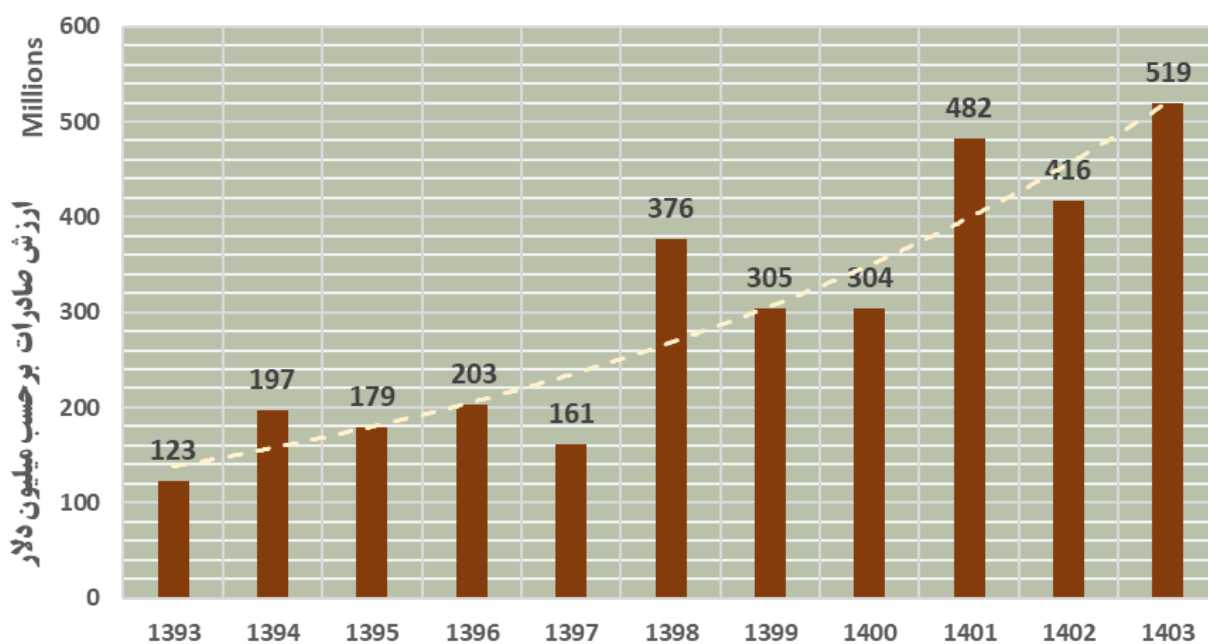
گمرک جمهوری اسلامی

جدول ۱۱- میزان و نرخ رشد واردات ایران از ارمنستان در ده سال اخیر

سال	واردات از		نرخ رشد واردات به
	ارمنستان	جهان	
سهم	ارمنستان (%)	جهان	ارمنستان
۱۳۹۳	۱۹,۵۱۴,۵۲۰	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	۰.۰۴
۱۳۹۴	۱۳,۲۷۵,۹۴۲	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	۰.۰۳
۱۳۹۵	۱۹,۴۹۷,۴۸۹	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۰۴
۱۳۹۶	۲۵,۸۸۰,۹۰۲	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۰.۰۵
۱۳۹۷	۲۳,۰۳۳,۱۰۰	۴۳,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	۰.۰۵
۱۳۹۸	۴۰,۷۹۹,۴۵۹	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	۰.۰۹
۱۳۹۹	۱۷,۳۱۹,۱۱۲	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	۰.۰۴
۱۴۰۰	۲۰,۱۹۵,۵۴۳	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۰۴
۱۴۰۱	۱۴,۱۴۲,۵۵۲	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۰.۰۲
۱۴۰۲	۴۵,۴۶۵,۰۲۹	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۰.۰۷
۱۴۰۳	۵۵,۳۱۱,۰۳۴	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	۰.۰۸
متوسط دوره	۲۶,۷۶۶,۷۸۹	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۰.۰۵

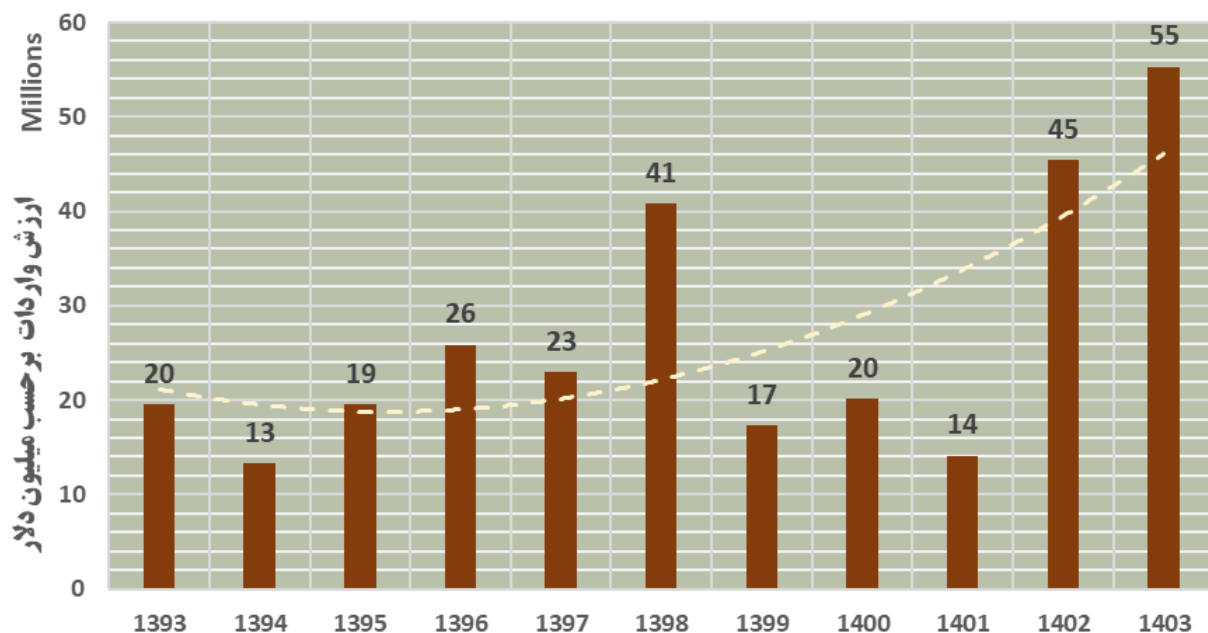
گمرک جمهوری اسلامی

روند تغییرات ارزش صادرات کلی ایران به کشور ارمنستان

گمرک جمهوری اسلامی

روند تغییرات ارزش واردات کلی ایران از کشور ارمنستان

گمرک جمهوری اسلامی

شکل‌های ۱۳ و ۱۴- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و ارمنستان در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

قزاقستان

قزاقستان به عنوان بزرگ ترین اقتصاد آسیای مرکزی، دارای منابع غنی انرژی، فلزات معدنی و محصولات کشاورزی است و بخش عمده ای از درآمد ملی آن از صادرات نفت، گاز، اورانیوم، گندم و فلزات تأمین می شود. در حوزه روابط اقتصادی با ایران، قزاقستان از جایگاه ویژه ای برخوردار است؛ مبادلات دو کشور عمدتاً در زمینه محصولات کشاورزی، مواد معدنی، پتروشیمی و فلزات انجام می شود. همچنین، با بهره گیری از ظرفیت های حمل و نقل دریایی در دریای خزر و مسیرهای ریلی ترانزیتی، حجم تجارت ایران و قزاقستان در سال های اخیر روندی افزایشی داشته است. امضای موافقت نامه تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا نیز چشم انداز جدیدی را برای گسترش همکاری های دوجانبه و تسهیل مبادلات تجاری میان دو کشور فراهم کرده است.

جدول ۱۲- نگاهی به سهم قزاقستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱	۲۵/۳۹	۲۲/۴۵	۱۷/۷۳	۲۳/۹۷	ارزش واردات کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	
۵۹/۸	۶۱/۲	۳۰/۹۵	۴۱/۴	۳۸/۱	ارزش واردات کل قزاقستان (دلار)
۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۱۴	۰/۲۳	۰/۱۶	سهم واردات قزاقستان از واردات جهانی (%)
۹۶۳/۷۳	۹۳۸/۳	۱/۰۴	۹۳۷/۱۳	۸۴۱/۵	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
میلیارد دلار	میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۴/۱	۵/۷	۲/۹	۲/۱	۱/۶	ارزش واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان (دلار)
۶/۹	۹/۳	۹/۴	۵/۱	۴/۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل قزاقستان (%)
۰/۴۳	۰/۶	۰/۳	۰/۲	۰/۲	سهم واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۱۳- نگاهی به سهم قزاقستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹	۲۴/۷۲	۲۲/۱۵	۱۷/۵۰	۲۳/۶۵	ارزش صادرات کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	
۸۱/۶۲	۷۸/۷۴	۷۶/۱۴	۶۰/۳	۴۶/۹۵	ارزش صادرات قزاقستان (دلار)
۰/۰۰۳	۰/۳۲	۰/۳۴	۰/۳۵	۰/۲	سهم صادرات قزاقستان از صادرات جهانی (%)
۱/۰۸	۱/۰۵	۱/۱۳۸	۱/۰۶۱	۹۱۱/۷	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۳۸۵/۶	۳۲۱/۵	۱۷۳	۲۰۲/۶	۱۴۸/۳	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک قزاقستان (دلار)
۰/۴۷	۰/۴	۰/۲۲	۰/۳۴	۰/۳۲	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل قزاقستان (%)
۰/۰۳۶	۰/۰۳۱	۰/۰۱۵	۰/۰۱۹	۰/۰۱۹	سهم صادرات منسوجات و پوشاک قزاقستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۱۴- سهم کد تعرفه‌های نساجی از واردات قزاقستان در سال ۲۰۲۴

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۶۱۹ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۲
۵۱	پشم	۹/۱ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۲
۵۲	پنبه	۵۰/۲۵ میلیون دلار	۰/۰۸	۱/۲
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۷/۳۵ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۲
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۹۳/۲ میلیون دلار	۰/۳	۴/۷
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۶۱/۳ میلیون دلار	۰/۳	۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۱۶ میلیون دلار	۰/۲	۲/۸
۵۷	فرش و کفپوش	۷۸/۴ میلیون دلار	۰/۱	۱/۹
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۶/۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۶۶/۱ میلیون دلار	۰/۱	۱/۶
۶۰	پارچه حلقوی	۲۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۶
۶۱	لباس (کشاف و قلاب‌باف)	۱/۲ میلیارد دلار	۲	۲۹/۲
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب‌باف)	۱ میلیارد دلار	۱/۷	۲۴/۶
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵۰۷/۸ میلیون دلار	۰/۸	۱۲/۴
۶۴	کفش	۶۵۲/۲ میلیون دلار	۱/۱	۱۶
جمع		۴/۰۸ میلیارد دلار		

جدول ۱۵- سهم کد تعرفه‌های نساجی از صادرات قزاقستان در سال ۲۰۲۴

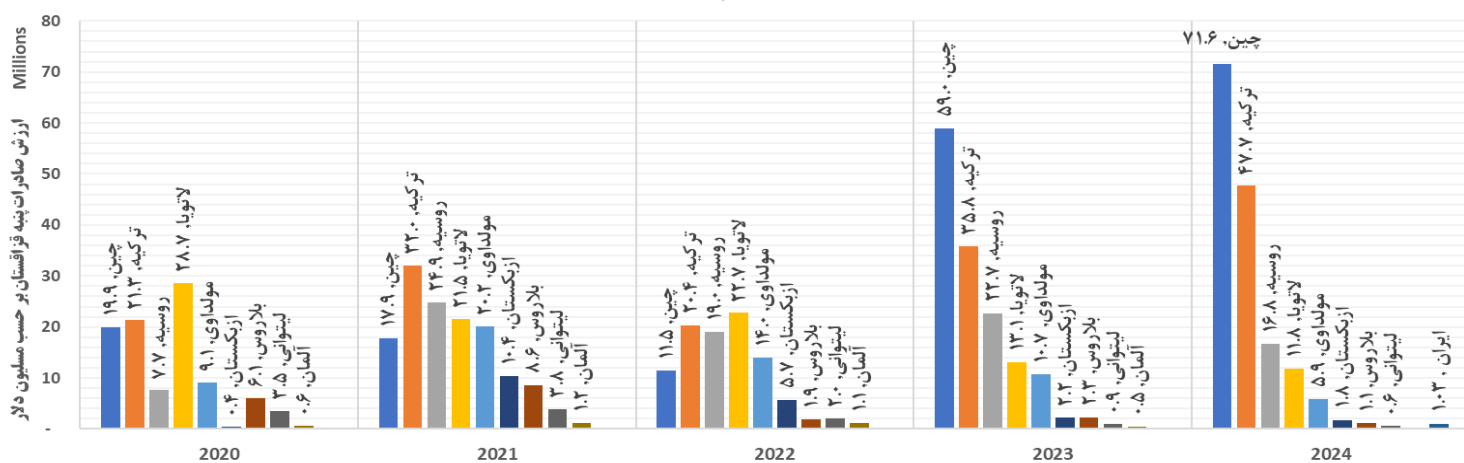
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۵۸۳ هزار دلار	۰/۰۰۰۷	۰/۱۵
۵۱	پشم	۱/۸ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۵
۵۲	پنبه	۱۶۰/۸ میلیون دلار	۰/۲	۴۱/۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۳۳۵ هزار دلار	۰/۰۰۰۴	۰/۰۹
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۶/۵ میلیون دلار	۰/۰۲	۴/۳
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۴	۹
۵۷	فرش و کفپوش	۸/۲ میلیون دلار	۰/۰۱	۲
۵۸	پارچه تار-پودی	۹۴۰ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۲
۵۹	منسوج صنعتی	۵/۱ میلیون دلار	۰/۰۰۶	۱/۳
۶۰	پارچه حلقوی	۴/۹ میلیون دلار	۰/۰۰۶	۱/۳
۶۱	لباس (کشاف و قلاب‌باف)	۷۰ میلیون دلار	۰/۰۹	۱۸/۲
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب‌باف)	۳۴/۸ میلیون دلار	۰/۰۴	۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۱/۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۵/۶
۶۴	کفش	۲۴/۴ میلیون دلار	۰/۰۳	۶/۳
جمع		۳۸۵/۶ میلیون دلار		

همانطور که در جداول ۱۴ و ۱۵ مشاهده می‌شود، قزاقستان با حدود ۴/۱ میلیارد دلار از این کد تعرفه‌ها، بیشتر یک واردکننده منسوجات و پوشاک می‌باشد. پنبه (کد تعرفه ۵۲) به ارزش ۱۶۰/۸ میلیون دلار مهم‌ترین محصول نساجی صادراتی قزاقستان، و به ترتیب لباس کشاف (کد تعرفه ۶۱) به ارزش ۱/۲ میلیارد دلار، لباس غیرکشاف (کد تعرفه ۶۲) به ارزش ۱ میلیارد دلار، کفش (کد تعرفه ۶۴) به ارزش ۶۵۳/۲ میلیون دلار و سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) به ارزش ۵۰۷/۸ میلیون دلار بزرگ‌ترین اقلام وارداتی قزاقستان از این کد تعرفه‌ها بوده‌اند.

بزرگ‌ترین بازارهای صادراتی منسوجات و پوشاک قزاقستان

• پنبه (کد تعرفه ۵۲)

بزرگ‌ترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) قزاقستان در سالهای اخیر

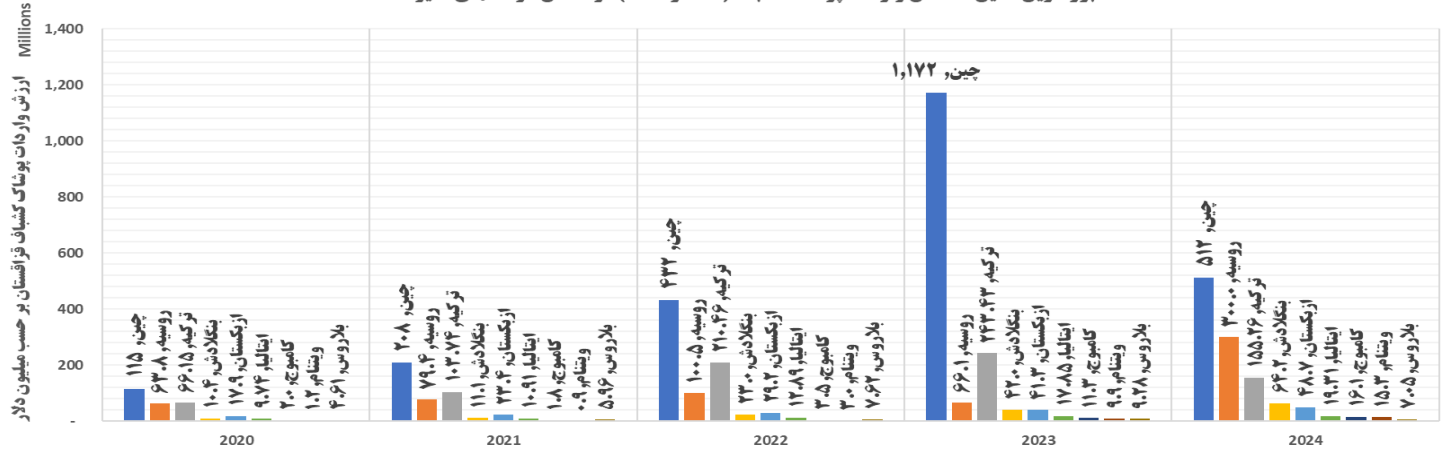

شکل ۱۵- بزرگ‌ترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) قزاقستان در سالهای اخیر

بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان

لباس کشفاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۱)

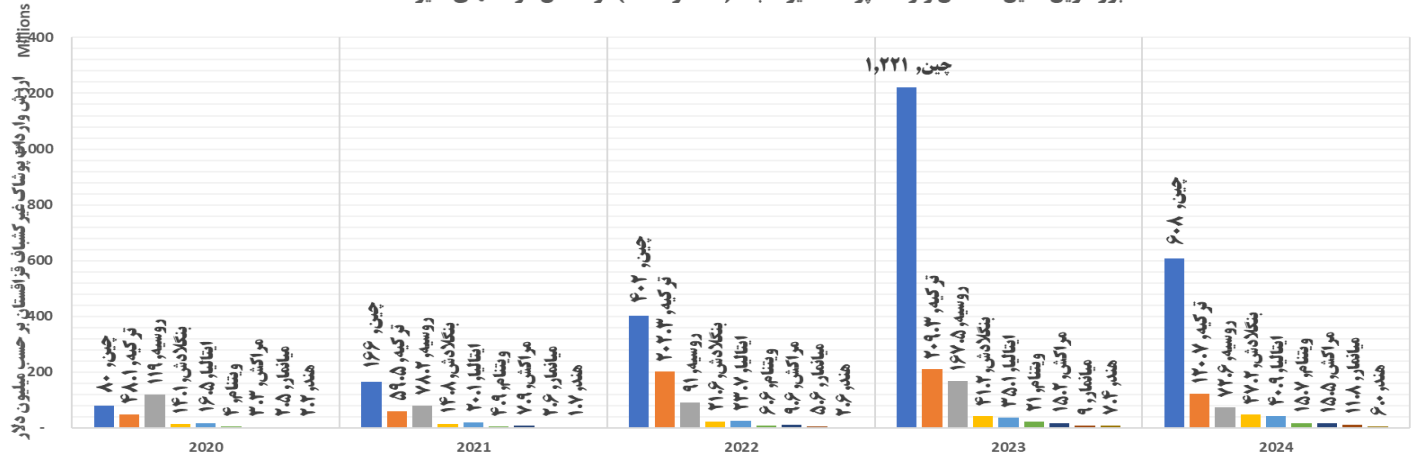
بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک کشفاف (کد تعرفه ۶۱) قزاقستان در سالهای اخیر

شکل ۱۶- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک کشفاف (کد تعرفه ۶۱) قزاقستان در سالهای اخیر

لباس غیرکشفاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۲)

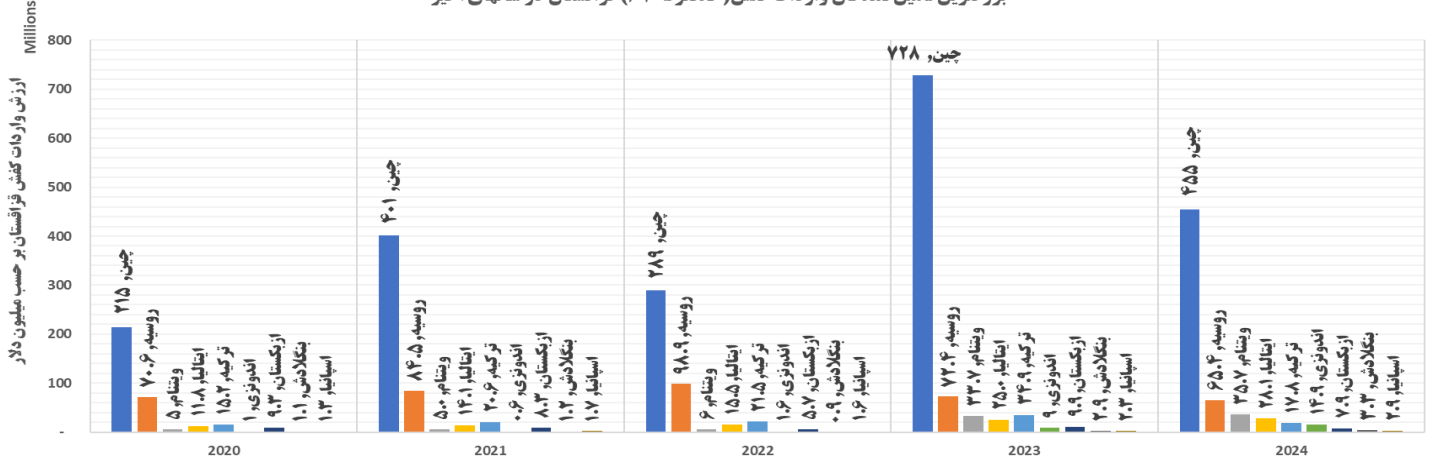
بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیرکشفاف (کد تعرفه ۶۲) قزاقستان در سالهای اخیر

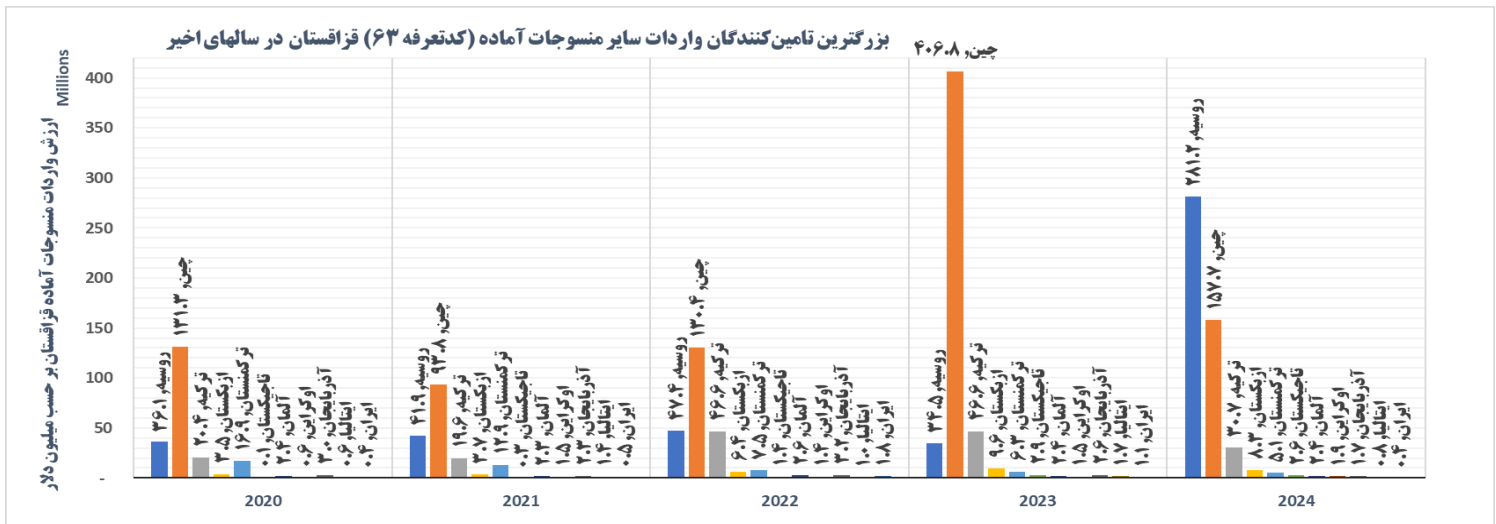
شکل ۱۷- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیرکشفاف (کد تعرفه ۶۲) قزاقستان در سالهای اخیر

کفش (کد تعرفه ۶۴)

بزرگترین تامین کنندگان واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) قزاقستان در سالهای اخیر

شکل ۱۸- بزرگترین تامین کنندگان واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) قزاقستان در سالهای اخیر

شکل ۱۹- بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) قزاقستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و قزاقستان

ارزش صادرات ایران به قزاقستان پس از سیر نزولی آن از سال ۱۳۹۳ الی سال ۱۳۹۷، باری دیگر رو به رشد گذاشت و مابین سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۴۰۳، رشدی ۱۱۴/۲ درصدی را تجربه کرده است. ارزش واردات ایران از قزاقستان اما سیری نزولی داشته است و در ده سال اخیر (از سال ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۳)، ۱۸۸/۵ درصد کاهش داشته است. جزییات واردات و صادرات محصولات مرتبط با صنایع نساجی، پوشاک و کفش در جداول ۱۸ و ۱۹ آورده شده است.

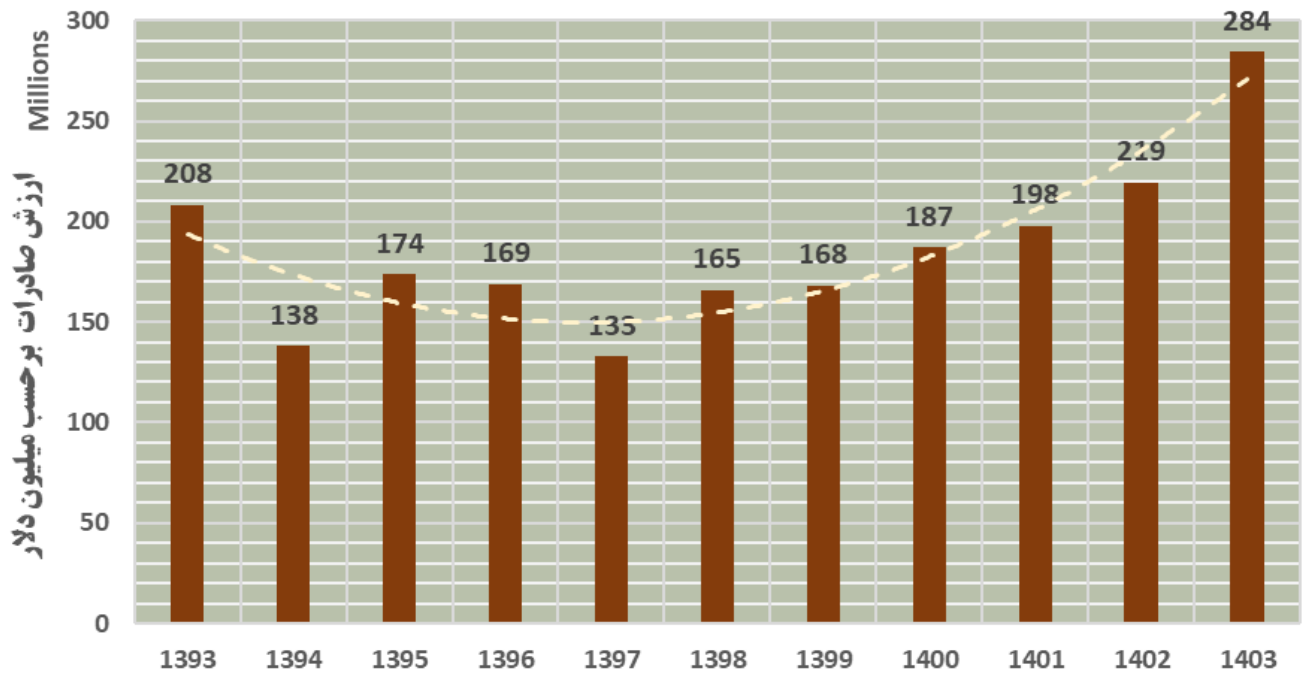
جدول ۱۶- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به قزاقستان در ده سال اخیر

سال	صادرات به		سهم قزاقستان (%)	نرخ رشد صادرات به	
	قزاقستان	جهان		قزاقستان	جهان
۱۳۹۳	۲۰۸,۳۱۳,۰۱۹	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۰.۶	*	*
۱۳۹۴	۱۳۷,۸۶۴,۴۸۸	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	۰.۳۲	-۳۳.۸	۱۶.۰۷
۱۳۹۵	۱۷۳,۵۲۳,۸۵۶	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۳۹	۲۵.۸۷	۳.۸۰
۱۳۹۶	۱۶۸,۸۸۳,۲۵۸	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۰.۳۶	-۲.۶۷	۶.۶۸
۱۳۹۷	۱۳۲,۷۳۸,۸۵۶	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۰.۳۰	-۲۱.۴	-۴.۹۲
۱۳۹۸	۱۶۵,۴۸۱,۳۶۰	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۰.۴۰	۲۴.۶۷	-۷.۲۷
۱۳۹۹	۱۶۷,۸۷۴,۹۶۹	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۰.۴۸	۱.۴۴۶	-۱۵.۸۴
۱۴۰۰	۱۸۶,۸۹۲,۱۵۸	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۳۵	۱۱.۳۳	۵۲.۰۲
۱۴۰۱	۱۹۷,۵۴۸,۵۴۰	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	۰.۳۶	۵.۷۰۲	۲.۱۶
۱۴۰۲	۲۱۹,۴۸۵,۷۵۰	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۰.۴۴	۱۱.۱	-۷.۴۲
۱۴۰۳	۲۸۴,۳۰۰,۲۴۴	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۰.۴۹	۲۹.۵۳	۱۶.۸۴
متوسط دوره	۱۸۵,۷۱۸,۷۷۳	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۰.۴۱	۵.۱۷	۶.۲۱

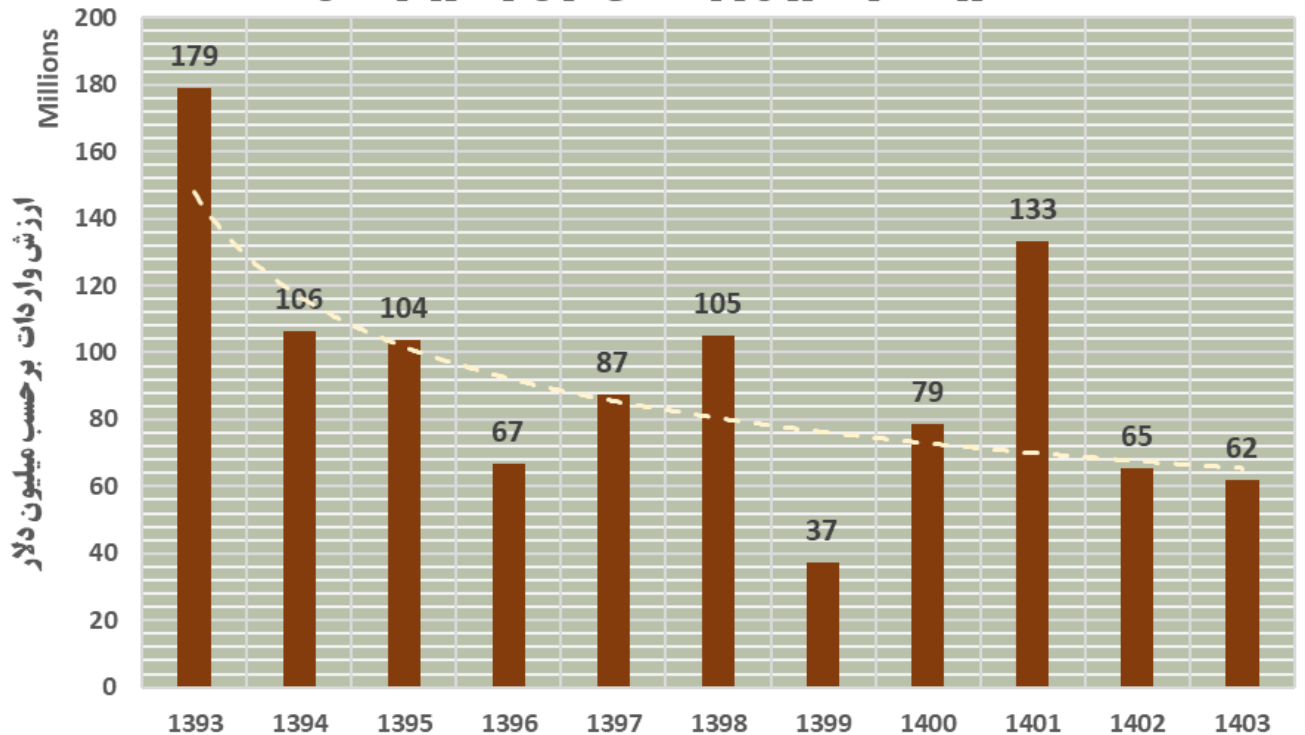
جدول ۱۷- میزان و نرخ رشد واردات ایران از قزاقستان در ده سال اخیر

سال	واردات از		سهم قزاقستان (%)	نرخ رشد واردات به	
	قزاقستان	جهان		قزاقستان	جهان
۱۳۹۳	۱۷۹,۰۶۷,۸۵۷	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	۰.۳۳	*	*
۱۳۹۴	۱۰۶,۲۳۶,۶۳۲	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	۰.۲۶	-۴۰.۷	-۲۲.۵
۱۳۹۵	۱۰۳,۵۹۷,۵۳۶	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۲۴	-۲.۴۸	۶.۰۲۶
۱۳۹۶	۶۶,۷۳۸,۲۴۳	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۰.۱۲	-۳۵.۶	۲۳.۶۵
۱۳۹۷	۸۷,۴۹۱,۷۰۹	۴۳,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	۰.۲۰	۳۱.۱	-۲۰.۷
۱۳۹۸	۱۰۵,۰۲۵,۶۷۰	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	۰.۲۴	۲۰.۴	۲.۱۳۸
۱۳۹۹	۳۷,۳۶۴,۳۲۷	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	۰.۱۰	-۶۴.۴	-۱۱.۸
۱۴۰۰	۷۸,۶۸۳,۳۸۷	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۱۵	۱۱۰.۶	۳۶.۲۷
۱۴۰۱	۱۳۳,۲۲۰,۷۸۹	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۰.۲۲	۶۹.۳۱	۱۳.۸
۱۴۰۲	۶۵,۴۳۸,۲۲۳	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۰.۱۰	-۵۰.۹	۱۰.۸۲
۱۴۰۳	۶۲,۰۷۳,۳۹۹	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	۰.۰۸	-۵.۱۴	۹.۹۷۹
متوسط دوره	۹۳,۱۷۶,۱۶۱	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۰.۱۹	۳.۱۹	۴.۷۷

روند تغییرات ارزش صادرات کلی ایران به کشور قزاقستان

روند تغییرات ارزش واردات کلی ایران از کشور قزاقستان

شکل ۲۰ و ۲۱ - تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و قزاقستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۱/۵هزار کیلوگرم	۸۱/۲ هزار دلار
	جمع	۱/۵هزار کیلوگرم	۸۱/۲ هزار دلار

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۳۴۰ کیلوگرم	۹۵۱ دلار
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۳۰ هزار کیلوگرم	۸۰/۲ هزار دلار
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۲۰۸/۶ هزار کیلوگرم	۲۷۲ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۹۷۹/۸ هزار کیلوگرم	۴/۹ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۵۸/۸ هزار کیلوگرم	۷۶/۷ هزار دلار
۶۱	لباس(کشپاف و قلاب باف)	۲/۸ هزار کیلوگرم	۳۵/۵ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵۱۷ هزار کیلوگرم	۷۷۱/۳ هزار دلار
	جمع	۱/۸ میلیون دلار	۶/۱ میلیون دلار

جدول ۱۸ – واردات منسوجات ایران از قزاقستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس کمرک)

جدول ۱۹ – صادرات منسوجات ایران به قزاقستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس کمرک)

قرقیزستان یکی از کشورهای در حال رشد آسیای مرکزی است که اقتصاد آن بر پایه کشاورزی، استخراج طلا، انرژی برق آبی و خدمات استوار است. با وجود محدودیت منابع طبیعی نسبت به برخی همسایگان خود، این کشور با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی راهبردی و عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا، در مسیر گسترش تجارت منطقه‌ای گام برداشته است. ایران و قرقیزستان طی سال‌های اخیر روابط اقتصادی خود را در حوزه‌های صادرات محصولات پتروشیمی، مصالح ساختمانی، دارو، ماشین‌آلات و واردات مواد خام و محصولات کشاورزی توسعه داده‌اند. همچنین، مسیرهای ترانزیتی ایران از طریق دریای خزر و شبکه‌های حمل‌ونقل زمینی و ریلی، فرصت‌های تازه‌ای برای افزایش مبادلات تجاری دو کشور فراهم کرده است.

جدول ۲۰- نگاهی به سهم قرقیزستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (دلار)
۱۱/۹ میلیارد دلار	۱۲/۵۲ میلیارد دلار	۹/۸ میلیارد دلار	۵/۵۷ میلیارد دلار	۳/۷ میلیارد دلار	ارزش واردات کل قرقیزستان (دلار)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۲	سهم واردات قرقیزستان از واردات جهانی (%)
۹۶۳/۷۳ میلیارد دلار	۹۲۸/۳ میلیارد دلار	۱/۰۴ هزار میلیارد دلار	۹۳۷/۱۳ میلیارد دلار	۸۴۱/۵ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۸۴۹ میلیون دلار	۱/۲۲ میلیارد دلار	۲/۲ میلیارد دلار	۹۸۶/۸ میلیون دلار	۳۷۰/۴ میلیون دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک قرقیزستان (دلار)
۷/۱	۹/۷	۲۲/۴	۱۷/۷	۰/۱	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل قرقیزستان (%)
۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۲	۰/۱۱	۰/۰۴	سهم واردات منسوجات و پوشاک قرقیزستان از واردات جهانی این اقلام (%)

۱- منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه‌ای هستند

جدول ۲۱- نگاهی به سهم قرقیزستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (دلار)
۳/۷۴ میلیارد دلار	۳/۳۸ میلیارد دلار	۲/۲۵ میلیارد دلار	۱/۶۶ میلیارد دلار	۱/۹۶ میلیارد دلار	ارزش صادرات قرقیزستان (دلار)
۰/۰۱۳	۰/۰۱۴	۰/۰۱	۰/۰۰۹	۰/۰۰۸	سهم صادرات قرقیزستان از صادرات جهانی (%)
۱/۰۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۵ هزار میلیارد دلار	۱/۱۳۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۶۱ هزار میلیارد دلار	۹۱۱/۷ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۵۲۸/۴ میلیون دلار	۲۴۳/۲ میلیون دلار	۵۵۶/۸ میلیون دلار	۱۴۴ میلیون دلار	۹۳/۸ میلیون دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک قرقیزستان (دلار)
۱۴/۱	۷/۲	۲۴/۷	۸/۷	۴/۸	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل قرقیزستان (%)
۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۱	۰/۰۱	سهم صادرات منسوجات و پوشاک قرقیزستان از صادرات جهانی این اقلام

۲- منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه‌ای هستند

جدول ۲۲- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات قرقیزستان در سال ۲۰۲۴

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۵/۲ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۶
۵۱	پشم	۲۷۰ هزار دلار	۰/۰۰۲	۰/۰۳
۵۲	پنبه	۹/۷ میلیون دلار	۰/۰۸	۱/۱
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲۱ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۲
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۴۵/۵ میلیون دلار	۱/۲	۱۷/۱
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۳۲ میلیون دلار	۱/۱	۱۵/۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۷/۹ میلیون دلار	۰/۲	۲/۱
۵۷	فرش و کفپوش	۲۱/۳ میلیون دلار	۰/۲	۲/۵
۵۸	پارچه تار-پودی	۳/۷ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۳۱/۴ میلیون دلار	۰/۳	۳/۷
۶۰	پارچه حلقوی	۹۳ میلیون دلار	۰/۸	۱۱
۶۱	لباس (کشاب و قلاب باف)	۱۱۱/۵ میلیون دلار	۰/۹	۱۳/۱
۶۲	لباس (غیرکشاب و قلاب باف)	۵۸/۳ میلیون دلار	۰/۵	۶/۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۹۶/۶ میلیون دلار	۰/۶	۸/۲
۶۴	کفش	۱۴۹/۴ میلیون دلار	۱/۳	۱۷/۶
جمع		۸۴۹ میلیون دلار		

جدول ۲۳- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات قرقیزستان در سال ۲۰۲۴

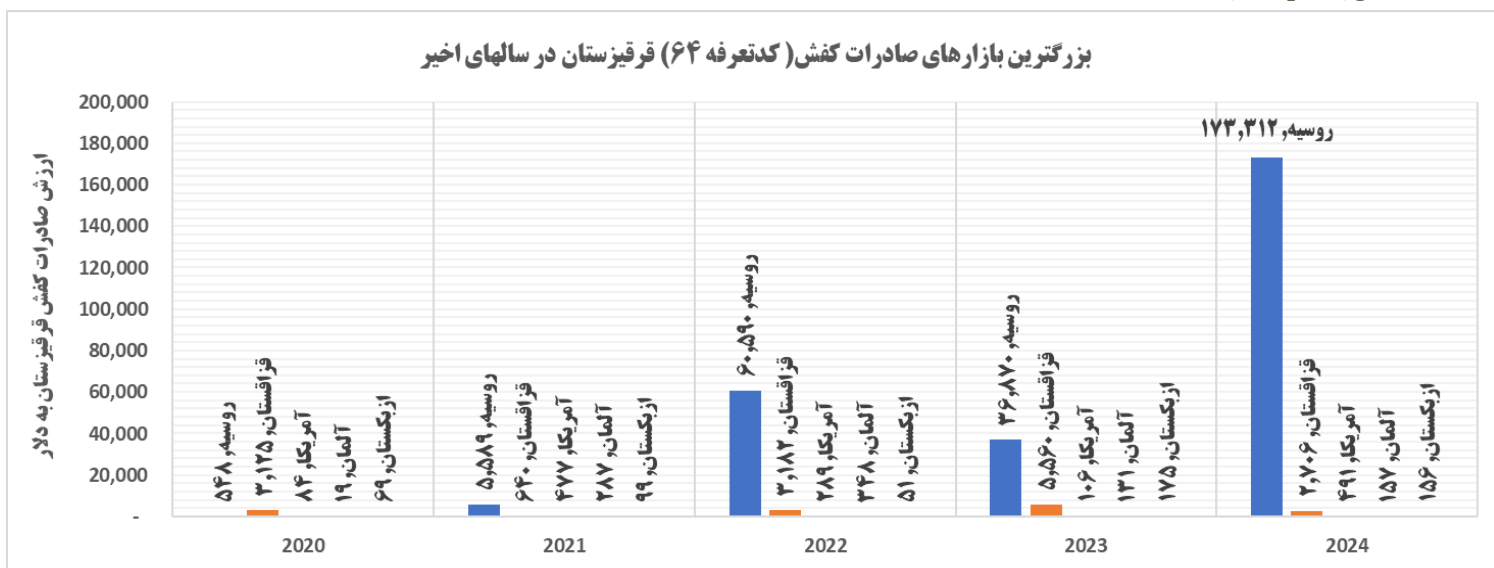
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۹ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۲
۵۱	پشم	۳/۲ میلیون دلار	۰/۰۹	۰/۶
۵۲	پنبه	۳۱/۹ میلیون دلار	۰/۹	۶
۵۳	سایر الیاف طبیعی	-	-	-
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۷/۷ میلیون دلار	۰/۲	۱/۴۵
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۹/۶ میلیون دلار	۰/۳	۱/۸
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۵۶ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۰۳
۵۷	فرش و کفپوش	۴۹۶ هزار دلار	۰/۰۱	۰/۰۹
۵۸	پارچه تار-پودی	۲۴/۱ میلیون دلار	۰/۶	۴/۶
۵۹	منسوج صنعتی	۶۰۱ هزار دلار	۰/۰۲	۰/۱
۶۰	پارچه حلقوی	۵۹/۲ میلیون دلار	۱/۶	۱۱/۲
۶۱	لباس (کشاب و قلاب باف)	۴۵/۶ میلیون دلار	۱/۲	۸/۶
۶۲	لباس (غیرکشاب و قلاب باف)	۵۴/۶ میلیون دلار	۱/۵	۱۰/۳
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۱۴/۴ میلیون دلار	۴/۱	۲۱/۷
۶۴	کفش	۱۷۷ میلیون دلار	۴/۷	۳۳/۵
جمع		۵۲۸/۴ میلیون دلار		

در سال ۲۰۲۴، کفش (به ارزش ۱۴۹/۴ میلیون دلار)، الیاف مصنوعی فیلامنت (به ارزش ۱۴۵/۵ میلیون دلار) و الیاف مصنوعی استیپل (به ارزش ۱۳۲ میلیون دلار) بیشترین منسوجات وارداتی و کفش (۱۷۷ میلیون دلار) بیشترین صادرات قرقیزستان در میان این کدتعرفه‌ها بوده است که در ادامه به بازارها و تامین‌کنندگان اصلی آنها اشاره می‌شود.

بزرگترین بازارهای صادراتی منسوجات و پوشاک قرقیزستان

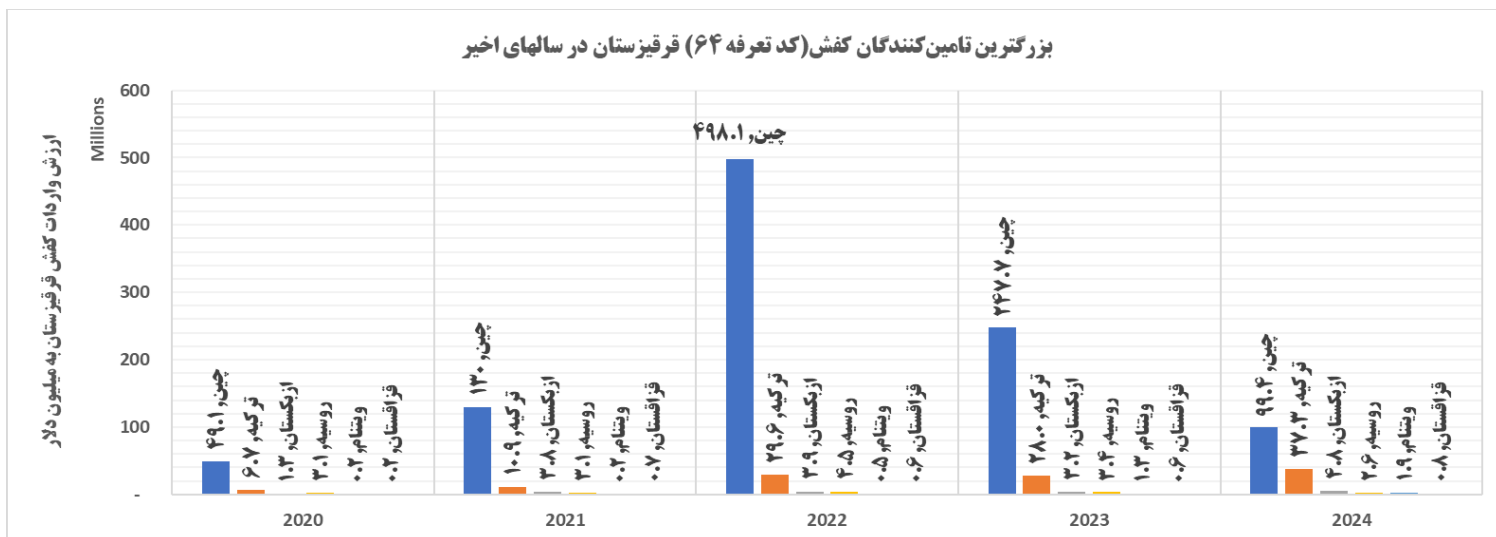
- کفش (کدتعرفه ۶۴)

بزرگترین بازارهای صادرات کفش (کدتعرفه ۶۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

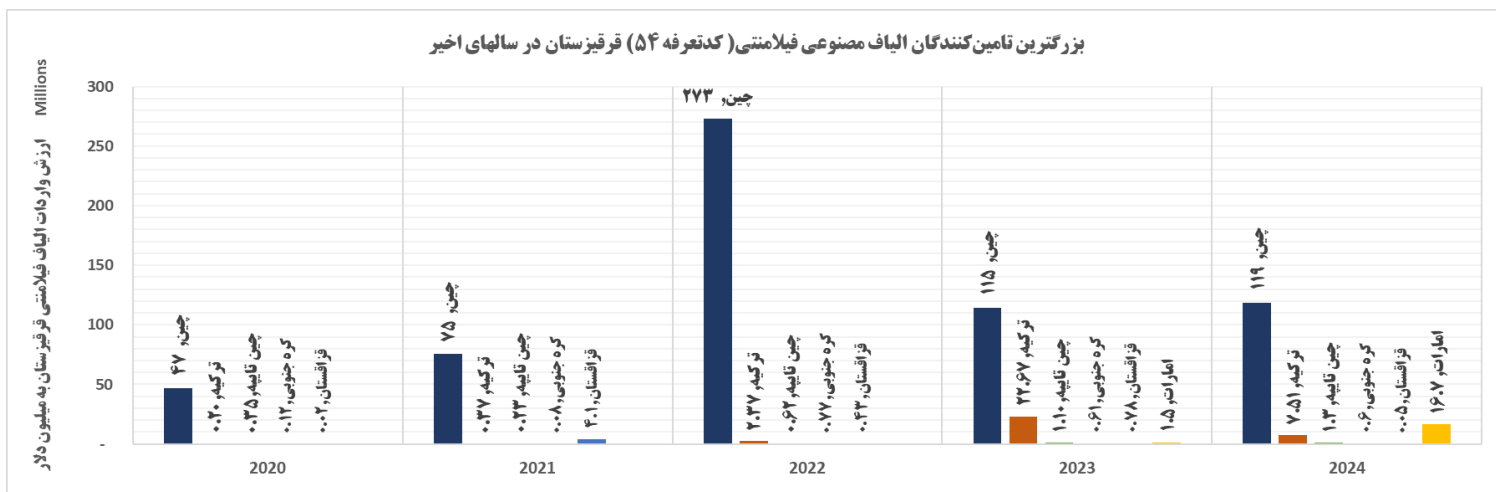
شکل ۲۲- بزرگترین بازارهای صادرات کفش (کدتعرفه ۶۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

• کفش (کد تعرفه ۶۴)

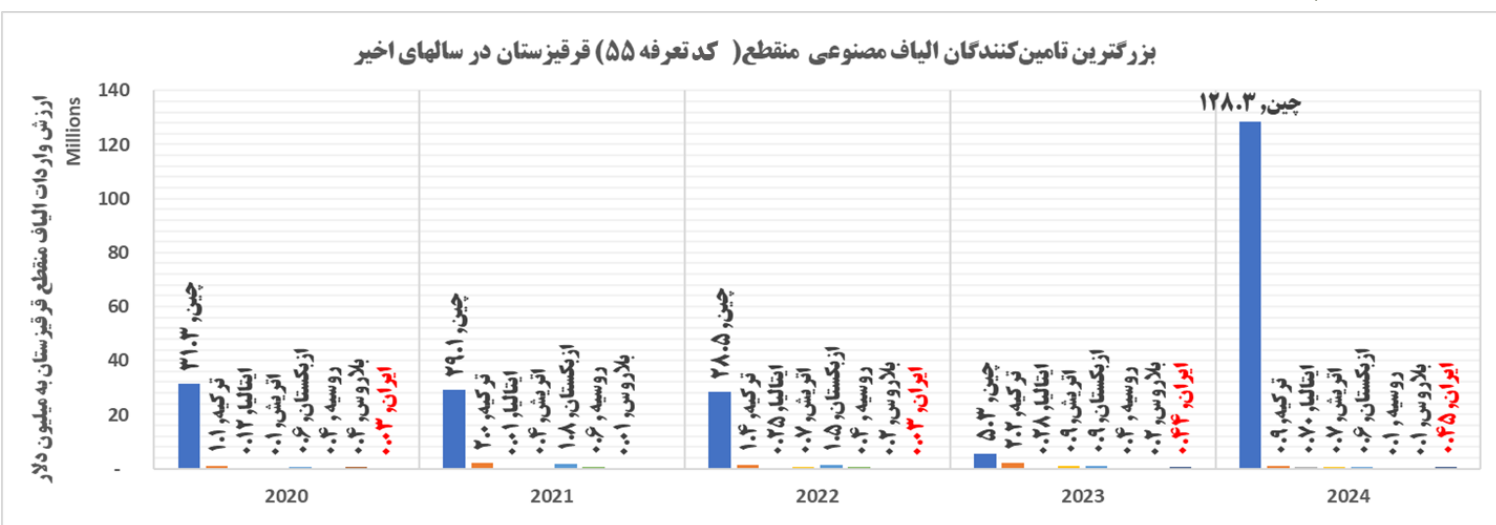
شکل ۲۳- بزرگترین تامین کنندگان کفش (کد تعرفه ۶۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی فیلامنت (کد تعرفه ۵۴)

شکل ۲۴- بزرگترین تامین کنندگان الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی استیپل (کد تعرفه ۵۵)

شکل ۲۵- بزرگترین تامین کنندگان الیاف مصنوعی منقطع (کد تعرفه ۵۵) قرقیزستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و قرقیزستان

میزان صادرات ایران به قرقیزستان در ۵ سال اخیر، بیش از ۱۴۳ درصد رشد داشته است اما میزان واردات آن از این کشور با کاهش روبه‌رو بوده است. از مقدار ۳/۱۱۱ میلیون دلار صادرات ایران به این کشور، نزدیک به ۴/۷ درصد به منسوجات و پوشاک تعلق داشته است (جدول ۲۴ و ۲۵).

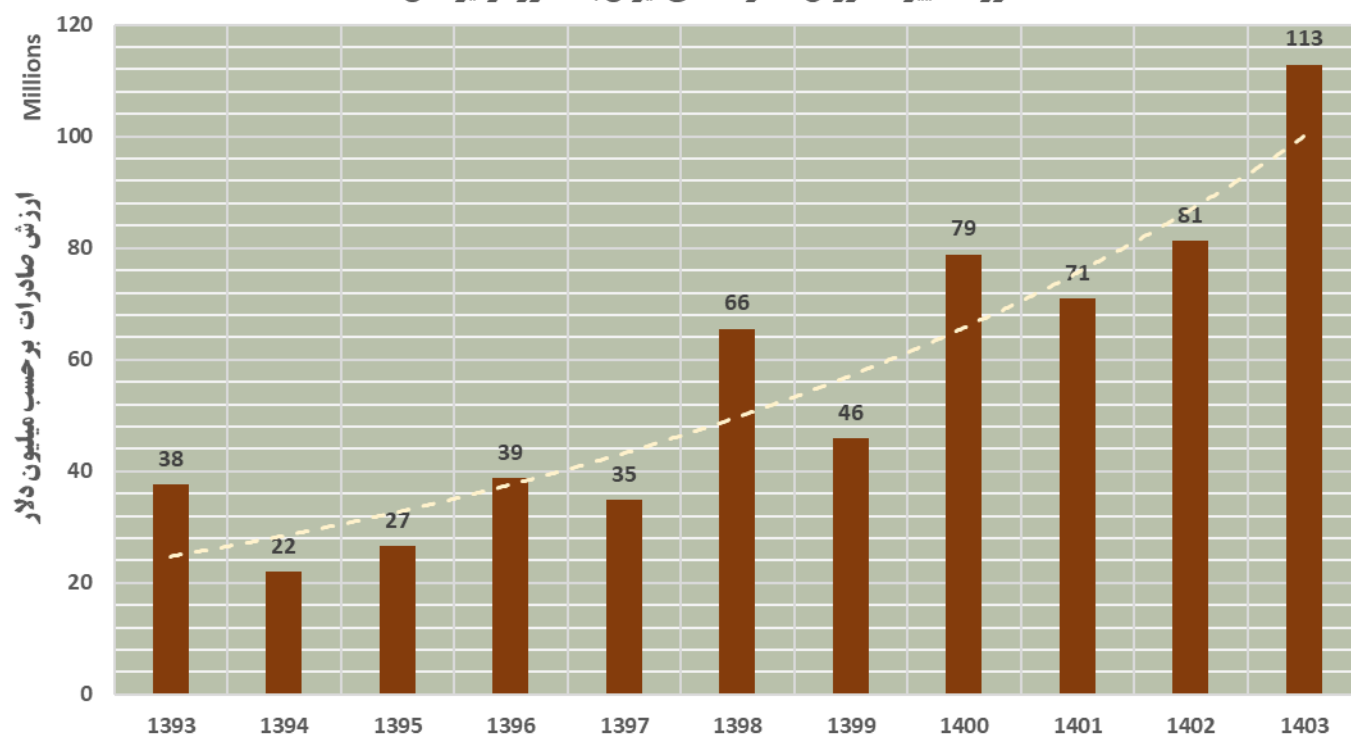
جدول ۲۴- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به قرقیزستان در ده سال اخیر

سال	صادرات به		نرخ رشد صادرات به
	قرقیزستان	جهان	
	قرقیزستان (%)	جهان	قرقیزستان
۱۳۹۳	۳۷,۵۸۸,۸۶۷	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۰.۱
۱۳۹۴	۲۲,۰۵۰,۳۰۹	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	۰.۰۵
۱۳۹۵	۲۶,۶۲۸,۲۰۷	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۰۶
۱۳۹۶	۳۸,۶۸۲,۳۰۹	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۰.۰۸
۱۳۹۷	۳۴,۷۹۲,۵۷۹	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۰.۰۸
۱۳۹۸	۶۵,۵۲۰,۹۷۲	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۰.۱۶
۱۳۹۹	۴۵,۹۷۷,۹۸۶	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۰.۱۳
۱۴۰۰	۷۸,۸۹۱,۶۵۹	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۱۵
۱۴۰۱	۷۰,۸۹۲,۶۶۱	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	۰.۱۳
۱۴۰۲	۸۱,۳۰۸,۶۸۶	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۰.۱۶
۱۴۰۳	۱۱۲,۸۸۹,۹۳۴	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۰.۱۹
متوسط دوره	۵۵,۹۲۹,۴۷۰	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۰.۱۲

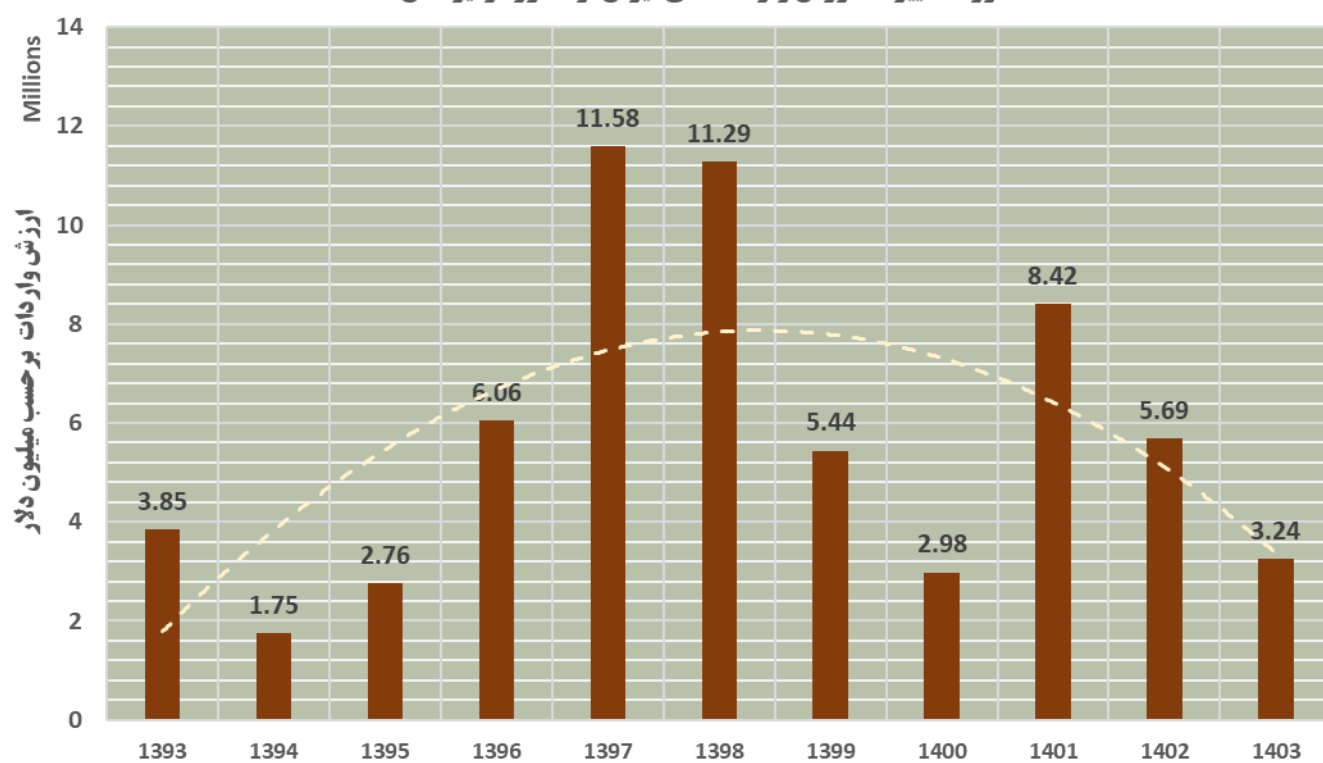
جدول ۲۵- میزان و نرخ رشد واردات ایران از قرقیزستان در ده سال اخیر

سال	واردات از		نرخ رشد واردات به
	قرقیزستان	جهان	
	قرقیزستان (%)	جهان	قرقیزستان
۱۳۹۳	۳,۸۴۵,۶۵۴	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	۰.۰۱
۱۳۹۴	۱,۷۴۵,۳۵۱	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	۰.۰۰
۱۳۹۵	۲,۷۶۲,۵۹۵	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۰۱
۱۳۹۶	۶,۰۵۵,۸۸۷	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۰.۰۱
۱۳۹۷	۱۱,۵۸۱,۳۱۷	۴۳,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	۰.۰۳
۱۳۹۸	۱۱,۲۹۲,۸۳۵	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	۰.۰۳
۱۳۹۹	۵,۴۴۲,۱۴۵	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	۰.۰۱
۱۴۰۰	۲,۹۸۲,۳۴۴	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۰.۰۱
۱۴۰۱	۸,۴۱۷,۵۸۹	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۰.۰۱
۱۴۰۲	۵,۶۸۸,۶۵۶	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۰.۰۱
۱۴۰۳	۳,۲۴۳,۴۲۸	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	۰.۰۰
متوسط دوره	۵,۷۳۲,۵۲۷	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۰.۰۱

روند تغییرات ارزش صادرات کلی ایران به کشور قرقیزستان

روند تغییرات ارزش واردات کلی ایران از کشور قرقیزستان

شکل‌های ۲۶ و ۲۷- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و قرقیزستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۱/۵ هزار کیلوگرم	۹/۱ هزار دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۳۰ هزار کیلوگرم	۴۰ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیبل)	۵۸۱/۵ هزار کیلوگرم	۳۶۷/۷ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۷۷/۸ هزار کیلوگرم	۱۰۳/۷۳ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۶۵۸/۲ هزار کیلوگرم	۳/۳۱ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۴۶/۶ هزار کیلوگرم	۴۶/۷ هزار دلار
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب باف)	۲۰/۶ هزار کیلوگرم	۲۰۷ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۷۲۸/۴ هزار کیلوگرم	۱/۰۲ میلیون دلار
۶۴	کفش	۱۷/۷۲ هزار کیلوگرم	۶۵/۳ هزار دلار
	جمع	۲/۲ میلیون کیلوگرم	۵/۲ میلیون دلار

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۱۸۲/۹ هزار کیلوگرم	۲۵۸/۵ هزار دلار
۶۰	پارچه حلقوی	۹/۳ هزار کیلوگرم	۳۵/۳ هزار دلار
	جمع	۱۹۲/۲ هزار کیلوگرم	۲۹۳/۹ هزار دلار

جدول ۲۶- واردات منسوجات ایران از قرقیزستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

جدول ۲۷- صادرات منسوجات ایران به قرقیزستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

روسیه به عنوان یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های اقتصادی جهان، نقشی اساسی در تجارت بین‌المللی ایفا می‌کند. ساختار صادرات این کشور به‌طور سنتی بر پایه انرژی، به‌ویژه نفت و گاز، فلزات و محصولات صنعتی سنگین استوار است و بخش عمده‌ای از مبادلات آن با اروپا، چین و کشورهای آسیای مرکزی انجام می‌شود. در این میان، سهم صنعت منسوجات و پوشاک از تجارت خارجی روسیه نسبتاً محدود و کوچک است. اگرچه این بخش در بازار داخلی فعالیت قابل‌توجهی دارد، اما در صادرات جهانی نقش پررنگی ندارد. با این حال، روسیه در سال‌های اخیر تلاش کرده است با حمایت از تولید داخلی، نوآوری در صنایع سبک و جذب سرمایه، ظرفیت صنایع نساجی را تقویت کرده و حضور رقابتی‌تری در بازارهای منطقه‌ای ایجاد کند. نحوه تعاملات تجاری چند سال اخیر روسیه در جداول ۲۸ و ۲۹ آورده شده است. از آنجا که آمار مستقیم مرتبط با کشور روسیه از سال ۲۰۲۱ به بعد موجود نمی‌باشد، آمار مربوط به این کشور در این بازه زمانی بر اساس آمار آیین‌های آورده شده‌اند.

جدول ۲۸- نگاهی به سهم روسیه در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (دلار)
۲۰۵/۹۸ میلیارد دلار	۲۱۸/۹ میلیارد دلار	۱۹۹/۴۲ میلیارد دلار	۲۹۳/۵ میلیارد دلار	۲۳۱/۷ میلیارد دلار	ارزش واردات کل روسیه (دلار)
۰/۸۵	۰/۸۶	۰/۸۹	۱/۶۶	~۱	سهم واردات روسیه از واردات جهانی (%)
۹۶۳/۷۳ میلیارد دلار	۹۲۸/۳ میلیارد دلار	۱/۰۴ هزار میلیارد دلار	۹۳۷/۱۳ میلیارد دلار	۸۴۱/۵ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۱۶/۶۵ میلیارد دلار	۱۷/۸۵ میلیارد دلار	۱۴/۴ میلیارد دلار	۱۶/۷۱ میلیارد دلار	۱۴/۴ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک روسیه (دلار)
۸	۸/۲	۷/۲	۵/۷	۶/۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل روسیه (%)
۱/۷	۱/۹	۱/۴	۱/۸	۱/۷	سهم واردات منسوجات و پوشاک روسیه از واردات جهانی این اقلام (%)

۳- منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۲۹- نگاهی به سهم روسیه در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (دلار)
۳۹۸/۱ میلیارد دلار	۴۲۳/۳ میلیارد دلار	۵۷۹/۴ میلیارد دلار	۴۹۲/۳ میلیارد دلار	۳۳۷/۱ میلیارد دلار	ارزش صادرات روسیه (دلار)
۱/۴	۱/۷	۲/۶	۲/۸	۱/۴	سهم صادرات روسیه از صادرات جهانی (%)
۱/۰۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۵ هزار میلیارد دلار	۱/۱۳۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۶۱ هزار میلیارد دلار	۹۱۱/۷ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
۱/۱۹ میلیارد دلار	۸۰۶/۲ میلیون دلار	۸۵۰/۴ میلیون دلار	۱/۷ میلیارد دلار	۱/۴۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک روسیه (دلار)
۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۳۵	۰/۴	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل روسیه (%)
۰/۱۱	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۱۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک روسیه از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۳۰- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات روسیه در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینی‌ای)

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۰۴
۵۱	پشم	۲۶/۲ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۲
۵۲	پنبه	۹۴۶/۵ میلیون دلار	۰/۵	۵/۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۷/۴ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۱
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۷۳۶/۱ میلیون دلار	۰/۴	۴/۴
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۸۰۸/۹ میلیون دلار	۰/۴	۴/۹
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۴۶۰/۳ میلیون دلار	۰/۲	۲/۸
۵۷	فرش و کفپوش	۱۷۷/۵ میلیون دلار	۰/۰۹	۱/۱
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۴۵/۹ میلیون دلار	۰/۰۷	۰/۹
۵۹	منسوج صنعتی	۴۸۱/۲ میلیون دلار	۰/۲	۲/۹
۶۰	پارچه حلقوی	۸۲۵/۳ میلیون دلار	۰/۴	۵
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب‌باف)	۴/۰۲ میلیارد دلار	۱/۹۵	۲۴/۲
۶۲	لباس (غیرکشپاف و قلاب‌باف)	۳/۰۷ میلیارد دلار	۱/۵	۱۸/۴
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱/۰۲ میلیارد دلار	۰/۵	۶/۱
۶۴	کفش	۳/۹ میلیارد دلار	۱/۹	۲۳/۴
جمع		۱۶/۶۵ میلیارد دلار		

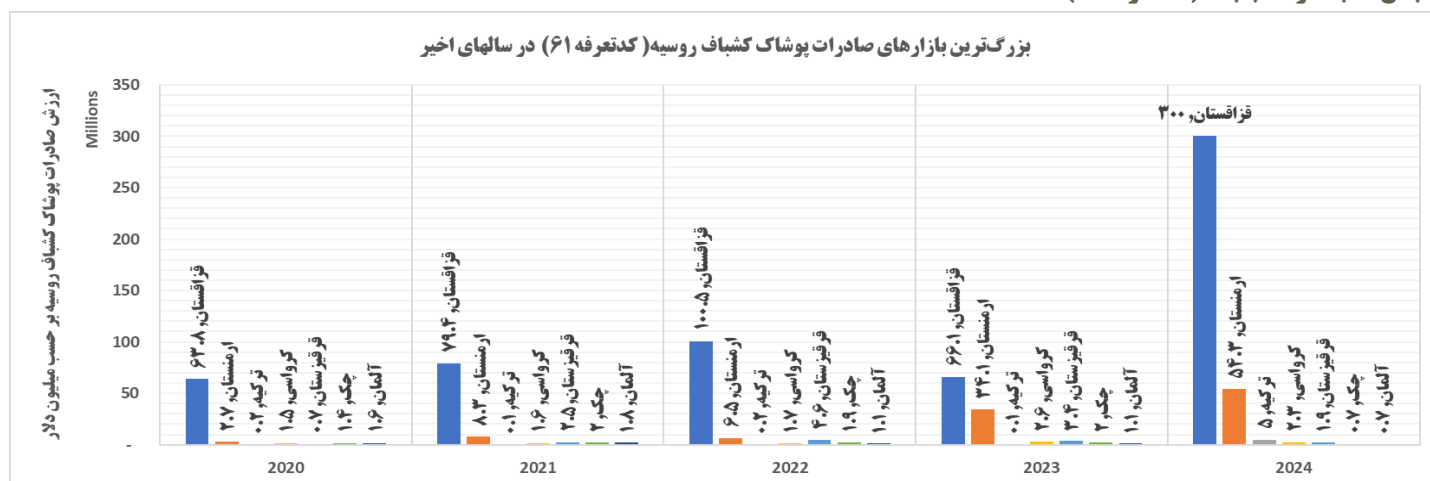
جدول ۳۱- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات روسیه در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینی‌ای)

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۱۰۸ هزار دلار	۰/۰۰۰۳	۰/۰۱
۵۱	پشم	۵/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۱	۰/۴۵
۵۲	پنبه	۱۶/۷ میلیون دلار	۰/۰۰۴	۱/۴
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲۶/۴ میلیون دلار	۰/۰۱	۲/۲
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۵/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۴	۱/۳
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۸/۶ میلیون دلار	۰/۰۰۵	۱/۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۷۹/۸ میلیون دلار	۰/۰۲	۶/۷
۵۷	فرش و کفپوش	۷/۱۱ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۶
۵۸	پارچه تار-پودی	۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۰۱	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۵۹/۸ میلیون دلار	۰/۰۲	۵
۶۰	پارچه حلقوی	۸/۸ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۷
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب‌باف)	۳۷۲/۶ میلیون دلار	۰/۰۹	۳۱/۴
۶۲	لباس (غیرکشپاف و قلاب‌باف)	۱۵۴/۹۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۱۳/۱
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۲۳/۵ میلیون دلار	۰/۰۸	۲۷/۳
۶۴	کفش	۹۳/۵ میلیون دلار	۰/۰۲	۷/۹
جمع		۱/۱۸۶ میلیارد دلار		

طبق جداول ۳۰ و ۳۱ که بر اساس آمار آیینی‌ای به دست آمده‌اند و نه آمار مستقیم اعلامی از سوی روسیه به سایت‌های آماری جهانی، به ترتیب لباس کشپاف (کدتعرفه ۶۱) به ارزش ۴/۰۲ میلیارد دلار، کفش (کدتعرفه ۶۴) به ارزش ۳/۹ میلیارد دلار، لباس غیرکشپاف (کدتعرفه ۶۲) به ارزش ۳/۰۷ میلیارد دلار و سایر منسوجات آماده (کدتعرفه ۶۳) به ارزش ۱/۰۲ میلیارد دلار بزرگ‌ترین حجم واردات روسیه را در حوزه نساجی و پوشاک در سال ۲۰۲۴ به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در این سال، به ترتیب لباس کشپاف به ارزش ۳۷۲/۶ میلیون دلار، سایر منسوجات آماده به ارزش ۲۲۳/۵ میلیون دلار و لباس غیرکشپاف به ارزش ۱۵۴/۹۵ میلیون دلار بیشترین حجم صادرات روسیه در این سری کدتعرفه‌ها را داشته‌اند.

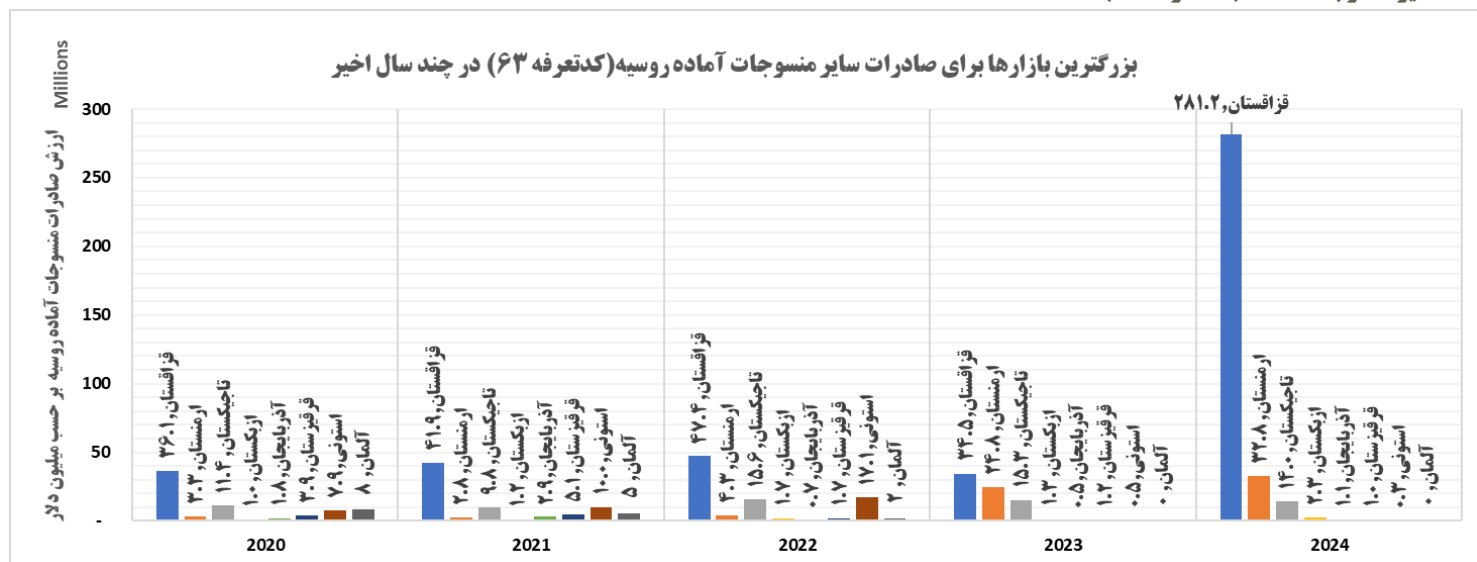
بزرگ‌ترین بازارهای صادرات منسوجات و پوشاک روسیه

• لباس کشپاف و قلاب‌باف (کدتعرفه ۶۱)

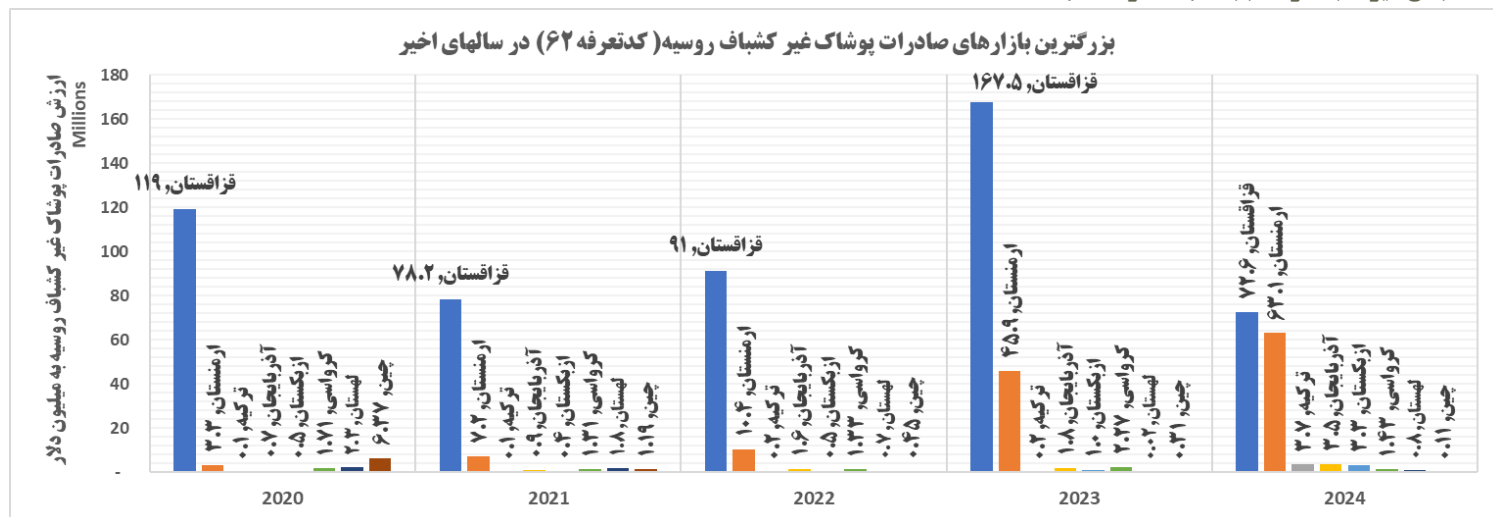
شکل ۲۸- بزرگ‌ترین بازارهای صادرات پوشاک کشپاف روسیه (کدتعرفه ۶۱) در سال‌های اخیر

• سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

شکل ۲۹- بزرگترین بازارهای صادرات سایر منسوجات آماده روسیه (کد تعرفه ۶۳) در سال‌های اخیر

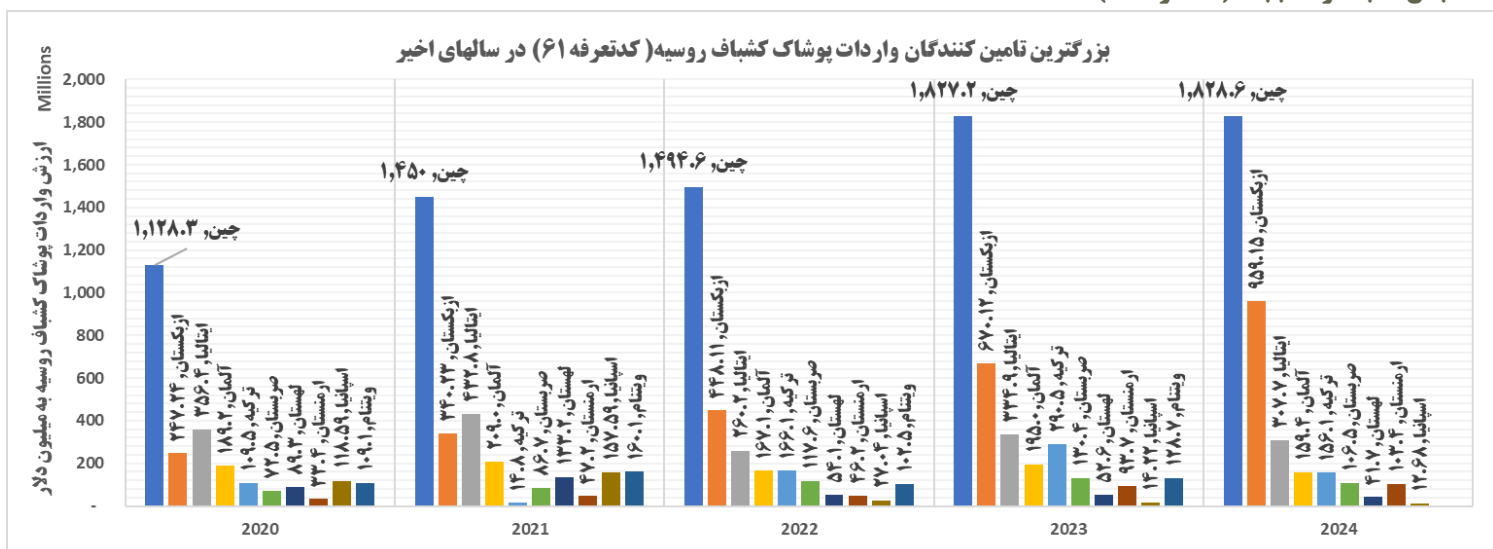
• لباس غیر کشپاف و قلاب‌باف (کد تعرفه ۶۲)

شکل ۳۰- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک غیر کشپاف روسیه (کد تعرفه ۶۳) در سال‌های اخیر

بزرگترین تامین‌کنندگان واردات منسوجات و پوشاک روسیه

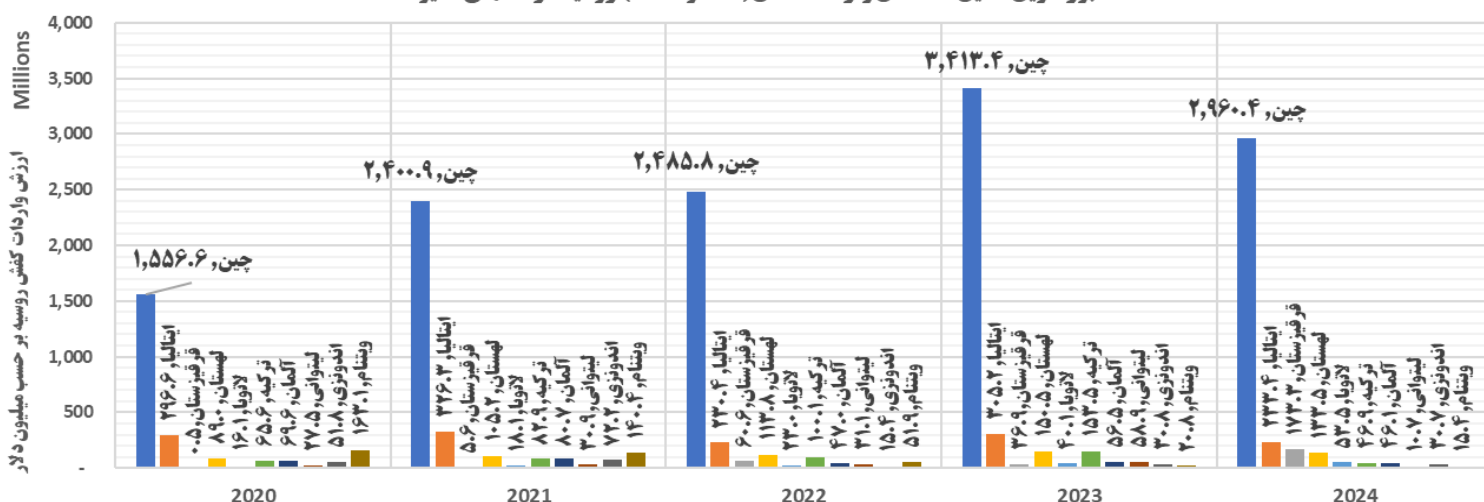
• لباس کشپاف و قلاب‌باف (کد تعرفه ۶۱)

شکل ۳۱- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک کشپاف روسیه (کد تعرفه ۶۱) در سال‌های اخیر

• کفش (کد تعرفه ۶۴)

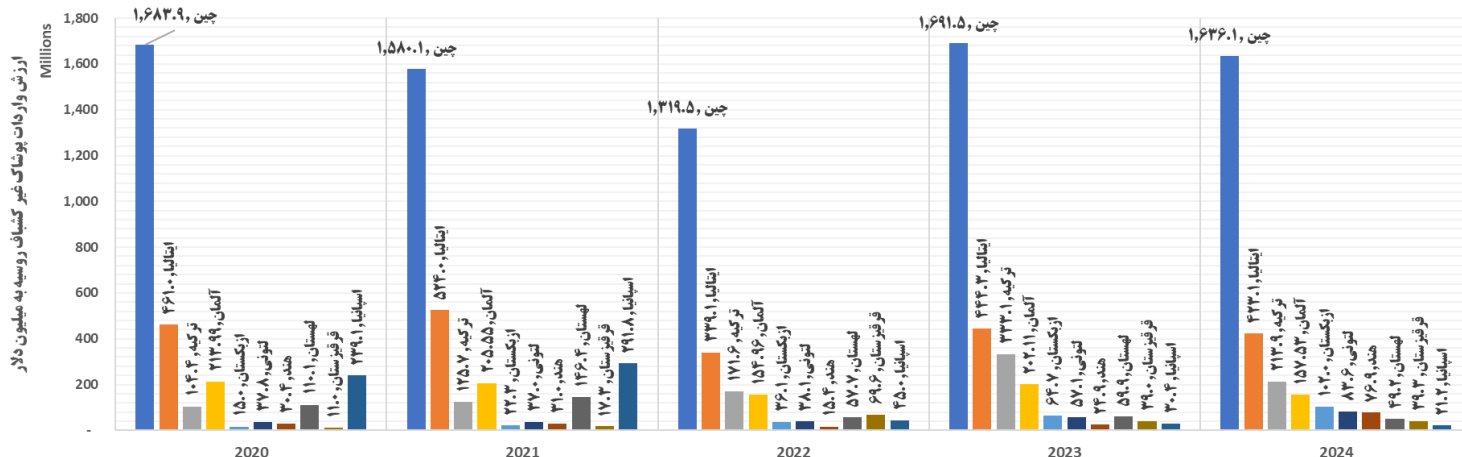
بزرگترین تامین کنندگان واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) روسیه در سالهای اخیر

شکل ۳۲- بزرگترین تامین کننده واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) روسیه در سال های اخیر

• لباس غیر کشیاف و قلاباف (کد تعرفه ۶۲)

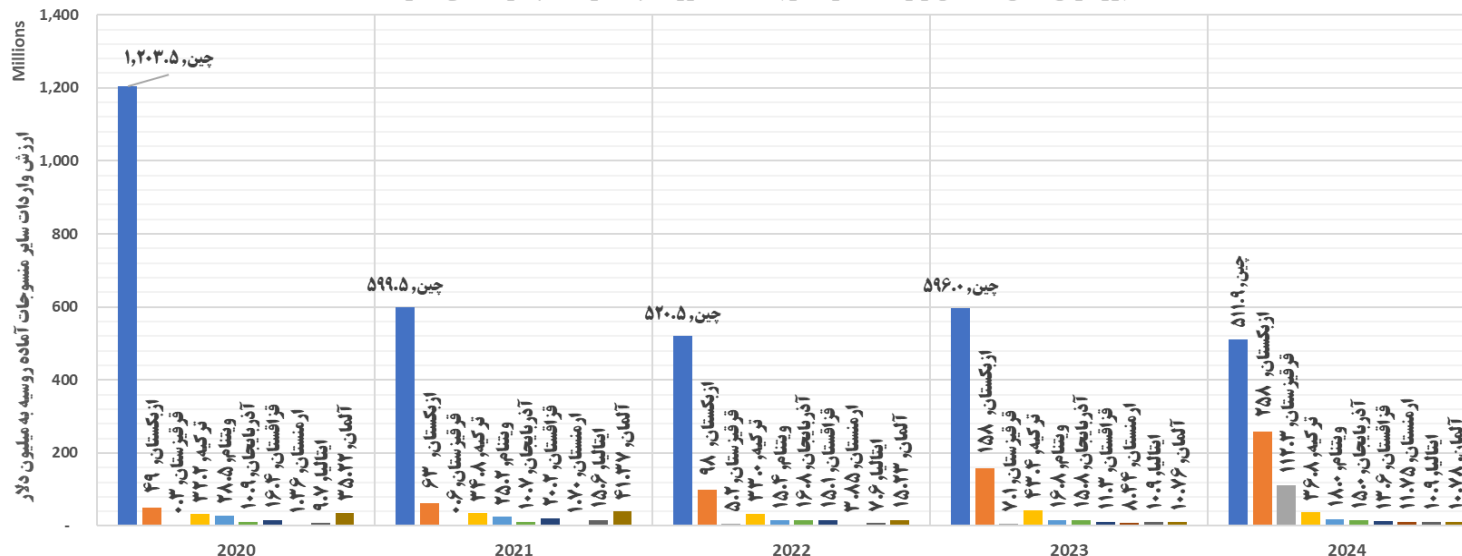
بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیر کشیاف (کد تعرفه ۶۲) روسیه در سالهای اخیر

شکل ۳۳- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیر کشیاف (کد تعرفه ۶۲) روسیه در سال های اخیر

• سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) روسیه در سالهای اخیر

شکل ۳۴- بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) روسیه در سال های اخیر

تعاملات تجاری ایران و روسیه

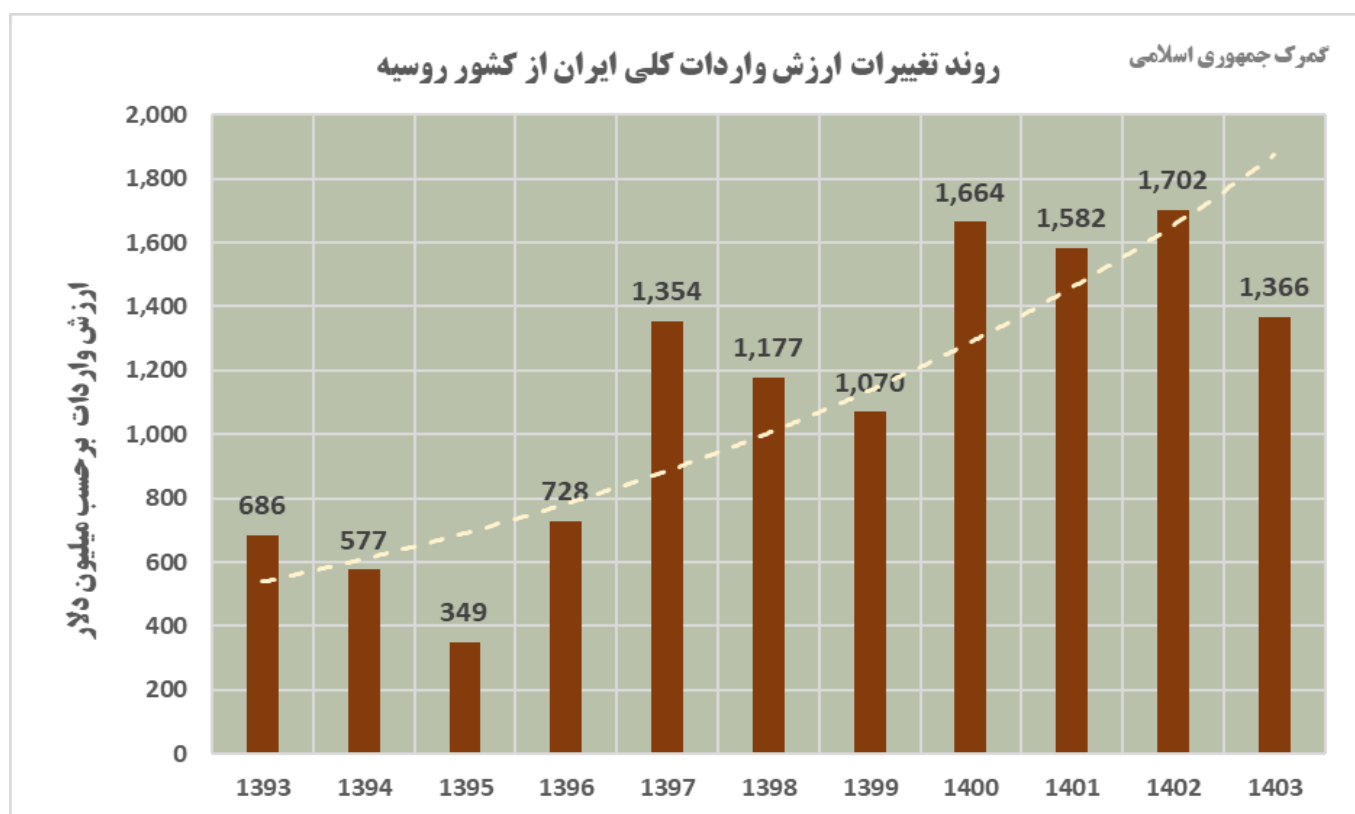
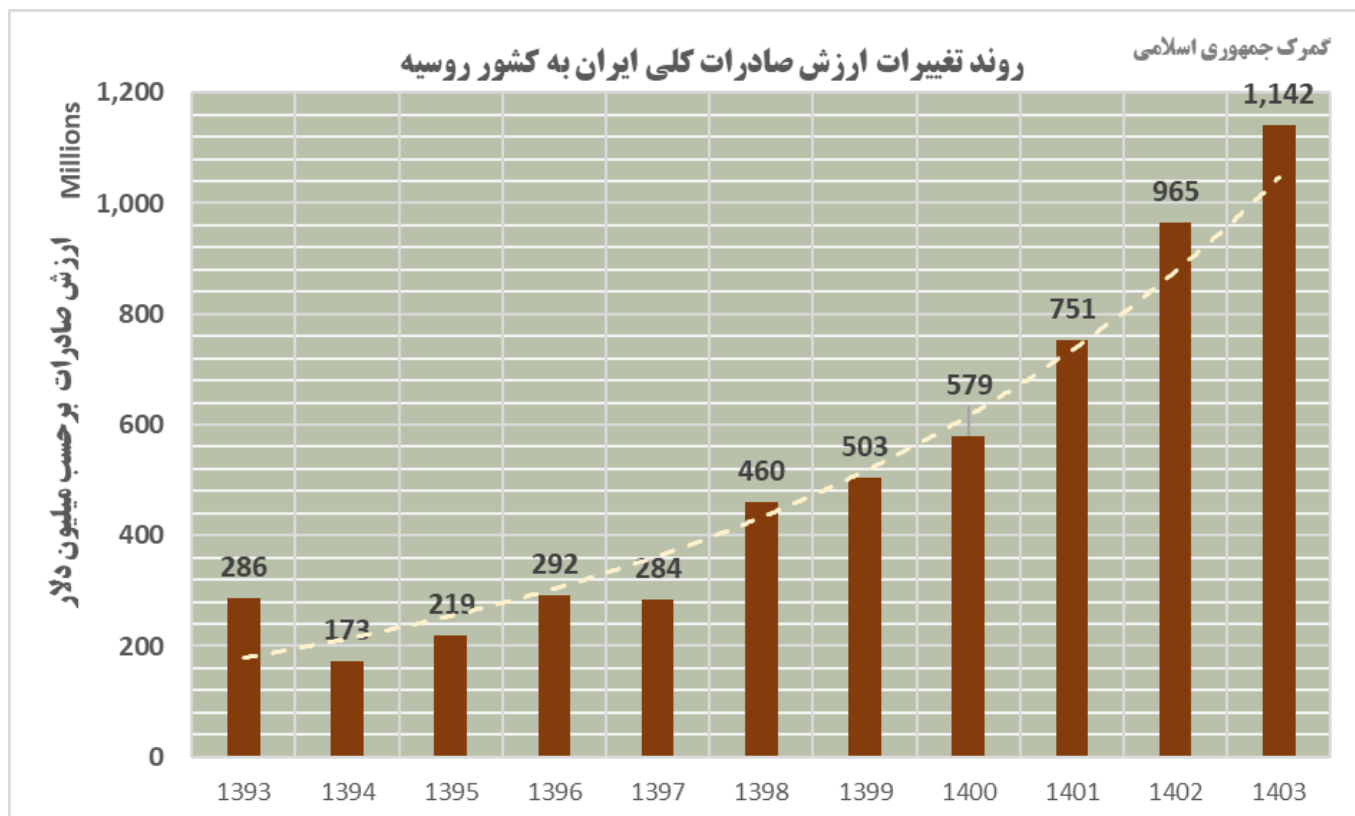
همانطور که در جدول ۳۲ نیز مشاهده می‌شود، تعاملات تجاری ایران و روسیه در طی سال‌های اخیر رشد قابل توجهی داشته است. صنعت نساجی اما، در سال گذشته شمسی، تنها سهمی ۰/۹ درصدی از واردات و سهمی ۴/۳۵ درصدی از صادرات ایران به این کشور داشته است.

جدول ۳۲- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به روسیه در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

سال	صادرات به		نرخ رشد صادرات به
	روسیه	جهان	
	سهم روسیه (%)	روسیه	جهان
۱۳۹۳	۲۸۵,۶۹۰,۶۲۳	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۰.۸
۱۳۹۴	۱۷۳,۲۸۴,۴۵۳	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	۰.۴۱
۱۳۹۵	۲۱۸,۹۵۲,۰۹۵	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۵۰
۱۳۹۶	۲۹۲,۴۳۶,۵۱۵	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۰.۶۲
۱۳۹۷	۲۸۳,۸۷۸,۳۵۴	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۰.۶۴
۱۳۹۸	۴۵۹,۵۹۶,۹۶۸	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۱.۱۱
۱۳۹۹	۵۰۳,۴۸۰,۱۹۷	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۱.۴۴
۱۴۰۰	۵۷۸,۵۹۱,۳۹۰	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۱.۰۹
۱۴۰۱	۷۵۱,۴۰۶,۰۱۶	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	۱.۳۹
۱۴۰۲	۹۶۴,۶۱۶,۵۸۵	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۱.۹۲
۱۴۰۳	۱,۱۴۲,۲۳۰,۹۰۰	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۱.۹۵
متوسط دوره	۵۱۴,۰۱۴,۹۱۸	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۱.۰۸

جدول ۳۳- میزان و نرخ رشد واردات ایران از روسیه در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

سال	واردات از		نرخ رشد واردات به
	روسیه	جهان	
	سهم روسیه (%)	روسیه	جهان
۱۳۹۳	۶۸۵,۶۵۰,۶۱۹	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	۱.۲۸
۱۳۹۴	۵۷۶,۵۵۲,۴۸۵	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	۱.۳۹
۱۳۹۵	۳۴۹,۴۷۵,۹۰۹	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۰.۷۹
۱۳۹۶	۷۲۷,۸۲۹,۸۶۳	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۱.۳۴
۱۳۹۷	۱,۳۵۴,۲۹۰,۵۵۱	۴۳,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	۳.۱۴
۱۳۹۸	۱,۱۷۷,۱۱۰,۲۴۶	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	۲.۶۷
۱۳۹۹	۱,۰۷۰,۲۵۶,۲۶۲	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	۲.۷۵
۱۴۰۰	۱,۶۶۴,۴۲۱,۴۲۲	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۳.۱۴
۱۴۰۱	۱,۵۸۱,۸۴۰,۹۴۱	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۲.۶۲
۱۴۰۲	۱,۷۰۱,۷۷۸,۷۲۹	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۲.۵۵
۱۴۰۳	۱,۳۶۵,۸۱۰,۲۴۹	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	۱.۸۶
متوسط دوره	۱,۱۱۴,۰۹۲,۴۸۰	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۲.۱۴

شکل‌های ۳۵ و ۳۶- تغییرات ارزش مبادلات میان ایران و روسیه در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۱۷/۲ هزار کیلوگرم	۷۳۵/۵ هزار دلار
۵۲	پنبه	۴/۶۴ میلیون کیلوگرم	۱۰/۵ میلیون دلار
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۴۱۰ هزار کیلوگرم	۱/۲۷ میلیون دلار
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۲۵/۹ هزار کیلوگرم	۵۳/۸ هزار دلار
۵۸	پارچه تار۱-پودی	۷/۰۳ هزار کیلوگرم	۴۲/۴۴ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۸۵ هزار کیلوگرم	۱۵۸/۳۵ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۲۶ کیلوگرم	۲ هزار دلار
	جمع	۵/۲ میلیون کیلوگرم	۱۲/۷ میلیون دلار

جدول ۳۴- واردات منسوجات ایران از روسیه در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۳۱۶/۳ هزار کیلوگرم	۴۷۴/۷ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی(استیل)	۵۳/۶۴ میلیون کیلوگرم	۴۵/۳ میلیون دلار
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۲۶ هزار کیلوگرم	۳۷/۶ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱۱۳/۶۴ هزار کیلوگرم	۱/۲ میلیون دلار
۵۸	پارچه تار۱-پودی	۳/۲۳ هزار کیلوگرم	۳۲/۳ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۱۲/۳ هزار کیلوگرم	۱۲/۵ هزار دلار
۶۱	لباس(کشپاف و قلاب باف)	۳۶۶ کیلوگرم	۴/۶ هزار دلار
۶۲	لباس(غیرکشپاف و قلاب باف)	۶۱۲ کیلوگرم	۱۳/۸ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱/۶ میلیون کیلوگرم	۲/۳ میلیون دلار
۶۴	کفش	۳۱/۶ هزار کیلوگرم	۱۵۷/۷ هزار دلار
	جمع	۵۵/۷۴ میلیون کیلوگرم	۴۹/۶ میلیون دلار

جدول ۳۵- صادرات منسوجات ایران به روسیه در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

بلاروس با وجود اقتصاد نسبتاً کوچک، یکی از بازیگران فعال در تجارت منطقه‌ای اروپا و اوراسیاست. این کشور با تکیه بر صنایع تولیدی، ماشین‌آلات، مواد شیمیایی و محصولات کشاورزی، بخش قابل توجهی از صادرات خود را به روسیه، کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا و اتحادیه اروپا اختصاص می‌دهد. صنعت نساجی و پوشاک بلاروس، که سابقه طولانی از دوران شوروی دارد، در بازار داخلی نقش مهمی ایفا می‌کند و بخشی از صادرات غیرنفتی کشور را تشکیل می‌دهد. هرچند سهم منسوجات از کل تجارت خارجی بلاروس نسبت به بخش‌های صنعتی سنگین کمتر است، اما این صنعت همچنان یکی از حوزه‌های پایدار تولید و اشتغال محسوب می‌شود و ظرفیت توسعه بیشتر در بازارهای منطقه‌ای را دارد.

برای شناختن نحوه تعاملات تجاری بلاروس، ارزش واردات و صادرات کل و منسوجات و پوشاک این کشور در جداول ۳۶ و ۳۷ آورده شده است. آمار کشور بلاروس نیز همچون روسیه، برای سال‌های ۲۰۲۱ به بعد به طور مستقیم موجود نیست و به همین دلیل در این بخش نیز، از آمار آیین‌های گردآوری شده از سایر کشورها و شرکای تجاری بلاروس استفاده شده است.

جدول ۳۶- نگاهی به سهم بلاروس در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱	۲۵/۳۹	۲۲/۴۵	۱۷/۷۳	۲۳/۹۷	ارزش واردات کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	
۱۶/۸	۱۸	۱۲/۷	۴۱/۸	۳۲/۸	ارزش واردات کل بلاروس (دلار)
میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۰/۰۷	۰/۰۷	۰/۰۶	۰/۲۴	۰/۱۴	سهم واردات بلاروس از واردات جهانی (%)
۹۶۳/۷۳	۹۲۸/۳	۱/۰۴	۹۳۷/۱۳	۸۴۱/۵	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
میلیارد دلار	میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۱/۳۵	۱/۵۵	۱/۲	۱/۷۷	۱/۶۳	ارزش واردات منسوجات و پوشاک بلاروس (دلار)
میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۸/۰۴	۸/۶	۹/۴	۴/۲	۵	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل بلاروس (%)
۰/۱۴	۰/۱۷	۰/۱۱	۰/۱۹	۰/۱۹	سهم واردات منسوجات و پوشاک بلاروس از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه‌ای هستند

جدول ۳۷- نگاهی به سهم بلاروس در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۳/۹	۲۴/۷۲	۲۲/۱۵	۱۷/۵۰	۲۳/۶۵	ارزش صادرات کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	
۶/۷۴	۷/۹	۱۱/۳	۳۹/۹	۲۹/۲	ارزش صادرات بلاروس (دلار)
میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۲۳	۰/۱۲	سهم صادرات بلاروس از صادرات جهانی (%)
۱/۰۸	۱/۰۵	۱/۱۳۸	۱/۰۶۱	۹۱۱/۷	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (دلار)
هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	هزار میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۲۱۶/۱	۲۴۸/۴	۲۷۴/۷	۱/۶۶	۱/۳۵	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس (دلار)
میلیون دلار	میلیون دلار	میلیون دلار	میلیارد دلار	میلیارد دلار	
۳/۲	۳/۱	۲/۴	۴/۲	۴/۶	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل بلاروس (%)
۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲۴	۰/۱۶	۰/۱۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه‌ای هستند

جدول ۳۸ - سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات بلاروس در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینی)

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۳
۵۱	پشم	۱۴/۱ میلیون دلار	۰/۰۸	۱
۵۲	پنبه	۵۹/۶ میلیون دلار	۰/۴	۴/۴
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۸۴/۴ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۴۶/۹ میلیون دلار	۰/۹	۱۰/۹
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۲۵/۳ میلیون دلار	۰/۷	۹/۳
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳۹/۶ میلیون دلار	۰/۲	۳/۹
۵۷	فرش و کفپوش	۳۲/۹ میلیون دلار	۰/۲	۲/۴
۵۸	پارچه تار-پودی	۵۵/۶ میلیون دلار	۰/۳	۴/۱
۵۹	منسوج صنعتی	۲۶/۴ میلیون دلار	۰/۲	۲
۶۰	پارچه حلقوی	۳۴۸/۵ میلیون دلار	۲/۱	۲۵/۸
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۱۴۶/۸ میلیون دلار	۰/۹	۱۰/۹
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۹۵/۵ میلیون دلار	۰/۶	۷/۱
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۱۸/۷ میلیون دلار	۰/۷	۸/۸
۶۴	کفش	۱۳۲/۹۵ میلیون دلار	۰/۸	۹/۸
جمع		۱/۳۵ میلیارد دلار		

جدول ۳۹ - سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات بلاروس در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینی)

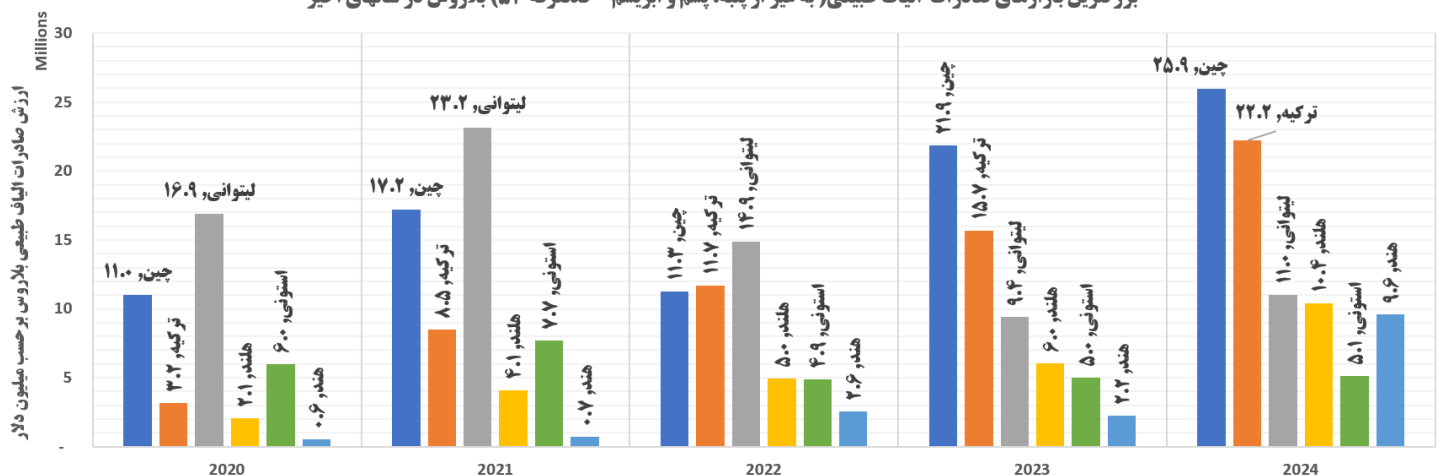
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۰	۰	۰
۵۱	پشم	۳۸۵ هزار دلار	۰/۰۰۶	۰/۲
۵۲	پنبه	۲/۹۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۱
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۰۲/۵۵ میلیون دلار	۱/۵	۴۷/۵
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۲۴/۹ میلیون دلار	۰/۴	۱۱/۵
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۸/۳۳ میلیون دلار	۰/۱	۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۲/۳ میلیون دلار	۰/۲	۵/۷
۵۷	فرش و کفپوش	۲/۳۳ میلیون دلار	۰/۰۳	۱
۵۸	پارچه تار-پودی	۷۵۰ هزار دلار	۰/۰۱	۰/۳
۵۹	منسوج صنعتی	۱۲/۵ میلیون دلار	۰/۲	۵/۸
۶۰	پارچه حلقوی	۲/۲ میلیون دلار	۰/۰۳	۱
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۲۳/۲ میلیون دلار	۰/۳	۱۰/۷
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۱۶/۹ میلیون دلار	۰/۳	۷/۸
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵/۷ میلیون دلار	۰/۰۹	۲/۷
۶۴	کفش	۱/۱ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۵
جمع		۲۱۶/۱ میلیون دلار		

همانطور که در جداول ۳۸ و ۳۹ مشاهده می‌شود، بیشترین ارزش واردات اقلام نساجی بلاروس طبق آمار آیینی و برای سال ۲۰۲۴، پارچه حلقوی به ارزش ۳۴۸/۵ میلیون دلار، الیاف مصنوعی فیلامنتی به ارزش ۱۴۶/۹ میلیون دلار و لباس کشیاف و قلاب باف به ارزش ۱۴۶/۸ میلیون دلار بوده است. همچنین الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم) با ارزش ۱۰۲/۵۵ میلیون دلار، مهم ترین کالای صادراتی این کشور در این سال و به گواه آمار آیینی موجود در سایت ITC بوده است.

بزرگترین بازارهای صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس

- سایر الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم - کدتعرفه ۵۳)

بزرگترین بازارهای صادرات الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم - کدتعرفه ۵۳) بلاروس در سالهای اخیر

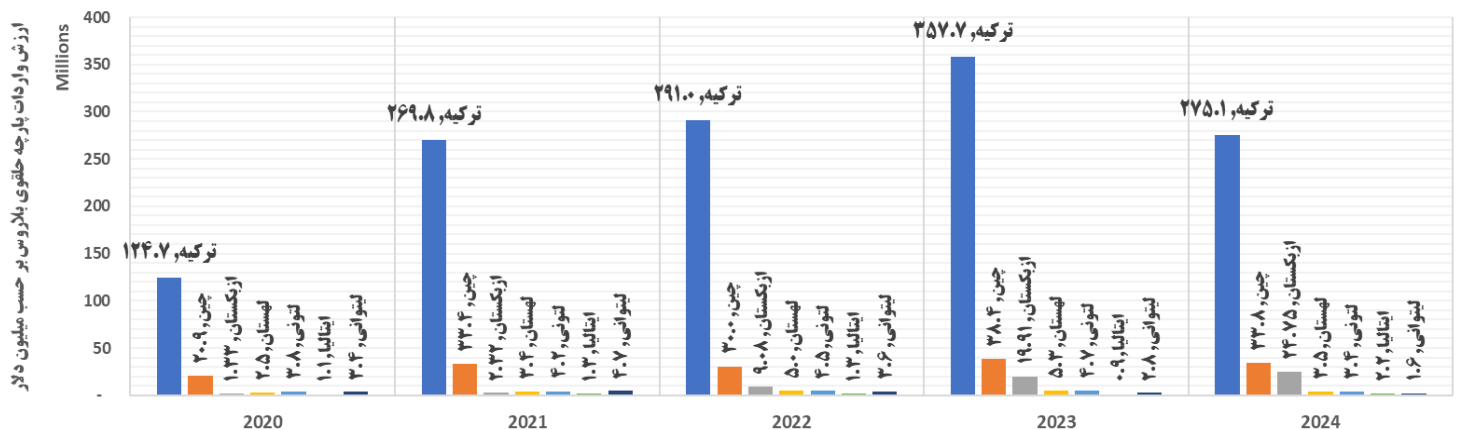

شکل ۳۷ - بزرگترین بازارهای صادرات الیاف طبیعی (کدتعرفه ۵۳) بلاروس در سالهای اخیر

بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک بلاروس

پارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰)

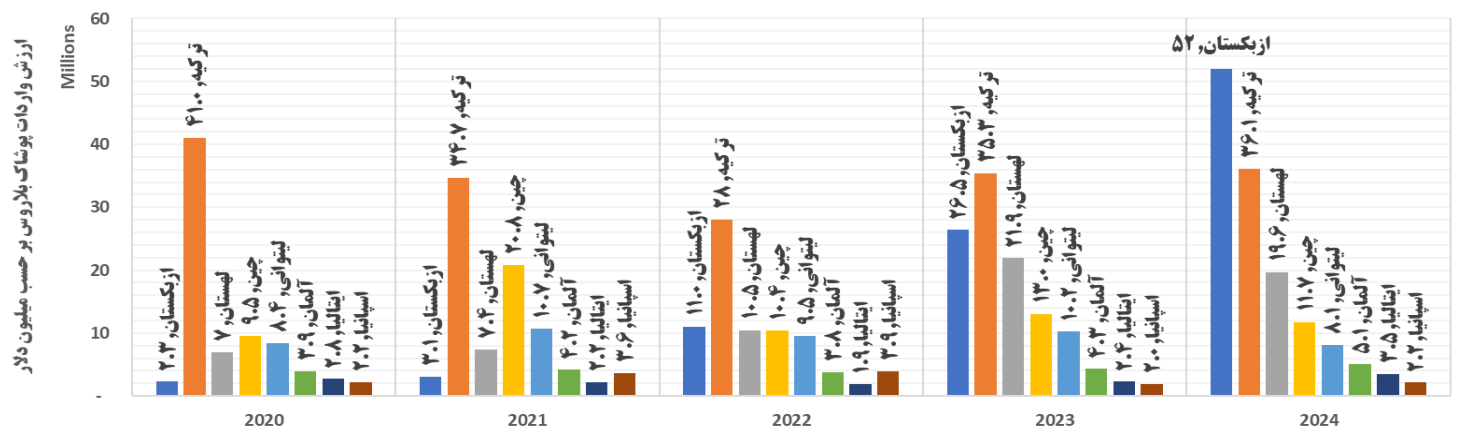
بزرگترین تامین کنندگان واردات پارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰) بلاروس در سالهای اخیر

شکل ۳۸- بزرگترین تامین کنندگان واردات پارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰) بلاروس در سالهای اخیر

لباس کشفاف و قلاب‌باف (کد تعرفه ۶۱)

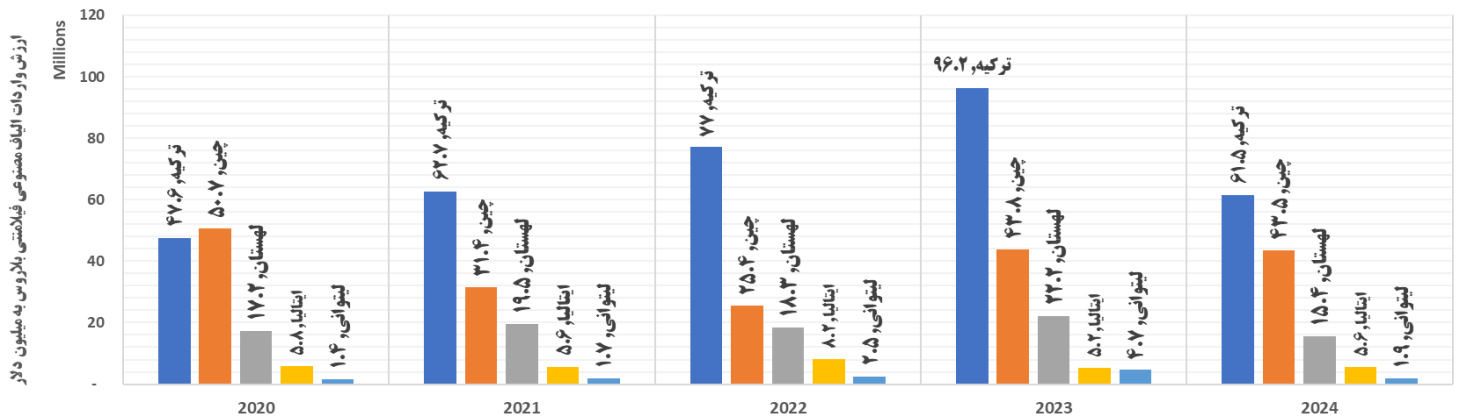
بزرگترین تامین کننده واردات پوشاک کشفاف (کد تعرفه ۶۱) بلاروس در سالهای اخیر

شکل ۳۹- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک کشفاف (کد تعرفه ۶۱) بلاروس در سالهای اخیر

الیاف مصنوعی فیلامنت (کد تعرفه ۵۴)

بزرگترین تامین کننده واردات الیاف مصنوعی (کد تعرفه ۵۴) بلاروس در سالهای اخیر

شکل ۴۰- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی (کد تعرفه ۵۴) بلاروس در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و بلاروس

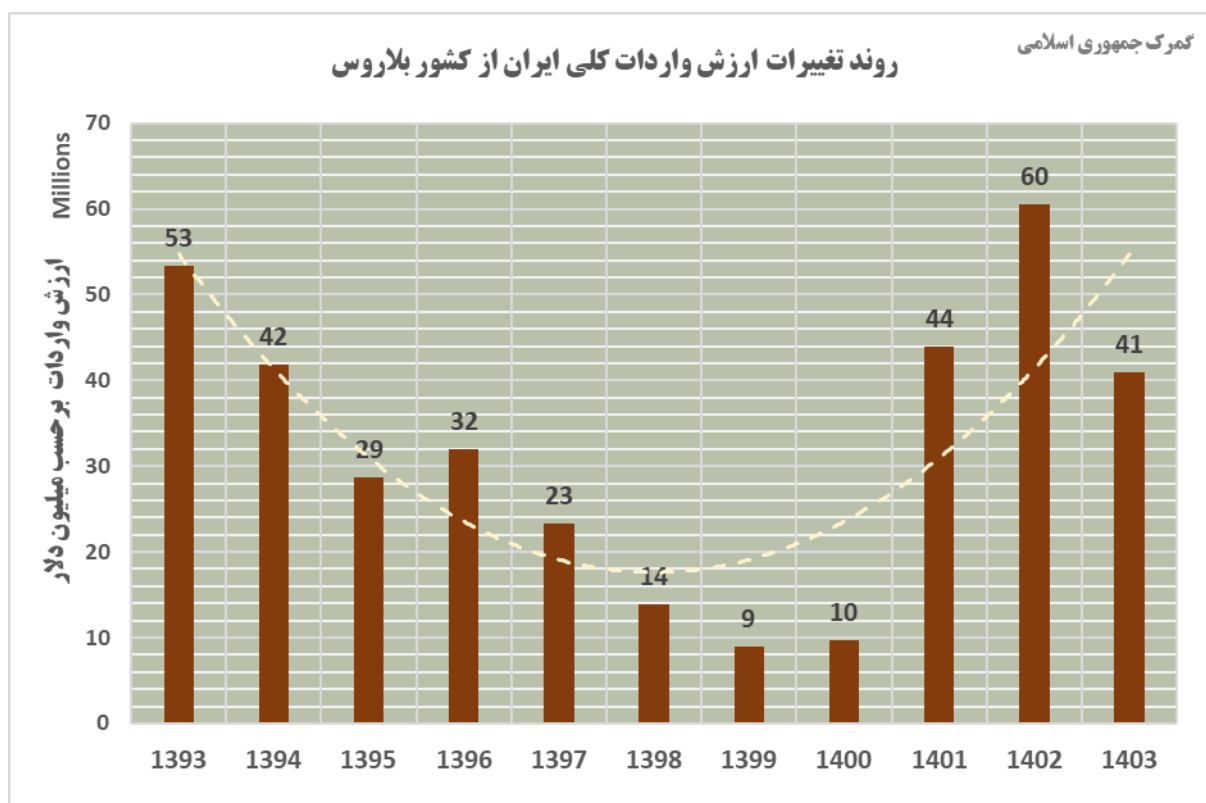
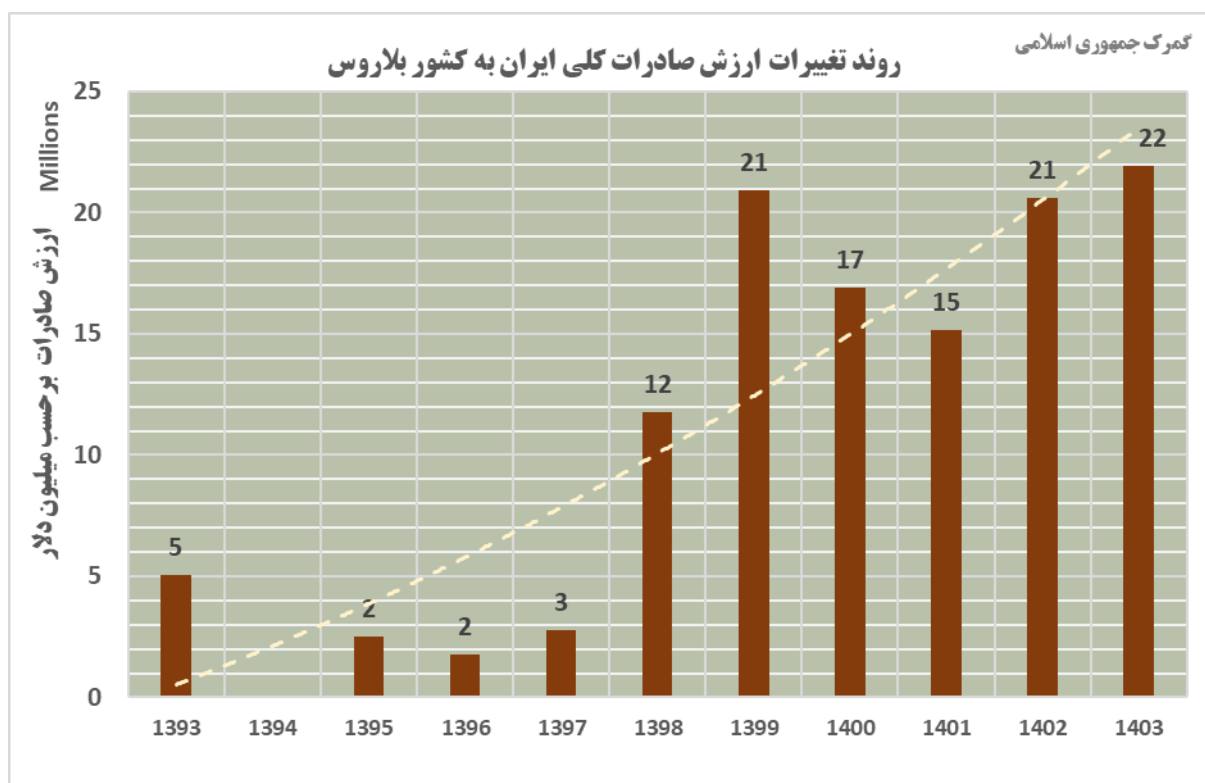
همانطور که در جدول ۴۰ نمایش داده شده است، ایران در سال ۱۴۰۳، به میزان ۲۱/۹۲ میلیون دلار به بلاروس صادرات داشته است که نزدیک به ۱/۵ میلیون دلار از آن به منسوجات و پوشاک تعلق داشته است. در این سال، میزان واردات ایران از بلاروس نیز به میزان ۴۰/۹۹ میلیون دلار گزارش شده است که اغلب این میزان (۳۲/۸۳ میلیون دلار) به الیاف مصنوعی فیلامنت و استیپل اختصاص داشته است (جداول ۴۲ و ۴۳). داده‌هایی که با * و به صورت هایلایت شده به نمایش گذاشته شده‌اند، غیر قابل دسترسی بوده‌اند.

جدول ۴۰- میزان و نرخ رشد صادرات ایران به بلاروس در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

سال	صادرات به		نرخ رشد صادرات به
	بلاروس	جهان	
سهم بلاروس (%)	بلاروس	جهان	
۱۳۹۳	۵,۰۶۶,۹۳۴	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	*
۱۳۹۴	*	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۸۰۹	*
۱۳۹۵	۲,۴۸۶,۲۱۷	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	-
۱۳۹۶	۱,۷۶۶,۹۱۶	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	-۲۸.۹۳
۱۳۹۷	۲,۷۷۶,۹۷۸	۴۴,۶۷۰,۴۳۳,۴۲۶	۵۷.۱۷
۱۳۹۸	۱۱,۷۵۷,۳۱۵	۴۱,۴۲۳,۸۲۶,۷۷۷	۳۲۳.۳۹
۱۳۹۹	۲۰,۹۳۶,۲۸۳	۳۴,۸۶۰,۸۳۵,۴۹۶	۷۸.۰۷
۱۴۰۰	۱۶,۹۲۳,۷۶۲	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	-۱۹.۱۷
۱۴۰۱	۱۵,۱۳۶,۱۷۸	۵۴,۱۳۹,۴۰۳,۹۹۰	-۱۰.۵۶
۱۴۰۲	۲۰,۶۰۵,۷۴۲	۵۰,۱۲۰,۳۲۸,۹۱۲	۳۶.۱۴
۱۴۰۳	۲۱,۹۱۹,۵۳۵	۵۸,۵۵۹,۶۷۸,۸۵۷	۶.۳۸
متوسط دوره	۱۱,۹۳۷,۵۸۶	۴۶,۰۷۰,۷۹۴,۵۳۳	۵۵.۳

جدول ۴۱- میزان و نرخ رشد واردات ایران از بلاروس در ده سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

سال	واردات از		نرخ رشد واردات به
	بلاروس	جهان	
سهم بلاروس (%)	بلاروس	جهان	
۱۳۹۳	۵۳,۳۵۷,۶۷۵	۵۳,۵۶۹,۴۸۲,۲۳۸	*
۱۳۹۴	۴۱,۸۲۴,۴۹۰	۴۱,۵۳۸,۵۲۰,۵۲۶	-۲۲.۴۶
۱۳۹۵	۲۸,۶۲۵,۳۹۸	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	-۳۱.۵۶
۱۳۹۶	۳۱,۹۹۰,۵۴۰	۵۴,۴۵۹,۲۱۳,۲۷۹	۱۱.۷۶
۱۳۹۷	۲۳,۳۶۸,۶۶۴	۴۲,۱۶۸,۷۵۹,۳۲۳	-۲۶.۹۵
۱۳۹۸	۱۳,۹۴۳,۱۵۵	۴۴,۰۹۱,۵۷۷,۲۱۵	-۴۰.۳۳
۱۳۹۹	۸,۹۹۳,۰۱۵	۳۸,۸۹۰,۲۸۱,۲۷۷	-۳۵.۵۰
۱۴۰۰	۹,۷۱۶,۵۵۴	۵۲,۹۹۶,۳۲۳,۱۱۸	۸.۰۵
۱۴۰۱	۴۳,۹۷۸,۷۹۱	۶۰,۳۰۸,۶۸۸,۱۱۳	۳۵۲.۶۲
۱۴۰۲	۶۰,۴۶۷,۲۷۹	۶۶,۸۳۲,۹۹۵,۸۴۹	۳۷.۴۹
۱۴۰۳	۴۰,۹۸۸,۱۶۶	۷۳,۵۰۲,۲۲۰,۳۹۹	-۳۲.۲۱
متوسط دوره	۳۲,۴۷۷,۶۱۲	۵۲,۱۲۷,۲۵۶,۹۰۰	۲۲.۱۷

شکل‌های ۴۲، ۴۱- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و بلاروس در چندسال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۹۷/۹ هزار کیلوگرم	۲۶۴ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۱۴/۶ میلیون کیلوگرم	۳۲/۶ میلیون دلار
	جمع	۱۴/۷ میلیون کیلوگرم	۳۲/۸۳ میلیون دلار

جدول ۴۲- واردات منسوجات ایران از بلاروس در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۵۷۶/۶ هزار کیلوگرم	۴۷۲/۴ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱۴۱/۸۵ هزار کیلوگرم	۱/۰۱ میلیون دلار
۶۱	لباس(کشپاف و قلاب باف)	۴۶ کیلوگرم	۴۶ دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۵ کیلوگرم	۱۴۴ دلار
	جمع	۷۱۸/۶ هزار کیلوگرم	۱/۴۹ میلیون دلار

جدول ۴۳- صادرات منسوجات ایران به بلاروس در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

- [۱] <https://iccima.ir/wp-content/uploads/۱۱/۲۰۲۳/yyyyZyyyyyyyZ۲۲-۱۲-۱۴۰۰.pdf>
- [۲] <https://gomrok۲۴.com/customer/۲۰۲۵-۲-۴-۱۲-۲۷-۱۰۲۱۴.pdf>
- [۳] <https://news.mccima.com//۴۹۶۵۰>
- [۴] <https://gomrok۲۴.com/post/تجارت-آزاد-بین-جمهوری-اسلامی-ایران-و-اتحادیه-اقتصادی-اوراسیا>
- [۵] <https://ecoiran.com/>
- [۶] https://eec.eaeunion.org/en/news/sovet-eek-odobril-obnulenie-stavki-v-otnoshenii-iskusstvennykh-viskoznykh-volon-srokom-na-۳-goda/?utm_source=chatgpt.com
- [۷] <https://eec.eaeunion.org/en/news/eaes-predostavit-tarifnuyu-lgotu-na-vvoz-dzhutovoy-pryazhi-v-armeniyu-i-belarus/>
- [۸] <https://eec.eaeunion.org/news/sovet-eek-na-tri-goda-obnulil-vvoznuyu-poshlinu-na-niti-iz-anidov-dlya-proizvodstva-kordnoy-tkani-dl/>
- [۹] <https://eec.eaeunion.org/en/news/eaes-na-dva-goda-obnulil-importnye-poshliny-na-tkani-dlya-proizvodstva-kovrovoy-produktsii/>
- [۱۰] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/>
- [۱۱] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/china.php>
- [۱۲] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/vietnam.php>
- [۱۳] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/uae.php>
- [۱۴] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/singapore.php>
- [۱۵] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/serbia.php>
- [۱۶] <https://eec.eaeunion.org/en/comission/departement/dotp/torgovye-soglasheniya/mongolia.php>
- [۱۷] https://en.wikipedia.org/wiki/Eurasian_Economic_Union
- [۱۸] <https://www.eaeunion.org/?lang=en#about>
- [۱۹] <https://www.trademap.org/Index.aspx>
- [۲۰] <https://www.irica.ir/>